

Zahvalna molitva

Hvalu Ti pjevam, Gospodine,
sred beskrajnih ravnica naših milih.

Djedovi uvijek moji
darova se sjećali divnih
što su ih prosuli blagoslovi Tvoji.

Hvalu Ti pjevam, Gospodine,
za pokošeno klasje zrelo.

Ti si nama dao sunce, kišu, rosu,
blagoslov neba i sunca vrelo,
nasitio si djecu, gladnu i bosu.

Hvalu Ti pjevam, Gospodine,
za naše salaše, dolove i mladost.

Za djevojke i momke, što su žito želi.
Za sve, čiji su životi, srca i radost
u snoplju zrela klasja sreli.

Hvalu Ti pjevam, Gospodine,
za milost i obranu tijekom vjekova.

Vapajem Te molim svojih djedova
daj da nam srca ne klonu,
da ne zaboravimo drage grobove
i tuga nam ne preplavi domove.

O, hvala Ti, Gospode,
za sve što si ljeta nam ovog dao,
i za dane teške, kad Te mnogi
toplo i usrdno zvao...

Za sve Ti hvala.

Al' Ti znadeš dobro
da je cvijeće žetveno
na grudima već nam svelo,
i molim Te zato:
ubogo nam čuvaj
naše malo selo.

Ante Sekulić

Zvonik

katolički list
GOD. XXVI. BR. 6-7 (295-296)
lipanj-srpanj (jun-jul) 2019.
cijena 150 din

Tema broja:

Kult(ura) zdravlja

Odmor ili oporavak?

U idejnom kreiranju dvobroja dragog nam *Zvonika*, nakana nam je bila da vam ovaj dvobroj bude svojevrsna oaza u toplim danima koji slijede. Vrijeme je takvo da nas usmjerava prema hladovini, vodi i odmoru. Sve su to komponente koje potpomažu održavanju zdravlja tijela, duše i duha.

U narednim stranicama moći ćete pročitati tekstove posvećene zdravlju, odnosno svojevrsnom „kultu zdravlja“ koje moderni način života propagira. Čini mi se da nikada kao sada naglasak nije bio na tjelesnom i psihičkom zdravlju, a izgleda da nikada nismo bili bolesniji kako fizički, tako i psihički, a najviše duhovno, što redovito zanemarujemo. Svakodnevno pokušavamo sustići brzi tempo koji sami namećemo jedni drugima. Slikovito rečeno, svijet i mi, ljudi današnjice, izgledamo kao da trčimo za kočijom, koju čim malo sustignemo potjeramo konje da brže trče, i proces se nastavlja se dok netko ne posustane.

U ime napretka, kapitala i moći, a jako rijetko u ime dobra, čovjek je odlučio žrtvovati svoje i tuđe zdravlje, a kao nuspojava javio se stres, koji je okidač mnogih bolesti današnjice koje pogađaju tjelesnu, psihičku i duhovnu dimenziju čovjeka. Tjelesne bolesti liječi liječnik, psihičke liječi psihijatar i psihoterapeut, a duhovne? Pa... U prijevodu, to vam je čovjek koji je fizički zdrav, psihički normalan, ali duboko nesretan, te kao takav ne vidi smisao ovoga života.

Stoga, nama više ne treba odmor, nego oporavak!

Oporavak je dio svakoga ozdravljenja. Prije svakog ozdravljenja, najprije se moramo dobro odmoriti kako bi se naše tijelo oporavilo. Nije svaki odmor oporavak.

Pravi oporavak od svakodnevnih nezdravih situacija kojima smo okruženi jest kroz vjeru, tj. Boga koji daje smisao našem životu. Na svojoj koži osjetio sam i osjećam, da ako se moje navike i način života ne temelje na zdravlju Božje Riječi i Božjih zapovijedi, gotovo uvijek rezultiraju tjelesnom ili psihičkom ili duhovnom nezdravlju.

Stoga bih vam preporučio jedan mali recept, koji sam primjenjujem.

Pokušajte u miru i tišini meditirati nad Psalmima. Oni su proživljene molitve. Na svakoj svetoj misli se čitaju nakon prvog čitanja, ali ih rijetko slušamo. Neki psalmi su uglazbljeni te nam i oni mogu biti od velike pomoći.

Stoga vam donosim nekoliko psalama koji su meni osobno dragi! Čitajte ih i odmarajte!

Vaš urednik

Psalms 62	Psalms 42
Psalms 92	Psalms 34
Psalms 102	Psalms 31
Psalms 103	Psalms 25
Psalms 130	Psalms 86
Psalms 131	Psalms 71
Psalms 139	Psalms 63
Psalms 144	
Psalms 51	

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXVI., broj 295-296
Lipanj-srpanj (jun-jul) 2019.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com
Tel.: +381(0)24 600240
Mob: +381(0)64 3226613

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Ana Gaković, lektura

Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Vedran Jegić, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“
Segedinski put 86
24000 Subotica
Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru:

Hrvatska biskupska konferencija

Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Sadržaj

295-296

5

Meditacija
Zdravlje, bolest i patnja

22

Liturgija

31

Duhovnost
Trojedini Bog

40

Djeca
Dječja Dužijanica

6

Tema
Kult(ura) zdravlja

26

Intervju
Razgovor s mladomisnikom
vlč. Lukom Poljakom

34

Gerardovo 2019.

44

Braći u pohode
Darovana milost ljubavlju
uzvrćena

Prijatelji Zvonika:

Godišnja pretplata na Zvonik

* izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara

* poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)

50 eura: Europa

60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa 310-210508-62, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

* NIU „Hrvatska riječ“

* www.zupasvrokasubotica.com

* www.pixabay.com

* Naslovna i zadnja stranica:

Petar Gaković

Zdravlje, bolest i patnja

Prirodno je i normalno željeti biti zdrav, željeti zdravlje za sebe i za svoje bližnje. Želimo biti zdravi jer bolest obično donosi patnju. Bolesni pate, kako na duši, tako i na tijelu. Upravo je patnja ono što ne možemo razumjeti i često ne možemo povezati s našim Bogom ljubavi. I onda po tko zna koji put postavljamo to isto pitanje: kako Bog dopušta patnju, kako dopušta da nevini pate? Zašto uopće patnja, bol i bolest? Nemamo odgovora na ta pitanja, nego nam samo preostaje vjera. A on nas pita: Zar ćete i vi otići? Zar ćeš i ti otići?

Da, u kušnji smo otići od Boga kad nam je teško, kad nas zahvati bolest, nemoć ili patnja na koju nemamo odgovor. U kušnji ćemo se ljutiti na Boga i prigovarati mu. U našem „zašto“ često se krije zamjeranje Bogu. I baš tada kad nam je Bog najpotrebniji, kada smo sami u svojoj boli, isključujemo ga iz svog života, udaljavamo se od njega, govorimo mu da to nismo zaslužili. Onda kada ga najviše trebamo govorimo mu da ga ne trebamo, da ne trebamo njegove odgovore jer mislimo da već unaprijed znamo što će nam reći.

Ne znamo unaprijed što će nam reći. Ali bojimo se da će njegov odgovor biti nešto kao „i ja sam trpio,“ ili možda „izdrži još malo.“ Ne, ne želim izdržati. Želim oslobođenje od ove patnje, od ove bolesti, od ove situacije, želim spasenje. Bunimo se. Ne želimo bolest, ne želimo patnju, ne želimo nerješivu situaciju, ne želimo neizlječivu bolest.

Želimo naći lijek za svaku bolest, rješenje za svaki problem. Teško nam je. A gdje si ti Bože sada? Gdje si ti sada kad je toliko patnje? Univerzalni odgovor na pitanje patnje ne postoji. Postoji onoliko odgovora koliko je i ljudi, reći će nam sv. papa Ivana Pavao II.

Apostolsko pismo pape Ivana Pavla II. *Spasonosno trpljenje* najbolje je što sam ikad pročitala o ljudskoj patnji i o njenom smislu. Papa nam u njemu govori kako je

patnja zapravo spasonosna jer toliko puta je u ljudskom životu urodila obraćenjem. Patnja, koja je zapravo sama po sebi iskustvo zla, po Kristu postaje najčvršći temelj konačnog dobra, vječnog spasenja. Krist poziva čovjeka da ga slijedi. Kada se na taj način sjedini s Kristom na križu, otkriva mu se spasonosno značenje trpljenja, na način individualnog osobnog odgovora. Nadalje, po riječima sv. pape Ivana Pavla, trpljenje je kadro u čovjeku osloboditi ljubav, to nesebično darivanje.

Da bi se to doista i dogodilo u našem životu, potreban je naš pristanak, potrebno je s Kristom reći „ne moja, nego tvoja volja Oče.“ Iako ne želimo patnju, iako se užasavamo boli i nemoći, reći s Kristom „Da, Oče“ spašava, ne samo pojedinca, već i čitave obitelji i zajednice. Prihvaćena patnja donosi veliki plod. Sve se u nama

može buniti i odbijati ju, ali papa Ivan Pavao II. o patnji govori kao o „milosti,“ kao o Božjem daru. On ju je doista tako i živio i rječit nam je primjer kako prihvatiti svoju patnju, bolest i nemoć.

Molimo Gospodina za hrabrost u prihvaćanju i za iskustvo duhovne radosti u prihvaćenoj patnji. Molimo Gospodina da se on proslavi u svakoj patnji i u životu svakog čovjeka koji pati.

Kult(ura) zdravlja

Razmišljajući što napisati o temi zdravlja odnosno o čovjekovu pristupu zdravlju i ljudskom trudu da se bude što „zdraviji“, sve mi se više ideja iz raznoraznih područja nametalo kao bitnim za spomenuti. Stoga, zbog mnoštva asocijacija koje nam se bude pri samom spomenu kulta ili kulture zdravlja, pokušat ću na početku dati neke od definicija samih pojmova kako bismo se u moru informacija lakše orijentirali. Slijedit će potom i kratki povijesni prikaz te pojedinačnu analizu društvene stvarnosti za koju smatram da je bitno skrenuti pozornost. A zaključak pokušajmo pronaći sami...

Htio bih također napomenuti da zbog obilja i raznovrsnosti koje ova tema sadrži, nije mi nakana iznijeti cjeloviti pristup ili raščlambu ove tematike, nego jednostavno iznijeti svoje skromno promišljanje. Pokušat ću, dakle, analizirati ljudsko shvaćanje zdravlja kroz pojedine aspekte, od kojih je svaki pod nemjerljivim utjecajem medija. Vjerujem da ako bismo apstrahirali od interneta i različitih suvremenih digitalnih pomagala te slijedili klasičan, kataloški pristup ovoj temi, da bi dotični sadržaj bio poprilično drugačiji.

Svako vrijeme je karakteristično po nečemu, a kada govorimo o početku dvadeset prvog stoljeća, ili još snažnije rečeno na početku trećega milenija kršćanstva, danas kao da se podsvjesno stavlja tzv. odgovornost da moramo iz sebe iznjedriti ono najbolje i to prenijeti budućim naraštajima. U tim nastojanjima, nerijetko se skrene s puta koji bi trebao služiti čovjeku i njegovu zdravlju, a završi se negdje drugdje gdje razni interesi već određuju.

Kult, kultura i zdravlje

Što bi bio kult? Prvi spomen kulta nekako nas asocira na religiju. Riječ dolazi iz latinskoga jezika od *cultus* što znači čašćenje, štovanje svetoga ili božanskoga. U užem značenju, sveukupnost obrednih čina kojima se iskazuje to štovanje. Kult je, dakle, sastavnica svake religije a u nekim se arhaičnim religijama on iskazuje i magijsko-religijskim obredima i svečanostima. Kultova ima različitih: kult biljaka, kult ličnosti, životinja, mjesta, plesa, čina i drugo.

Što je kultura? Prijevod riječi koja potječe iz latinskoga bi bio obrađivanje, oplemenjivanje odnosno uzgoj ljudskoga duha. Dakle, sveukupnost društvenih struktura te religijskih, umjetničkih i intelektualnih očitovanja koja obilježavaju neko društvo ili zajednicu, sustav osjećaja, mišljenja i djelovanja. Druga bi definicija kulture bila da je ona naučeno ponašanje i utvrđivanje mehanizama za normativno reguliranje ponašanja te da ona predstavlja niz tehnika za prilagodbu društvu te tako i obuhvaća određene sustave koji izražavaju ideje i vjerovanja. Svakako da u ovakav kontekst možemo staviti i današnji pristup zdravlju. Na tragu ovoga, zdravstvena je kultura zaliha informacija i nagomilanog znanja, načina razmišljanja, osjećanja i djelovanja koji dominiraju u određenoj društvenoj zajednici i koje određena društvena grupa prenosi na svoje potomke.

Što bi potom označavalo zdravlje? Evo nekih jednostavnih definicija zdravlja: zdrav čovjek je čovjek koji ne boluje ni od kakve bolesti i koji je razuman. Potom:

to je čovjek koji brine o sebi, svojoj prehrani, higijeni i tjelesnoj aktivnosti. I: fizički zdrav čovjek nema bolesti, a u duhovnom smislu to je čovjek slobodan od grijeha. A prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, zdravlje je stanje potpunog fizičkog, duševnog i socijalnog blagostanja, a ne samo stanje odsustva bolesti i iznemoglosti. Zdravlje se još definira i kao visok stupanj opće funkcionalnosti organizma odnosno harmonija bioloških i intelektualnih funkcija koja se postiže uravnoteženom prehranom, tjelesnom aktivnošću i redovnom higijenom u okruženju stabilnih obiteljskih i društvenih okolnosti.

Zdravstvena kultura podrazumijeva cjelokupnu brigu za zdrav život. Zdravstvenu kulturu čine: način prehrane, higijenske navike, briga za okoliš, tjelesna aktivnost te zdravstvena zaštita. Kao takva, ona je odraz društvenih prilika. Poznajući zdravstvenu kulturu, upoznajemo određeno društvo na njezinim različitim razinama. Vjerujem da sve spomenuto možemo prepoznati u okolini u kojoj živimo kao i kojoj razini mi pripadamo.

Medicina, koja ima zadaću liječiti čovjeka i brinuti se za njegovo zdravlje opominje nas da je nedostatak tjelesne aktivnosti jedan od glavnih uzroka negativnog utjecaja na zdravlje. Potom slijede stres, niski životni standard, skromna zdravstvena i socijalna skrb, nedostatak jeftinih vidova rekreacije, odsustvo parkova i vrtova, prekomjerno pušenje i alkohol, konzumiranje nedozvoljenih lijekova i „brze hrane“, loši uvjeti stanovanja, nezaposlenost, zagađen okoliš, loša kvaliteta zraka, društvena izolacija, život pojedinaca na marginama društva, stresni i rizični uvjeti rada, loše zdravstveno obrazovanje i drugo.

Povijesne crtice

U jednom zajedničkom radu srednjoškolaca s Cresa i Maloga Lošinja, učenici pišu o zdravstvenoj kulturi kao ogledalu društvenih prilika. Tako i donose: još u antici nalazimo dokaze o čovjekovim pokušajima čuvanja zdravlja koje se tiče cijele zajednice. Koncem 4. stoljeća podiže se prva bolnica u Rimu. Kada pomislimo na srednji vijek jedna od asocijacija su bolesti i loši higijenski uvjeti. No, statuti mnogih kvarnerskih i dalmatinskih gradova ipak govore kako su postojali brojni propisi kojima se nastojalo učiniti što više kako bi određeni grad bio čistiji te se spriječilo širenje različitih zaraza. Npr. Dubrovnik je već 1272. godine imao uredbu o obvezi čišćenja zajedničkih putova, a do kraja 14. st. popločuju se gradske ulice jer je nepopločane ulice bilo nemoguće održavati čistima.

U Splitu postoji odredba o zabrani bacanja smeća pred gradska vrata i ostavljanja stoke te slame i sijena pred crkvama. Slično, u Zadru postoji odredba o zabrani držanja

svinja u gradu. Netko bilježi da se tek u 16. stoljeću u nekim europskim gradovima zabranjuje uzgoj i držanje svinja. Što se tiče načina jela, u Europi su žlica i vilica u uporabi od 15. stoljeća. Do tada se kruh umakao u tekuću hranu, a ostala se hrana jela prstima i kidala zubima.

Jedan od najpouzdanijih pokazatelja kulturno-higijenskog stanja određene sredine je sustav uklanjanja nečistoće, odnosno gradska kanalizacija. U rimsko vrijeme postojao je sustav odvoda nečistoće. U srednjem vijeku rijetko koji gradovi imaju riješeno pitanje odvoda otpada, odnosno kanalizaciju. Već u statutarnim odredbama iz 13. stoljeća nalazimo podatke o početcima gradnje dubrovačke kanalizacije, a početkom 15. stoljeća napravljena

je mreža kanala kojom se cjelokupna nečistoća slijevala u more. Grad Dubrovnik je tako prvi europski grad koji ima kanalizaciju.

Spomenute činjenice iz prošlosti mogu nam biti dobar upitnik o tome kako se mi danas odnosimo prema istim zdravstvenim izazovima i problemima koji su njih tada brinuli. Nažalost, imamo se zbog čega danas posramiti.

Nakon što smo pogledali što znače pojedini pojmovi, te prešavši kroz kratak povijesni prikaz kako su naši stari shvaćali brigu o zdravlju, možemo razmišljati o sljedećim stvarima: postoji li kult tijela, čemu služi moje tijelo, kako se brinem o svojem zdravlju i pomaže li mi mentalitet današnjega vremena biti zdrav, i tjelesno i duhovno.

Obožavanje tijela

Ono što prvo opažamo kod upoznavanja s drugim ljudima jest naše tijelo. Ljudsko je tijelo oblik našega postojanja te smo i mi sami poistovjećeni s našom tjelesnošću. Stoga je pristup čovjeku ili našem zdravlju nepotpun, zapravo nemoguć bez našega tijela. S obzirom na karakter lista *Zvonik*, držim da je važno napomenuti da zdravlje ima i svoju netjelesnu, odnosnu duhovnu dimenziju. To je tzv. druga strana medalje o kojoj rjeđe razmišljamo. Dakle, osim tjelesnoga zdravlja, svakako čovjek treba voditi i mentalnu higijenu i duhovnu higijenu.

Čini se da se mentalitet današnjega čovjeka, unatoč bogatoj višestoljetnoj misaonoj baštini, uporno zadržava na prvoj dimenziji, a to je dimenzija materijalnoga. Naravno da postoje i drukčiji pristupi u suvremenijoj kršćanskoj misli, primjerice teologija tijela koja nam poručuje da priča oko našega fizikuma ne obuhvaća samo ono što se dade opipati, nego i mnogo više od toga. Promatrajući različite televizijske i internetske sadržaje, osobito filmsku industriju, vidimo da se čovjeku današnjice, manje spontano, a više namjerno, servira neki „poseban“ čovjek. To je čovjek koji (navodno) vodi računa

o svome „zdravlju“, koji nerijetko izgleda onako kako su nas mediji na to naučili: ako je riječ o muškarcu onda on podsjeća najviše na savršenu skulpturu kakvu možemo vidjeti u starih Grka. S druge pak strane žensko tijelo prikazuje se na vanjski fizički način koji više sliči nekoj nestvarnoj boginji, uglavnom takvih tjelesnih proporcija koje se u stvarnome svijetu među običnim pripadnicama ljepšega spola rjeđe nalaze. Ovomu zadnjemu u prilog ide činjenica koja nam je zorna svakog dana u reklamama svakoga tipa. Što god da se reklamira: nije bitno, bitno je da reklama sadrži sliku ili snimku ženske figure, koja osim što „treba“ prodati dotični proizvod na određeni način svakako sugerira kako bi ženska osoba trebala i izgledati. Dakle, kult tijela dio je naše svakodnevne i gotovo da ulazi u svaku njezinu poru!

Sada bismo ovdje svakako mogli započeti razmišljanje i o mentalnom zdravlju! Koliko je zapravo čovjek današnjice, neprestance bombardiran, napadan sa svih strana, pokušajem „nove antropologije“ svijetu predstaviti nešto što statistički nije istinito, kao nešto što je normalno i društveno prihvatljivo!

korištena u drugačijim značenjima koji joj ne pripadaju, držim da je i ovdje slučaj s tijelom odnosno zdravljem! Tijelo je stoga danas postalo poligon na kojem se isprobavaju različiti ljudski proizvodi s jednom svrhom: da čovjek bude „zdraviji“, a neki bi možda napisali da bude ljepši.

Pod utjecajem masovnih medija čini nam se da globalni svijet stanuje u našoj sobi. Nerijetko nam taj globalizam kroz neke svoje vidike sugerira od naše dnevne ili spavaće sobe napraviti mini teretanu. Nekoliko utega, podloška za vježbanje joge, pilates lopta, šipka za istezanje ili zgibove, dio su te tzv. ordinacije. Možda bismo mogli spomenuti i kutak gdje držimo različite kemikalije, preparate, aparate, supstancije i druga „pomagala“

za mršavljenje ili gojenje, za rast ili smanjivanje. Tome možemo pridodati razne biljne preparate, uz važnu napomenu da su to čiste supstancije organskog porijekla!, možda tu i tamo poneki bakin recept, ali i mnoštvo modernih recepata s milijunskih internetskih stranica koje otkrivaju tajnu današnjem čovjeku: kako imati „lijepo“ oblikovano i „zdravo“ tijelo u dvadeset prvom stoljeću!

Kako se brinuti o zdravlju?

Kao kršćanima ne samo da nam je važno mentalno zdravlje nego još više i duhovno zdravlje našega bića. Nerijetko želimo pod zdravstvenom kulturom staviti samo one pojmove koji se daju opipati, dok npr. kultura govora ili kultura lijepog ponašanja zapravo jedva da dobivaju mjesto u promišljanju ove tematike.

Pitanja koja nam se spontano nameću, izgledaju opravdana: na kakvom je stupnju naša zdravstvena kultura danas? Uči li me povijest i Sveto pismo kako biti čist i sačuvati zdravlje duše i tijela? Ili sam prepušten milosti i nemilosti surovog digitalnog svijeta koji svakim danom dominira većom i površinom i zapreminom sveukupnoga ljudskoga prostora? Mogu li se otrgnuti kandžama modernoga svijeta koji pod izlikom njegovanja zdravlja i ugađanja čovjeku, istog tog čovjeka strovaljuju u ponor gdje vlada zarobljenost neistinom i lažnim supstancijama koje navodno pomlađuju čovjeka, tog pokusnog kunića današnjice?

Kakve veze imaju *reality* sadržaji sa zdravljem?

Idući korak dalje, možemo primijetiti da u našoj regiji ili konkretno u našoj državi vidimo da je netko dobio određenu ulogu u društvu ne zbog svoga intelektualnog kapaciteta, nego zbog svoga fizikuma. Jednostavnije rečeno, čini se da je sudjelovanje u određenom *reality* programu (što god ova riječ značila) mnogim pojedincima karika koja jamči, ako ne zaposlenje, onda kvazi društveni ugled! A mnogi su u našem društvu spremni učiniti gotovo sve kako bi spomenuto i postigli.

Kakve veze ovo ima sa zdravljem? Paradoksalno, ovo ima veze sa zdravljem upravo zbog toga što se isto to zdravlje nerijetko narušava da bi se postigao određeni „željeni“ tjelesni izgled. Ovdje naravno ne mislim na manje i opravdane estetske kirurške zahvate koje imaju za cilj da čovjek lakše može funkcionirati. Mislim više na tu sferu današnje tzv. estetske ili plastične kirurgije koja pokušava pojedine dijelove ljudskoga tijela „popraviti ili ispraviti“. A sve zbog toga što se nekima čini da taj prirodni tjelesni sklad, po lošem proračunu, nije matematički simetričan te odudara od onoga što nam društvene mreže sugeriraju.

Ako se samo prisjetimo prvih stranica Biblije složićemo se da sve što je Bog stvorio, stvorio je dobro, a kao najizvrsnije biće Božjega stvaralačkog nauma, smatramo čovjeka. Stoga nam se nameće pitanje kako to da čovjek u ime zdravlja i baveći se zdravstvenim pitanjima zapravo samome sebi škodi? Kao što je riječ ljubav toliko puta

Kao onima koji ispovijedaju i vjeruju da je Isus Krist prije dvije tisuće godina obukao na sebe smrtno tijelo, znamo da je to je zapravo učinio da bi nam podario vječno i savršeno zdravlje. Vječno zdravlje naše duše je po milosti i ljubavi Božjoj spasenje i život vječni. Stoga bismo mogli kršćanskim očima, vrlo jednostavno zaključiti da nam je tijelo jako važno i da nam ono može pomoći i u stjecanju duhovnoga zdravlja.

Novi Sad: Održano plenarno zasjedanje Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda

Članovi Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda (MBK), pod predsjedanjem mons. Ladislava Németa SVD, biskupa zrenjaninskog i predsjednika MBK, održali su svoje XXXVI. redovito plenarno zasjedanje 5. i 6. lipnja u Novom Sadu. S biskupima je na zasjedanju sudjelovao apostolski nuncij u Republici Srbiji, mons. Luciano Suriani, s prvim savjetnikom nuncijature, mons. Filippom Colnagom, kao i vlč. Mirko Štefković, generalni tajnik MBK.

Tijekom zasjedanja biskupi su se osvrnuli na nedavni posjet pape Franje Sjevernoj Makedoniji. Ujedno to je prvi puta da Sveti otac posjeti jednu od država koje su u sastavu MBK. Posebnu pozornost biskupi su posvetili izvješću sa susreta predsjednika Biskupskih konferencija cijeloga svijeta s papom Franjom o zaštiti maloljetnika održanog u Rimu od 21. do 24. veljače 2019. S tim u vezi zaključeno je da se važeći pravilnici moraju prilagoditi novim odredbama apostolskog pisma pape Franje „Vi ste svjetlost svijeta“.

Biskupi u Republici Srbiji razmijenili su mišljenja u vezi pojedinih spornih odredba nacrtu novog Građanskog zakonika, te su odlučili da će u cilju zauzimanja stava o bioetičkim i drugim problematičnim temama iz zakonika angažirati stručnjake i tek potom izići u javnost. Nadalje, biskupi su razmotrili polugodišnje izvješće sudskog

vikara, vlč. dr. Ivice Ivankovića Radaka, o djelovanju novouspostavljenog Međubiskupijskog suda u Novom Sadu, kao i dobrotorne organizacije Caritas. Tijekom zasjedanja vlč. mr. József Szakály upoznao je biskupe s pripremama za Međunarodni euharistijski kongres koji će se održati u Budimpešti od 13. do 20. rujna 2020. godine.

Konačno, na zasjedanju je određeno da sljedeći susret mladih na razini Srbije bude 28. rujna 2019. u Srijemskoj Mitrovici. U župnoj crkvi Imena Marijina u Novom Sadu biskupi su s apostolskim nuncijem, svećenicima i narodom Božjim, 5. lipnja slavili svetu misu koju je predslavio predsjednik MBK. /Mirko Štefković/

Subotica: Tijelovo u katedrali

Na svetkovinu Presvetoga Tijela i Krvi Kristove u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske, 20. lipnja okupili su se vjernici iz različitih župa našega grada, a euharistijsko slavlje predslavio je subotički biskup msgr. dr. Ivan Péntes.

U svojem obraćanju vjernicima naglasio je ljepotu i važnost ovoga blagdana koji se, iako je to uspomena na ustanovljenje sakramenta euharistije na Veliki četvrtak, ne može na ovako veličanstven i raspjevani način proslaviti u Velikome tjednu. Misno slavlje uveličali su i ovogodišnji prvopričesnici, djeca u bjelini, kao i mladi u bunjevačkim narodnim nošnjama. Katedralni župnik msgr. Stjepan Beretić predstavio je i predvoditelj ovogodišnje Dužijance,

bandašicu Snežanu Skenderović i bandaša Pavla Horvackog. Zbog lošeg vremena Tijelovska procesija ovoga puta nije se održala. /Nevena Gabrić/

Mlada misa Luke Poljaka kod osječkih franjevac

U osječkoj Franjevačkoj crkvi sv. Križa u Tvrđi, 15. lipnja mladu misu proslavio je vlč. Luka Poljak iz Osijeka, zaređen za svećenika u Subotičkoj biskupiji 25. svibnja u stolnoj bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici.

Na ulazu u samostansku crkvu fra Zoltán Dukai pozdravio je sabrane i mladomisnika dobrodošlicom

u ime gvardijana **fra Ante Perkovića** i ostale subračte je Poljak uz roditeljski blagoslov ušao u crkvu u svečanoj procesiji s dvadesetak svećenika i redovnika Subotičke biskupije, Srijemske biskupije i Đakovačko-osječke nadbiskupije koji su s brojnim vjernicima iz Subotice, Bajmaka i Osijeka te redovnicama sudjelovali u euharistijskom zajedništvu. Dukai je uvodno razložio kako je mladomisnik u djetinjstvu uz roditeljski imao dobar odgoj časnih sestara još od vrtićkih dana, potječe iz osječke župe Svete Obitelji koju vode franjevci, no subotički bogoslov izabrao je biti svećenikom i darom Subotičkoj biskupiji, dodajući kako se nada da će zvanje usavršavati te u propovijedi naglasio važnost mudrosti u poslanju, hrabrosti u pronosjenju Božje riječi, poniznost i vjeru koja neće pokleknuti pred suvremenim ušutkivačima već će neobuzdanom kristolikom radošću osvajati prostore duha i života. Svečanu pjevanu misu uveličala su 32 pjevača Katedralnog zbora „Albe Vidaković“ iz Subotice uz ravnanje zborovođe **mo. Miroslava Stantića, mag. art. i orguljaša Kornelija Vizina, mag. art.**, dok su u prinosu darova sudjelovali vjernici odjeveni u narodna ruha.

Mladomisnik Poljak, zaređen uz geslo *Uzet ću čašu spasenja i zazvati Ime Gospodnje!* (Ps 116, 13), zahvalio je svima koji su ga pratili odgojno, molitvom i potporom, a najviše, kako je kazao, ženi najzaslužnijoj za dobra u njegovu životu, Gospi ispred čije oltarne slike stoji u crkvi, Gospi Osječkoj kojoj se osobito utjecao u hodočasničkoj crkvi sv. Križa, zamolivši sabrane da prije pojedinačnog

mladomisničkoga blagoslova učine zahvalni ophod oko oltara uz marijansku pjesmu.

Slavlje je nastavljeno izvan samostanske crkve uz tamburaše i gajdaša. Mladomisniku je dodijeljena služba župnoga vikara u Župi sv. Petra i Pavla, ap. u Bajmaku u Subotičkoj biskupiji. /**Nevenka Špoljarić**/

Bač: Obnovljen franjevački samostan

Franjevački samostan u Baču svečano je nakon restauracije otvoren u četvrtak 27. lipnja. Ključeve obnovljenog vjerskog objekta uručio je šef Delegacije Europske unije u Srbiji, ambasador Sem Fabrizi.

Obnova samostana provedena je kroz donaciju EU i iz sredstava Ministarstva kulture Srbije, a zajednička vrijednost iznosi više od milijun eura. Ambasador Fabrizi tvrdi da je prepoznavanjem prošlosti i građenjem sadašnjosti moguće izgraditi bolju budućnost. Samostan je izgrađen u kasno romaničkom i rano gotičkom stilu, a s obzirom na to da ga franjevci nisu napuštali protekla tri stoljeća, u njemu je očuvano bogato kulturno naslijeđe – stari predmeti, tkanine i posuđe koji svjedoče o proteklim vremenima.

Osnovali su ga kanonici Svetog groba jeruzalemskog, a zatim su ga preuzeli franjevci. Poslije osvajačkih pohoda Sulejmana Veličanstvenog, stoljeće i pol bio je i džamija. Samostan je kroz stoljeća bio obnavljan, proširivan, popravljn. Izgrađen je na temeljima iz 6. stoljeća. Počet je kao romanička građevina, da bi se nastavio kao gotički objekt. Izgradnja crkve počela je krajem 12. stoljeća kada je izgrađena manja romanička crkva. U drugoj polovici 14. stoljeća crkvu su u gotičkom duhu obnovili franjevci. Barokna obnova obuhvatila je crkvu i samostan. Samostan je uklopljen u cjelinu koja predstavlja „difuzni muzej“, prostor na kome možemo vidjeti tvrđavu Bač, manastir Bočani i spomenuti franjevački samostan. /**Eu-info centar**/

Proštenje u župi Marije Majke Crkve u Subotici

Pripravom kroz devet dana, vjernici župe Marije Majke Crkve u Subotici pripremali su se za proštenje, koje se proslavlja svake godine na duhovski ponedjeljak. Ove godine proštenje je proslavljeno 10. lipnja, a predvoditelj misnog slavlja bio je svećenik iz Đakova, vlč. dr. Vladimir Dugalić.

Na početku misnog slavlja sve nazočne vjernike, svećenike, bogoslove i slušatelje Radio Marije pozdravio

je župnik vlč. dr. Marinko Stantić, te pozvao na sudjelovanje kroz misno slavlje. Nakon što su naviještena liturgijska čitanja, propovijed na mađarskom jeziku održao je stalni đakon Subotičke biskupije vlč. Ferenc Sótanyi, a na hrvatskom jeziku vlč. Vladimir Dugalić. U svojoj propovijedi, vlč. Dugalić govorio je o odnosu majke i sina te je objasnio kako je to izgledalo kada su u pitanju Blažena Djevica Marija i njezin sin Isus Krist.

Misno slavlje glazbeno je pratio zbor župe pod ravnanjem **Maria Bonića**. Na kraju, župnik je zahvalio svima koji su kroz ovih devet dana pripreme za proštenje dolazili, zajedno molili i pripremali se za ovaj dan i onima koji su se uključili u organizaciju proslave proštenja. Putem valova Radio Marije svakog dana slušatelji su mogli pratiti prijenos devetnice, kao i samo proštenje. /**Dario Marton**/

Proštenje u Maloj Bosni

U crkvi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni 16. svibnja slavljen je proštenje. Svetu misu je predvodio domaći sin, vlč. Antun Kopilović, župnik iz Futoga u zajedništvu sa župnikom vlč. Draganom Muharemem.

Vlč. Kopilović je u propovijedi naglasio da iako je Trojstvo kao otajstvo nama dosta nepoznato, ne trebamo odustajati vjerovati i razumjeti ga. Istaknuo je da nam je Bog poslao Duha Svetoga kao zagovornika i nekoga tko će nas voditi. Uoči proštenja održana je i trodnevica. Teme propovijedi bile su krivovjerja i hereze te pobjeda pravovjernog nauka o Trojstvu. Sve

propovijedi vrijedno je pripremio župnik. Tradicionalno, na dan proštenja održane su dvije svete mise, ujutro za kuharice i nakon tog svečana sveta misa za sve župljane. Župnik Dragan je na kraju mise zahvalio vlč. Antunu koji je prije 40 godina svoju mladu misu slavio upravo u ovoj crkvi. /**Larisa Skenderović**/

Vranjak: Proslava spomendana bl. Djevice Marije Majke Crkve

Na duhovski ponedjeljak i na spomendan bl. Djevice Marije Majke Crkve na Vranjaku kod Bača u šumi u kapeli koja je posvećena sv. Antunu pustinjaku održano je svečano misno slavlje.

Svetu misu predvodio je vlč. Dominik Ralbovsky u koncelebraciji s domaćim župnikom vlč. Josipom Štefkovićem i svećenicima Bačkoga dekanata. U svojoj homiliji vlč. Dominik istaknuo je nasljedovanje Marijina puta, one koja je i sama nosila teški križ smrti vlastitoga sina. *Ni malo nije prirodno da majka sahranjuje svoga sina jer bi trebalo biti obratno. No, ona je smogla snage i hrabrosti biti pod križem vlastitoga sina gledati ga u njegovoj boli, smrti, poniženosti i napuštenosti. Marijin put, put poniznosti, put žrtve jedini je ispravan put i mi ga trebamo slijediti*, zaključio je propovjednik.

Na kraju misnoga slavlja vlč. Josip zahvalio je braći svećenicima na dolasku, osobito mladomisniku **Draženu Skenderoviću** i vlč. **Lászlu Tojzanu**. *Nekada u povijesti u ovoj kapeli sv. Antuna pustinjaka u Šumi misna slavlja su se održavala dan poslije velikih blagdana, dan poslije velikih svetkovina, a na sv. Antuna Podovanskog bilo je posebno svečano i najviše naroda. U starim spisima pro našli smo podatak da je tu u blizini nekada bilo i naselje, a danas od toga naselja nema ni traga. Kapelu smo prošle godine počeli obnavljati, a do danas smo je obnovili izvana, sada nam preostaje obnoviti ju iznutra, a iskreno se nadam da ćemo dogodine u tome i uspjeti*, rekao je vlč. Josip. /**Amalija Šimunović**/

Krizmanje u župi sv. Jurja u Vajskoj

Na Duhove, 9. lipnja, u župnoj crkvi sv. Jurja u Vajskoj sakrament sv. Potvrde (krizme) po rukama vlč. Attila Zselléra primilo je dvadeset troje krizmanika. Na darovima Duha Svetoga treba raditi, treba ih njegovati da bi oni rasli i bili sve veći, kako je krizmanicima poručio vlč. Zsellér.

U svojoj homiliji istaknuo je važnost uživanja u malim stvarima, a u životu ih ima u izobilju. Da bi spoznali te male stvari imamo dar mudrosti, a ona nas poučava da trebamo živjeti u sadašnjosti, s tom mudrošću kročiti kroz život. *Ne kažem da ne trebate čeznuti i za velikim stvarima, ali prihvatite male stvari danas i uživajte u njima danas. Danas kada darovi Duha Svetoga budu sišli na vas dobit ćete i dar poniznosti, da pomoću nje spoznate dobro i zlo u životu*, zaključio je propovjednik. Župnik vlč. Vinko Cvijin na kraju misnoga slavlja zahvalio je krizmatelju, samim krizmanicima i pozvao cjelokupnu župnu zajednicu na druženje u župnu dvoranu. /Amalija Šimunović/

Sombor: Prva pričest u crkvi Uzvišenja sv. Križa

U crkvi Uzvišenja sv. Križa u Somboru, 19. svibnja proslavljena je Prva sveta pričest. U nazočnosti roditelja, rodbine, prijatelja te župljana, djevojčice i dječaci otvorili su svoja srca i radosno primili Isusa kao duhovnu hranu za cijeli život.

U nadahnutoj propovijedi mons. Slavko Večerin rekao je: *Velika je radost vidjeti vas u bijelim haljinama u našoj predivnoj crkvi. Pozdravljam vaše roditelje i vjeroučitelje Marinu Dioši te vjeroučiteljicu Gorjanac koje su vas pripravljalale za ovaj svečani čin. S velikim žarom ste se pripremali za dolazak Isusa u vaš život. Sveta pričest je božanski izum i želi se sjediniti s vama. I sada možete reći „Isus me ljubi“. Sveta mala Terezija rekla je: „Isuse ja te ljubim i tebi se darujem zauvijek!“ Želim vam još reći da je Isus naš najveći prijatelj i on vas nikada neće napustiti i razočarati. On se raduje s vama, tješi vas i uvijek će vas razumjeti.*

Roditelji, volite svoju djecu, odgajajte ih u Isusovoj ljubavi. Budite dostojni nevinosti vaše djece. Trebaju vaš primjer da baštine vjeru. Budite sretni, ponosni i zahvalni dragome Bogu za ovaj nezaboravni dan, zaključio je propovjednik. Ove godine prvu pričest primili su: Filip Šarkezi, Milana Kiršner, Anja Vulinović, Aleksa Mihaljev, Bojan Lajković, Ivan Pašti, Jasmina Čeljuska, Lazar Jozić, Emil Budimčević, Ema Ujfaluši i Ajša Zlatar. Za još ljepši i svečaniji ugođaj pobrinuo se kantor, prof. Mihailo Parčetić sa župnim zborom. /Marica Mikrut/

Prva pričest i krizma u Đurđinu

U župi sv. Josipa Radnika u Đurđinu 2. lipnja proslavljena je Prva sveta pričest i sakrament sv. Potvrde. Misno slavlje predslavio je mons. dr. Andrija Anišić u zajedništvu sa župnikom, vlč. Draženom Dulićem.

Prvu svetu pričest primile su Sara, Ana i Julija. Sakramentu sv. Potvrde pristupilo je petero krizmanika: Katarina, Josipa, Denis, Luka i Željko. Dan prije bila je u župi ispovijed prvopričesnika, krizmanika, roditelja i kumova. Sudjelovanje u svetoj misi podijelili su mali i veliki slavljenici, od misnih čitanja, molitve vjernika, prinosa darova, recitacija, pozdravnog govora te meditacije na kraju svete mise. Ovo je prvi puta da se ova dva sakramenta u našoj župi slave zajedno. Zato je cijela župna zajednica okupljena na jednoj svetoj misi uveličala slavlje svoje djece i mladih koji su budućnost naše župe. /Verica Dulić/

8. Međunarodno hodočašće osoba s invaliditetom u Međugorje

Od 6. do 9. lipnja u Međugorju je pod geslom „Idi za mnom“ (Mk 10,21) održano 8. Međunarodno hodočašće osoba s invaliditetom, članova njihovih obitelji i prijatelja – volontera. Sudjelovalo je preko 2000 osoba s invaliditetom sa svojom pratnjom, a pristigli su iz 14 zemalja svijeta. Svi sudionici besplatno su smješteni, a domaćini iz Međugorja ne samo da su otvorili vrata svojih pansiona, već ono najvažnije – vrata svoga

srca. Iz Subotičke biskupije na ovom susretu bilo je dvetero sudionika iz Selenče, Subotice i Bečeja koje je predvodio vlč. Dominik Ralbovsky. O djeci su brinule vjeroučiteljica Zorica Svirčev i Rósz Gulics.

Službeni program započeo je 7. lipnja kada je sve sudionike pozdravila **Paula Tomić**, suorganizatorica i sukoordinatorica hodočašća te glavni koordinater, župnik **fra Marinko Šakota**. Dirljiv govor održao je apostolski vizitator za župu Međugorje, nadbiskup **Henryk Hoser**. Nakon njegovih riječi uslijedilo je predstavljanje svih skupina, među kojima su najviše bile zastupljene zajednice „Vjera i svjetlo“. U ime Subotičke biskupije je govorila Rósz Gulics, članica zajednice „Vjera i svjetlo“ koja na našem području djeluje već 20 godina. Poslijepodne sudjelovali smo u programu u dvorani sv. Ivana Pavla II. **Fra Zvonko Benković** čitao je meditacije križnog puta, dodirnuvši strune naše duše, vodeći nas na put obraćenja, suza, novog početka. Postaje križnog puta odglumile su osobe s invaliditetom.

U subotu ujutro svi smo se uputili na Podbrdo noseći u srcima različite nakane. Pored nas su volonteri po stjenovitom putu nosili preko osamdeset bespomoćnih osoba. Herojski čin, neizmjerana ljubav prema onima koji se sami nikada ne bi mogli popeti na Podbrdo. Poslijepodne smo proveli divne trenutke u dvorani sv. Ivana Pavla II. i slušali tri svjedočanstva. Ispovijed nas je pročistila, a zajednička krunica, misa i klanjanje bili su jedinstvena mogućnost da se zahvalimo za sve primljene milosti i još se više predamo u ruke Boga Oca i prepustimo njegovoj volji.

U nedjelju naše je srce bilo puno zahvale, ganuća, novih odluka i želja da gradimo bolji, humaniji, jednostavniji, nevini svijet, da se osobe koje su bespomoćne imaju na koga osloniti kako bi s njima gradili blagoslovljeno sutra. /**Rósz Gulics**/

Žedničani u Tučepima

Od 17. do 23. lipnja pedesetero djece i mladih iz Žednika i okolnih mjesta zahvaljujući prijateljstvu dva svećenika, tučepskog fra Nediljka Šabića i žedničkog vlč. Željka Šipeka, imalo je prigodu gostovati u Tučepima potpuno besplatno.

Domaće obitelji dočekale su svoje goste u župnoj dvorani i s njima pošli smjestiti ih. Predivno organizirani ljudi nisu samo otvorili vrata svojih domova nego i svoja srca. Ukusno spremljena hrana djecu svakoga je dana čekala u tučepskim restoranima, hotelima i slastičarnicama. Sva djeca imala su po jednog tučepskog anđela čuvara koji je kroz te dane hodao s njima i pomagao im da se lakše snađu.

Na dar od Njemačkog nogometnog saveza svako je dijete dobilo loptu. Gostoljubivost naših domaćina tek otkrivamo i doista, da nije njih mnoga djeca možda nikada ne

bi vidjela more. Željno su iščekivali vožnju brodićem i nije bilo djeteta koje nije osjetilo u njihovim djelima toplinu i dobrodošlicu. Hvala našim svećenicima jersmo zahvaljujući njihovu prijateljstvu bili u Tučepima. Od srca hvala svim domaćinima i dobrim dušama za koje ni ne znamo, a sudjelovali su u tome da nama u Tučepima bude ovako lijepo, a najviše hvala dragom Bogu koji nas je sigurno doveo i dopustio da osjetimo sto znači kršćanski ljubiti. Dobri Bog blagoslovio Tučepljane, a mi se nadamo i njih kod nas u vojvođanskim selima dočekati i gostoprimstvo uzvratiti. /**Mirela Varga**/

Predstavljanje zbornika „Misaona popudbina Tome Vereša“ u Osijeku

Zbornik radova s međunarodnog filozofsko-znanstvenog skupa „Misaona popudbina Tome Vereša“, u izdanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz

Subotice prvi puta je predstavljen 21. svibnja 2019. u Osijeku u Pastoralnom centru Vikarijata Osijek.

U organizaciji Udruge katoličkih intelektualaca, Instituta za novu evangelizaciju Sv. Ivan Pavao II. i Ogranka Matice hrvatske Osijek predstavljanje je otvoreno zajedničkom molitvom predvođenom članom UKI-ja **Josipom Nađem**, a potom je sabrane na večernjem događaju, poglavito goste iz Subotice, pozdravio u ime organizatora **mons. dr. Vladimir Dugalić**, predstojnik Instituta. O zborniku su govorili i povjesničar **doc. dr. sc. Krešimir Bušić**, **izv. prof. dr. sc. Krešimir Šimić**, **doc. dr. sc. Boško Pešić** (Filozofski fakultet u Osijeku), **izv. prof. dr. sc. Stjepan Radić** (KBF Đakovo) te urednik zbornika, novinar, publicist i filozof **Tomislav Žigmanov**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice. Predstavljajući i publici zahvalila je **dr. Ružica Pšihistal**, predsjednica UKI-ja. /**Prema: Nevenka Špoljarić, Fotografije: www.djos.hr/**

Susret pučkih pjesnika „Lira naiva“ u Surčinu

Hrvatska čitaonica Fischer iz Surčina bila je 25. svibnja domaćin sedamnaestog po redu pokrajinskog susreta hrvatskih pučkih pjesnika „Lira naiva 2019.“. Cjelodnevni susret pučkih pjesnika okupio je čak 65-ero pjesnika iz Srbije i Hrvatske, a priredili su ga Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo „Ivan Antunović“ iz Subotice.

Pjesme se nalaze i u najnovijoj zbirci pjesama „Lipi snovi“, za koju je izbor uradila **Klara Dulić**. Nakon cjelodnevnog druženja i obilaska znamenitosti Surčina, pjesnici su nastupili u središnjem dijelu programa – velikoj pjesničkoj večeri u okviru predstavljanja knjige izabranih stihova. U ime organizatora pjesnike je u radnom dijelu susreta pozdravila **Katarina Čeliković** i dala im zadatak: napisati jedan stih na temu „Riječ“. Ove je stihove Klara

Dulić kreativno posložila i pročitala na kraju pjesničke večeri koja će svima ostati u sjećanju. Predsjednica surčinske udruge **Katica Naglić**, pročelnica Literarne sekcije **Irena Obradović** i župnik **Marko Klajić** učinili su sve da se pjesnici osjećaju dobrodošlima i da ponesu iz Surčina divne uspomene.

Ova manifestacija je od velikog značaja, kako za našu udrugu tako i za sam Surčin. U goste smo pozvali i predsjednika Općine sa suradnicima, koji su naš poziv prihvatili s oduševljenjem. Sudionici su imali priliku posjetiti Muzej avijacije i upoznati se s našom župom i njenom poviješću. Veliko nam je zadovoljstvo biti domaćinom ovakve manifestacije i što smo u prilici ugostiti veliki broj pjesnika iz Srbije i Hrvatske, istaknula je Katica Naglić.

Susretu pučkih pjesnika u Surčinu nazočio je i veleposlanik Hrvatske u Beogradu **Gordan Bakota** koji je uputio riječi podrške organizatorima i sudionicima ove manifestacije. /**Prema: HR, S. D./**

Bunarić: „Budi anđeo“

Od Tijelova ove godine u Marijanskom svetištu na Bunariću nalazi se ljuljačka s krilima „Budi anđeo“.

Uradak je djelo ruku **Antuna (Tuniše) Stipića i Aleksandra Luluje**. Ova animacija za najmlađe učinit će im Bunarić dražom destinacijom, a ujedno potaknuti misli na nadnaravno. Svima na uživanje... /**Zv./**

Duhovna obnova za majke s djecom i obitelji

U jeku inicijative „Hoda za život“ i molitvene devetnice „Hrvatska moli za život!“, od 24. do 26. svibnja održane su duhovne vježbe za majke s djecom i obitelji u skrovitosti samostanske kuće „Betanija“ Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu u organizaciji Doma duhovne pomoći. Oko 40 djece, zajedno sa svojim majkama ili cijelom obitelji došli su iz raznih krajeva Hrvatske, a voditelji i animatori djece bili su iz Subotičke biskupije.

Majke i očevi mogli su se nesmetano posvetiti sebi i sudjelovati u duhovnom programu za njih, koji je vodila **s. Paskala Križan**. Tu su uz vrlo živa i praktična predavanja bila i euharistijska klanjanja, molitva Božanskog časoslova, Lectio divina, ispovijed i svakodnevna misna slavlja. Ona su bila zajednička s djecom i zbog toga popraćena prikladnim pjesmama s gestama. Na misama je uz gitare svirao mali zbor animatorica, pod vodstvom **Klaudie Lukić**. Za dobro funkcioniranje tako velikog skupa brinula se **s. Marija Klara Klarić**, koja je sa svojim volonterkama pripremala ukusnu domaću hranu, kao i mnoga „iznenađenja“ za djecu. Djeca su bila povjerena vodstvu **s. Kristine Ralbovsky** – Ordo virginum, i **vlč. Dominiku Ralbovsky**, salezijancima suradnicima, koji su s deset animatorica organizirali bogati duhovno-kreativni i rekreativni program za djecu. U nedjelju na završnom euharistijskom slavlju sudjelovala je i provincijalna poglavarica Družbe Milosrdnih sestara sv. Križa, **s. Valerija Široki** sa svojim savjetnicama, izražavajući tako potporu ovakvom radu sestara za naše obitelji. Prije toga djeca su odigrala igrokaz „San don Bosca“, a s. Marija Klara je u ime animatora podijelila iskustvo rada i brige za djecu. /**s. Rastislava Ralbovsky**/

Hodočašće Majci Božjoj u Fatimu

Tijekom svibnja mnogi hodočaste u marijanska svetišta, mole posebne molitve u čast Mariji. U ovom mjesecu mala grupa vjernika iz Subotičke biskupije

pod duhovnom pratnjom vlč. Dominika Ralbovskog hodočastila je od 15. do 19. svibnja u Lurd i Fatimu.

Kroz molitvu krunice i pokornički čin doživjeli smo da je svaka žrtva laka kada iza nje stoji ljubav. Svaki trenutak proživljen u Fatimi bio je Marijin dar, kao da nas je htjela počastiti svojom ljubavlju i brižnošću i tako se među nama još više učvrstila ljubav i neraskidiva veza. Naša srca neprestano joj zahvaljuju za primljene milosti, a osobito je milosni trenutak biti u procesiji hodočasnika sa svijećom u ruci, moliti krunicu i pjevati poznatu pjesmu „Ave, ave, ave Marija“. /**Emilija Riman Maljković**/

Tuga i bol u vrtiću „Marija Petković - Sunčica“

U Novosadskoj klinici, u srijedu 5. lipnja u 12. 50 sati prestalo je kucati srce naše prijateljice Leile Marie Džamastagić.

S velikim bolom i tugom započeli smo sljedeći dan. Što reći djeci u vrtiću? Uz glas Duha Svetoga prikupila sam mrvicu snage i počela govoriti: *Isus je otvorio rajska vrata i pružio ruku prema Leili Mariji, ona se penjala prekrasnim stubama sve do Isusovog zagrljaja. Sada je Leila Maria u prelijepoj bijeloj haljini i krilima anđela leti u nebeske visine...* U sobi je odzvanjalo tišina dječje vjere... *Isus je rekao: „Zaista, kažem vam, tko ne primi kraljevstva Božjega kao dijete, ne, u nj neće ući“ (Lk 18, 17).* Tišinu je prekinuo tihi glas djevojčice: „Mmm, blago njoj.“ /**Odgojiteljica Emina K.**/

Kalača: 204. rođendan biskupa Ivana Antunovića

Rođendan biskupa Ivana Antunovića svečano je proslavljen 16. lipnja u Kalači (Mađarska), u organizaciji Kalačke hrvatske samouprave, na čelu s predsjednikom Lászlóm Szabóm. Osim Hrvata iz Kalače, na slavlju su sudjelovali i predstavnici hrvatskih samouprava iz Vaškuta, Santova, Baćina, Dušnoka i drugih mjesta.

Slavlje je započelo svetom misom koju je u kalačkoj obnovljenoj katedrali predslavio **mons. Stjepan**

Dražan Skenderović, Marijan Vukov i Andrija Anišić.

U uvodu u svetu misu mons. Beretić je izrazio radost zbog susreta. *Kroz mnogo godina ovo je bila prvostolna crkva čitave Bačke od Novog Sada do Baje i od Bajasentištva do Kalače. Ovdje su pohađali gimnaziju budući svećenici. Ovdje su se školovali naši bogoslovi. Ovdje su ređeni naši svećenici. Ovdje su se odgajale stotine časnih sestara, a danas je ovo zajednička kuća svih katolika Kalačke i Kečkemetske nadbiskupije. Lijepo je uživati gostoljubivost nadbiskupa Blaža i katedralnog župnika. Lijepo je što se kalački Hrvati ovom svetom misom odužuju kanoniku i biskupu Ivanu Antunoviću, rekao je mons. Beretić. Sjećajući se 204. obljetnice rođenja biskupa*

Ivana Antunovića u propovijedi je rekao da se danas oko misli Ivana Antunovića okupljaju desetine profesora i stručnjaka ne samo u Mađarskoj, već i u južnoj Bačkoj i u Hrvatskoj. *Tako živi djelo Ivana Antunovića i danas. I ova svečana sveta misa na kojoj su se okupili Hrvati od Čavolja, Gare i Baje, od Santova do Kalače svjedoči o tomu da djelo biskupa Antunovića nije zaboravljeno, zaključio je mons. Beretić.*

Poslije svete mise predstavnici pojedinih hrvatskih samouprava u Mađarskoj, predstavnici Kalačke nadbiskupije kao i drugi uglednici, u prigodnom programu položili su vijence na spomen ploču Ivana Antunovića koja se nalazi u predvorju kuće Istvána Katone. U ime

Katoličkog društva „Ivan Antunović“ iz Subotice vijenac je položio član Društva, mons. dr. Andrija Anišić. Slavlje je završilo kulturno-umjetničkim programom i večerom u nadbiskupskom vrtu. /A. A./

Beretić, katedralni župnik iz Subotice. U koncelebraciji su bili **Imre Polyák**, nadbiskupski vikar za nacionalne manjine te **Tibor Szűcs**, arhiprezbiter-kanonik. Uz mons. Beretića iz Subotice su na proslavi bili i svećenici

Jubileji bračnih parova u Sv. Roku

Svečane jubileje i obljetnice bračne ljubavi i vjernosti proslavilo je osamnaest bračnih parova na svetoj misi koju je 30. lipnja u župi sv. Roka predslavio župnik, mons. dr. Andrija Anišić.

Bračne jubileje svoje ljubavi i vjernosti proslavili su: 60 godina – dijamantni jubilej: **Ljudevit Lajčo i Ruža Sabo**; 55 godina: **Josip i Jelisaveta Dulić**; 50 godina – zlatni jubilej: **Ivan i Gizela Krečak, Antun i Anastazija Miković, Antun i Ruža Hupko**; 45 godina: **Željko i Zlata Zelić, Ivan i Liza Šarčević**; 40 godina: **Jakov i Lenče Kopunović, Josip i Marija Romić, Ivan i Ana Gaković, Antun i Krista Jaramazović**; 35 godina:

Bela i Jovanka Dulić; 30 godina: **Marinko i Mirjana Nimčević**; 25 godina – Srebrni jubilej: **Ivan i Blaženka Piuković, Aleksandra i Robert Begović, Željko i Jasmina Vukmanov**; 15 godina: **Damir i Julijana Poljaković**; 5 godina: **Vlado i Marija Kovač te Dijana i Balša Cacović (Beč).**

U propovijedi, župnik Andrija istaknuo je kako su ovi bračni parovi živi dokaz da je bračna ljubav i vjernost, unatoč kušnjama i krizama kojih ima u svakom braku, moguća. Također, istaknuo je kako je preduvjet za sretan brak to da muž i žena svakoga dana žive tako da onome pored njih bude lijepo i da muž odnosno žena u braku budu sretni. *To znači izaći iz područja komfora i slobode i staviti drugoga na prvo mjesto, zaključio je župnik. Poslije svete mise, zajedništvo je nastavljeno na druženju u dvorištu župe. /Zv./*

Bili smo u Kalači (Mađarska)

Na poziv nadbiskupa i metropolita dr. Balázsa Bábelu, krajem svibnja bili smo u posjetu nadbiskupu i ujedno na školsko-znanstvenoj ekskurziji u Kalači.

Pri dolasku, u katedrali nas je dočekaao **mons. Ernő Fülöp**, župnik i kancelar nadbiskupa koji nam je protumačio tisućugodišnju povijest nadbiskupije i katedrale, kao i arheološke iskopine oko katedrale. Svetu misu je predslavio i propovijedao nadbiskup Bábel. S njim su zajedno sumisili rektor „Paulinuma“ **mons. József Mioc**, katedralni župnik **mons. Ernő Fülöp** i prefekt **vlč. László Tojzan**. Poslije svete mise nama u čast **mo. Vilmos Leányfalusi** održao je kratki koncert na orguljama. Potom smo posjetili „Astriceum“, obnovljeni nadbiskupski muzej. Poslijepodne smo razgledali školski centar „Naše Gospe“, koje vode časne sestre, među kojima se nalazi naša nekadašnja profesorica **s. Alix Baranyi** koja nas je provela kroz cijeli kompleks zgrade te smo vidjeli kako djeluju dječji vrtić, osnovna škola i gimnazija. U kasnim poslijepodnevrim satima vratili smo se kući puni dojmova i lijepih uspomena.

Predstavljanje knjige o Paulinumu

U Gradskoj knjižnici predstavljena je 27. svibnja knjiga o Paulinumu pod naslovom „Paulinum od 1962 do danas“. Knjigu je sastavila Biskupijska klasična gimnazija i sjemenište (kolegij) „Paulinum“, a glavni i odgovorni urednik iste je **mons. József Miocs**, ravnatelj Paulinuma.

Nakladnik knjige je izdavačka kuća „Agape“ pod vodstvom **dr. Károlya Harmátha** iz Novog Sada. Predstavljanje je moderirao **Károly Szabó**, predsjednik udruge „Kršćanskog intelektualnog kruga“. Bivši učenici gimnazije, župnik i publicista **vlč. Dragan Muharem** te župnik i sveučilišni profesor u Segedinu **dr. Oszkár Csizmar**, govorili su najprije o svojim provedenim danima u Paulinumu, a zatim i o samoj knjizi.

Učenici Paulinuma čitali su dijelove iz knjige i nastupili s glazbenim točkama. Glavni odgovorni urednik o svom izlaganju govorio je o tomu kako je došlo do ovog vrijednog povijesnog izdanja. Istaknuo je da je posebna vrijednost originalna dokumentacija o otvaranju i odobrenju Paulinuma, a zatim su velika vrijednost svi tabloi od otvorenja gimnazije do danas.

Te Deum i matura

Zadnji put za učenike prvog, drugog i trećeg razreda Paulinuma zvona su zazvonila 8. lipnja. Istoga dana slavljen je i sveta misa zahvalnica za proteklu školsku godinu – Te Deum. Misno slavlje predstavio je ravnatelj gimnazije **mons. József Miocs** uz koncelebraciju odgojitelja.

U kapeli sjemeništa osim učenika nazočili su profesorski zbor, roditelji učenika i gosti. Nakon pjesme *Tebe Boga hvalimo*, slijedio je kratki program sastavljen od recitacija, sviranja i pjevanja. U ime učenika zahvalne riječi su izgovorili učenici trećeg razreda **Erik Terenji** i **Tamás Kiss**.

Pedesetčetvrta generacija Biskupijske klasične gimnazije „Paulinum“ oprostila se 13. lipnja od srednjoškolskog obrazovanja u ljetnom roku ove školske godine. Nakon pismenih i usmenih ispita slijedio je svečani završetak i proglašenje mature. Ravnatelj je proglasio uspjehe maturanata, a zatim je razrednik **prof. Marijan Kujundžić** ohrabrio učenike za daljnji studij. U ime maturanata govorili su **Stefan Palifrov** i **András Hegedűs**. Proglašenje mature završeno je zajedničkom fotografijom i agapeom u blagovaonici Paulinuma.

XIII. biskupijski susret mladih Srijemske biskupije

Trinaesti susret mladih Srijemske biskupije održan je 25. svibnja pod geslom „On iscjeljuje sve slabosti tvoje“ (Ps 103, 3). Domaćini ovogodišnjeg susreta mladih Srijemske biskupije bili su župljani župe sv. Jurja, mučenika u Golubincima.

Susret je započeo molitvom mladih za mlade te euharistijskim slavljem koje je predslavio povjerenik Ureda za mlade Srijemske biskupije, vlč. Dušan Milekić, u zajedništvu sa svećenicima Srijemske biskupije. Razmatrajući riječi Evanđelja (Iv 15, 18-21), vlč. Milekić, osvrnuo se osobito na vlastiti stav pripadnosti Isusu Kristu, te odnos svijeta prema onima koji mu pripadaju. *Isus ne obećava ugodu niti lagodnost ovoga svijeta. Čak suprotno, obećava teškoće, odbačenost, probleme... Sve nas to može obeshrabit, ali u isto vrijeme moramo biti svjesni jednoga – da bi, unatoč svemu, Isus Krist trebao biti naš izbor. Jedino po njemu možemo istinski živjeti*, poručio je mladima vlč. Milekić. Na koncu euharistijskoga slavlja, okupljene mlade je pozdravio i domaći župnik, preč. Marko Kljaić, izražavajući radost zbog realiziranog susreta mladih. Euharistijsko slavlje je animirao zbor mladih iz katedralne župe sv. Dimitrija, đakona i mučenika iz Srijemske Mitrovice, predvođeni s. Cecilijom Tomkić te vjeroučiteljicom Željkom Klavžar. Nakon stanke za ručak, slijedio je radni dio susreta mladih koji je završen zajedničkom molitvom i litanijama povjerenja. /Ivica Zrno/

Proštenje u Zrenjaninu

Na blagdan sv. Ivana Nepomuka, 16. svibnja, u Zrenjaninu je proslavljeno proštenje. Svetu misu je predslavio zrenjaninski biskup mons. Ladislav Német SVD. S njime su suslavili apostolski protonotar Jenő Tietze, László Gyuris, Tamás Masa, Emánuel Tapolcsányi, János Halmai i Janez Jelen, uz asistenciju stalnog đakona Zoltána Sándora.

Na hrvatskome i mađarskome jeziku propovijedao je župnik baranjske župe Uzvišenja svetoga Križa, vlč. Gergely Beer. *Svako slavljenje sveca ili svetice kroz crkvenu godinu, ima obvezu pružiti nam primjer njihova života, a*

njihova svetost da nas pozove na promjenu u vjeri! Govoriti danas o svecima i svetosti znači zapravo govoriti o ljubavi, reklamirati ljubav; u ovom pohlepnom, potrošačkom i iskvarenom vremenu, u kojem se sve mjeri kroz novac i dobit, u kojem kao da je umrlo sve što ima veze s ljubavlju, ljudskošću, poštenjem i pravdom, dobrotom i istinom, rekao je propovjednik, dodajući da nas zato sv. Ivan Nepomuk poziva da budemo bolji i ljudi i vjernici, da naša vjera bude prepoznatljiva po djelima, a ne samo jaka riječima, da se na svakom koraku našeg životnog puta vidi i prepozna naš smisao za opraštanje i pomaganje, da našu dobrotu i plemenito srce osjete svi kraj nas, da budemo uvijek prijatelji istine i pravde. Svečanost je uzveličao instrumentalno-pjevački zbor iz Branjinog Vrh u Baranji, koji je oduševio nazočne vjernike i pitomice djevojačkog internata „Karolina Sathmár“. /Janez Jelen/

Svibanjska duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije

Svećenici Srijemske biskupije okupili su 13. svibnja u franjevačkoj crkvi i samostanu u Iloku gdje ih je dočekaao i srdačno ugostio župni vikar, fra Dragan Grizelj (OFM). Nakon Iloka, svećenici su se zajednički uputili prema Baranji, koja je ujedno bila i središnja točka njihova posjeta.

Na poziv preč. Berislava Petrovića, povjerenika za trajnu izgradnju svećenika Srijemske biskupije, te prijedlog preč. Marka Kljajića, župnika župe Presveto Trojstvo u Surčinu, središnje događanje ovomjesečne duhovne obnove bilo je u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Duboševici. Duhovna obnova započela je svetom misom koju je predslavio generalni vikar Srijemske biskupije mons. Eduard Španović u zajedništvu s domaćim župnikom, vlč. Danijelom Tigandžinom, svećenicima Srijemske biskupije te svećenikom Beogradske nadbiskupije vlč. Stjepanom Vинојčićem i župnikom župe Uznesenje BDM Brinje, vlč. Pejom Ivkićem. Nakon obilaska župe i mjesta Duboševica, svećenici su se uputili u obilazak Baranje. Posjetili su nekoliko župa i starih crkava, te su prošli kroz prelijepe baranjske vinograde. /Ivica Zrno/

Papina poruka za Svjetski dan siromaha

„Ufanje ubogih neće biti zaludu dovijeka“ (Ps 9, 19). Te riječi iz 9. psalma naslov su poruke pape Franje za treći Svjetski dan siromaha koji se obilježava 17. studenog, a koji je Sveti Otac ustanovio na kraju Jubileja milosrđa.

U središtu su obilježavanja toga dana muškarci, žene, mladi, djeca – žrtve novih ropstava zbog kojih oni postaju migranti, siročad, beskućnici i marginalizirani. Siromasi su sve brojniji plod društva u kojemu vlada velika socijalna neuravnoteženost koja podiže zidove i priječi ulaze, i koje bi ih se htjelo riješiti. Nit vodilja Papine poruke jest spomenuti psalam čije riječi očituju iznad svega „nevjerojatnu aktualnost“, objasnio je Papa. Danas je, naime, kao i u vrijeme kada je sastavljen taj psalam, snažni gospodarski razvoj prouzročio takav nerazmjer da su se neke skupine ljudi obogatile na štetu mnoštva koje je sve siromašnije; odnosno, imamo siromahe kojima nedostaje najosnovnije, i one povlaštene koji, kako je istaknuo Papa, bez ikakvoga smisla za Boga, traže siromašne kako bi sebi prisvojili i ono malo što posjeduju, te ih tako sveli na ropstvo.

Među „novim robovima“ Papa je spomenuo obitelji primorane emigrirati kako bi preživjele, iskorištavanu siročad, mlade nezaposlene zbog „kratkovidnih politika“, imigrante koji su žrtve interesa i instrumentalizacije, prostitutke, ovisnike o drogi te brojne beskućnike i marginalizirane osobe koje kruže našim gradovima.

Koliko puta vidimo siromahe koji u smeću traže odbačeno i suvišno, kako bi pronašli nešto čime se mogu nahraniti ili obući!, istaknuo je Papa te dodao da se prema njima odnosimo kao prema otpadu, i to tako da osjećaj krivnje ne dotiče one koji su sukrivci toga skandala. Siromašnima se ne oprašta ni njihovo siromaštvo. Sud je uvijek spreman. Ne mogu si dopustiti da budu stidljivi ili obeshrabreni; smatra ih se prijetećima ili nesposobnima samo zato što su siromašni. U spomenutomu je psalmu izražena žalost zbog nepravde, trpljenje i ogorčenost koji pogađaju siromašne. Ali, unatoč tomu, psalam daje i lijepi opis siromaha koji je također osoba koja se pouzda u Gospodina. Siromah je siguran da neće nikada biti napušten te stoga uvijek živi u prisutnosti Boga koji misli na njega. Bog je onaj koji sudi po pravdi i ne zaboravlja.

Siromašnima je prije svega potreban Bog, njegova ljubav vidljiva u svetim osobama koje žive kraj njih i koje u jednostavnosti svojega života izražavaju i ističu snagu kršćanske ljubavi. Bog se služi brojnim putovima i beskonačnim sredstvima kako bi došao do srca ljudi. (...) Ono što je siromasima potrebno ide dalje od toploga obroka ili sendviča koji nudimo. Siromasima trebaju naše ruke kako bi se podigli, naša srca kako bi ponovno osjetili toplinu ljubavi, naša prisutnost kako bi nadvladali samoću. Jednostavno, potrebna im je ljubav, istaknuo je Papa.

Katkada je za vraćanje nade potrebno malo; dostatno je zaustaviti se, osmijehnuti, poslušati. Zaboravimo na jedan dan statistike; siromasi nisu brojevi na koje se valja pozivati kako bismo pohvalili djela i projekte. Siromasi su osobe kojima valja ići u susret (...) Siromasi nas spašavaju jer nam omogućuju susresti lice Isusa Krista, istaknuo je papa Franjo. /Bitno.net/

Papa Franjo u Rumunjskoj beatificirao sedmoricu grkokatoličkih biskupa mučenika

Papa Franjo je posljednjeg dana boravka u Rumunjskoj u nedjelju 2. lipnja proglasio blaženima sedmoricu grkokatoličkih biskupa, mučenika komunističkog režima.

To su mons. Vasile Aftenie, mons. Valeriu Traian Frențiu, mons. Ioan Suciu, mons. Tit Liviu Chinezu, mons. Ioan Bălan, mons. Alexandru Rusu i kardinal Iuliu Hossu.

Novi blaženici trpjeli su i žrtvovali svoje živote, boreći se protiv neliberalnih i prisilnih mjera ideološkog sustava, koji nije poštivao temeljna ljudska prava. U ono vrijeme katolička zajednica bila je izložena teškim iskušenjima diktatorskog i ateističkog režima. Svi biskupi grkokatoličkog i latinskog obreda bili su pozatvarani. Sedmorica novih blaženika bila su odvedena u zatvor 25. listopada 1948. godine gdje su i umrli i pokopani u zajedničke roveve kako bi se spriječilo vjernike da ih se spominju. Među njima je bio i kardinal Iuliju Hossu, koji je odlučio ostati uz svoje vjernike, odustajući od premještanja u Rim i od podjele kardinalskog šešira, koji mu je ponudio Pavao VI.

Rumunjskim je vjernicima preporučio da budu čvrsti svjedoci slobode i milosrdni kao što su bili ovi blaženici. *Sada se mi moramo boriti protiv tih novih ideologija, prenoseći suvremenici svjetlo Evanđelja*, rekao je Sveti Otac. /Bitno.net/

Papa osudio bacanje hrane

Papa Franjo primio je u audijenciju članove i volontere Europskoga saveza banaka hrane, u prigodi 30. obljetnice njegova ustanovljenja, te istaknuo da nije moguće ukloniti glad iz svijeta ako se ne zaustavi rasipanje hrane.

Koncept banaka hrane započeo je 1967. godine u Feniksu (SAD), a zatim prenesen u Francusku 1984. Banka hrane humanitarna je, neprofitna organizacija s ciljem da pridonesu smanjenju siromaštva, gladi i rasipanja hrane. Ona se temelji na ideji širenja kulture davanja, volontiranja, promicanja solidarnosti među građanima, kao i podizanje svijesti o problemu siromaštva, širenju filantropije i poticanju društveno-odgovornog poslovanja. Banka hrane prikuplja namirnice od kompanija proizvođača hrane, agro-industrije, trgovačkih lanaca prehrambenih proizvoda i dijeli ih svim ugroženim kategorijama: djeci

i mladima sa smetnjama u razvoju ili bez roditeljske skrbi, osobama s invaliditetom, samohranim majkama/roditeljima, raseljenim osobama, obiteljima bez primanja, beskućnicima, starim osobama, korisnicima narodnih kuhinja, korisnicima sigurnih kuća, nezaposlenima itd. Banke ne primaju novac za kupnju namirnica koje distribuiraju, a hranu ne distribuiraju izravno korisnicima, ugroženim osobama, već **posredstvom** socijalnih ustanova.

Papa Franjo izrazio je divljenje prema njihovom dugogodišnjem radu koji predstavlja konkretnu gestu na putu iskupljenja u korist potrebitih. Riječ je o obvezi izgrađenoj inteligentno, rekao je Papa, i koja se poziva na solidarne korijene Europe. Ovakvom radu neophodno je zajedničko viđenje. Teško je, naime, činiti dobro ako se ljudi međusobno ne vole.

Lijepo je vidjeti različite jezike, vjerovanja, tradicije i usmjerenja, kako se okupljaju, ali ne zato da podijele vlastite interese, nego da se zauzmu za dostojanstvo drugih. Banka hrane svojim radom, bez mnogo riječi odašilje poruku da se budućnost ne gradi tražeći korist za sebe. Napredak svih ljudi, naime, raste ako pratimo one koji su zaostali, istaknuo je Papa.

Rasipanje je odbacivanje i odbijanje drugoga

Glad i rasipanje idu usporedno, mišljenje je pape Franje. Stoga nije moguće ukloniti jedno dok se ne

zaustavi drugo. Rasipanje očituje nezanimanje za svari i ravnodušje prema onima koji su ih lišeni. Rasipanje je najokrutniji izraz odbacivanja i pri tome je podsjetio na Isusovu gestu kada je, nakon što je podijelio mnoštvu kruh, zahtijevao da se skupe preostali ulomci „da ništa ne propadne“ (usp. Iv 6, 12).

Skupljati kako bi se ponovno podijelilo; ne proizvoditi da bi se rasipalo. Bacanje hrane znači odbacivanje ljudi. Gospodarstvo, rođeno zato da vodi brigu o

kućanstvu, postalo je neosobno; umjesto da služi čovjeku ono ga svodi na ropstvo, pokoravajući ga financijskim mehanizmima koji su sve dalje od stvarnoga života i kojima se sve manje može vladati. Kako možemo živjeti dobro kada su ljudi svedeni na brojeve,

kada se više pojavljuju statistike nego ljudska lica, a životi ovise o burzovnim indeksima?

Što se može učiniti?

Papa stoga ponovno predlaže konkretni i solidarni put prema općem dobru; put odgovornosti u suprotstavljanju nepravdi i šutnji mnogih. Stvari se ne uređuju destabiliziranjem ili sanjanjem o povratku u prošlost, nego potičući dobro, zauzimajući se za zdrave i solidarne načine. Potrebno je podupirati one koji žele promjene na bolje, treba podupirati modele rasta utemeljene na društvenoj jednakosti, ljudskom dostojanstvu, obiteljima, budućnosti mladih i poštovanju okoliša.

Kružno se gospodarstvo (model proizvodnje i potrošnje koji uključuje dijeljenje, posudbu, ponovno korištenje, popravljivanje, obnavljanje i reciklažu postojećih proizvoda i materijala što je dulje moguće kako bi se stvorila dodatna, dulja vrijednost proizvoda čime se produljuje životni vijek proizvoda te istodobno smanjuje količina otpada) više se ne može odgađati. Rasipanje ne može biti posljednja riječ koju malo dobrostojećih ljudi ostavlja u nasljeđe dok veliki dio čovječanstva šuti, upozorio je Papa te na kraju potaknuo nazočne da uključe sve koje susreću, a osobito mlade, da im se pridruže u promicanju dobra, a korist svih ljudi.

Izvori: bitno.net, bankahrane.org

Slika: pixabay uz obradu

Mnogo može žarka molitva pravednikova

Zagovorna molitva – moliti za druge?!

Nedavno, na kraju Duhovskog bdjenja u našoj crkvi, bio sam iznenađen koliko je vjernika zatražilo „zagovornu“ molitvu od naših Proroka. Poznate su nam takve molitve sa seminara p. Jamesa, a i sa seminara Dražena Bušića. Tada je to bilo povezano s polaganjem ruku. Ovog puta samo molitva zagovora na nakane onih koji su zatražili da se za njih moli. Postoji li takva praksa u Crkvi? Ima li biblijskog utemeljenja?

Lako je odgovoriti na ovo pitanje. Nema, naime, praktičnog vjernika koji bar ponekad nije zamoljen da moli za nekoga u nekakvoj potrebi. I sami smo to više puta tražili od drugih. Osobno svaki dan molim za sve koji su mi se preporučili u molitve, a dosta njih i po imenu spomenem u toj molitvi za druge.

Tražiti molitvenu podršku sasvim je opravdano. Kršćani su braća i sestre. Od koga ćemo najprije tražiti pomoć i podršku ako ne od „rođenih“. Stoga za mene osobno nema nikakve dileme o opravdanosti zagovorne molitve ili molitve zagovora. To Crkva čini neprestano na misama u čast Blažene djevice Marije i pojedinih anđela i svetaca. Za anđele i svete mogli bismo reći da su naši najbolji zagovornici, no ni zagovor i molitve običnih vjernika nisu beznačajni.

O tom govore dvije knjige koje su prevedene i na hrvatski jezik. Cyril John objavio je knjigu pod naslovom: *Molite podižući čiste ruke – zagovorna molitva*, a Katerina Lachmanova knjigu *Snaga molitve zagovora*. Postoji i molitvenik *Zagovor svetih – molitve svetima za bolesne, pokojne...*

Najljepši primjer starozavjetne molitve za druge – zagovorne molitve je ona Abrahamova ustrajna molitva i posredovanje za spas Sodome (usp. Post 18,16-33). U razgovoru s Bogom Abraham žarko moli i uvjerava Jahvu: „Ja se, evo, usuđujem govoriti Gospodinu“, opet progovori Abraham. „Ja, prah i pepeo! Da slučajno bude nevinih pet manje od pedeset, bi li uništio sav grad zbog tih pet?“ „Neću ga uništiti ako ih ondje nađem četrdeset i pet“, odgovori. „Ako ih se ondje možda nađe samo četrdeset?“ – opet će Abraham. „Neću to učiniti zbog četrdesetorice, odgovori“ (Post 18,27-29). U tom dijalogu između Boga i Abrahama lako je uočiti da je Bogu bila draga takva molitva i da je bio spreman uslišati je.

U Novom zavjetu mogli bismo reći da je sveti Pavao bio ekspert molitve zagovora. Sam je molio za druge. Tako ljubljenim Filipljanima piše: *Zahvaljujem Bogu svomu kad vas se god sjetim. Uvijek se u svakoj svojoj molitvi za vas s radošću molim...* (Fil 1,4-5). Ujedno je poticao na

molitvu za druge, ali je također jasno isticao da je jedini posrednik između Boga i ljudi sam Krist Gospodin i zato sve molitve za druge k Bogu po Kristu:

Dakle, preporučujem prije svega da se obavljaju prošnje, molitve, molbenice i zahvalnice za sve ljude, za kraljeve i sve koji su na vlasti, da provodimo miran i spokojan život u svoj bogoljubnosti i ozbiljnosti. To je dobro i ugodno pred Spasiteljem našim Bogom, koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine. Jer jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi, čovjek – Krist Isus, koji sebe samoga daje kao otkup za sve (2 Tim 2,1-6).

Osim molitve on je preporučivao i žrtve za druge: *Zaklinjem vas, braćo, milosrđem Božjim: prikažite svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu – kao svoje duhovno bogoslužje (Rim 12,1).*

Kad molimo za druge na djelu je sam Duh Sveti: *Tako i Duh potpomaže našu nemoć. Doista ne znamo što da molimo kako valja, ali se sam Duh za nas zauzima neizrecivim uzdasima. A Onaj koji proniče srca zna koja je želja Duha – da se on po Božju zauzima za svete (Rim 8,26-27).*

No, važno je da se naše molitve za druge vinu k Bogu iz našega čistog srca. Tako nas uči sv. Jakov: *Ispovijedajte dakle jedni drugima grijehe i molite jedni za druge da ozdravite! Mnogo može žarka molitva pravednikova (Jak 5,16-17).* Žarka molitva pravednikova, tj. onog tko je čista srca, tko se trudi živjeti svetim životom, može postići najviše jer je Bogu mila i takve molitve najviše uslišava.

Tko su zagovornici?

Prenosim nekoliko misli iz knjige Katerine Lachmanove. Zagovornici su oni kršćani koji se prvenstveno bave vlastitim posvećenjem, te se u uskoj povezanosti s Bogom može uspješno zagovarati druge. Zagovornici koji se isključivo bave molitvom za druge, zanemarujući brigu za stalno vlastito posvećenje, ne vide da jedino iz vlastita posvećenja proizlazi snaga molitve. Takvima drugima vade trun, a zanemaruju vlastite rede. Najprije treba susresti Gospodina, a tek tada početi zagovarati. „Biti zagovornik“ znači nasljedovati Krista koji je naš jedini zagovornik kod Oca. To poslanje primili smo na krštenju. Zato će kod većine vjernika molitva zagovora biti naravni dio njihova kršćanskog i užeg poziva, bilo u posvećenom životu ili u svijetu. Rado prihvatimo i vršimo poslanje zagovorne molitve jer će takva molitva i nama biti izvorom blagoslova i milosti.

Nedjelja, 7. 7. 2019.**ČETRNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU
ČITANJA:**

Iz 66,10-14c; Ps 66,1-3a.4-7a.16.20; Gal 6,14-18; Lk 10,1-12.17-20

Gledati Učitelja na djelu, zadivljujući je prizor. Ali kada na Učiteljeve upute pođeš u svijet i to isto činiš, e tad je to već nešto sasvim drugo! Tek tada se uvjeriš da je Učiteljeva riječ stvarna! Da, to nije neki trik. Gospodin mi je dao vlast gaziti po neprijateljskoj sili i da mi ništa ne bude! Što je garancija moje sigurnosti od zloga? Učiteljeva riječ! Zašto onda ne vidimo konkretna djela? Jer se bojim za svoj život... A ne vjerujem...

Nedjelja, 14. 7. 2019.**PETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU
ČITANJA:**

Pnz 30,10-14; Ps 69,14.17.30-31.33-34.36ab.37; Kol 1,15-20; Lk 10,25-37

Kada ovo evanđelje dođe na tjedni red, mi propovjednici se uvijek baziramo na ljubav prema bližnjemu jer tu uvijek ima materijala. Puno nam je bliža nego ljubav prema Bogu. Tko to od nas ljubi Boga svim svojim silama? Tko to ljubi Boga cijelim bićem, a ne samo riječima? Istinski je odmor upoznati takvoga čovjeka! Nekad bih volio da je nemoguće održavati Božje zapovijedi. Nekada bih volio da su one nedohvatljivi ideali savršenosti jer tada ne bih osjećao grižnju savjesti što ih ne održavam. Ali ovako, nemam opravdanja. Mogu ako hoću! Ali nije mi jasno zašto neću...

Nedjelja, 21. 7. 2019.**ŠESNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU
ČITANJA:**

Post 18,1-10a; Ps 15,2-4.5ab; Kol 1,24-28; Lk 10,38-42

U prvom čitanju i evanđelju vidimo jedan paradoks. Abraham u prvom čitanju i Marta u evanđelju „polomiše noge“ ugošćavajući Gospodina, dok su Sara (Abrahamova žena) i Marija (Martina sestra) ispale lijene i jedine konkretno „profitirale“ od Gospodinova posjeta. Sara, nerotkinja, ostaje trudna, a Marija sluša uživo Kristove riječi. Uh, što bih ja dao da se Krist pojavi na mojim vratima... Ne znam što bih prije!! Da li bih mu se bacio pod noge, da li bih ga uveo u kuću, odveo u restoran na večeru... Što bih ga pitao? Možda bih mu se najradije bacio u zagrljaj i zaustavio vrijeme... Eno ga ondje u crkvi... Svaki dan, cijeli dan je tamo...

Nedjelja, 28. 7. 2019.**SEDAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU
ČITANJA:**

Post 18,20-32; Ps 138,1-3.6-8; Kol 2,12-14; Lk 11,1-13

Temeljna misao ovotjednih čitanja jest povjerenje u Boga koji voli čovjeka. U prvom čitanju Abraham

moli Boga da poštedi čestite Sodomce, tj. da ne stradaju čestiti zajedno s onima koji su napustili ljudske i božanske vrijednosti. Naravno da Bog ne nikada ne bi tako što učinio, jer koji bi otac audio svojoj djeci?!, ali je ipak dopustio Abrahamu da se zauzima za nevine. I danas je tako. I danas brojni ljudi mole ne samo za nevine, nego i za one zbog kojih trpe čestiti ljudi. Bitno je shvatiti to da svako zlo ima svoj kraj.

Nedjelja, 4. 8. 2019.**OSAMNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU
ČITANJA:**

Prop 1,2; 2,21-23; Ps 90,3-6.12-14.17; Kol 3,1-5.9-11; Lk 12,13-21

Isprazno je tražiti konačnu sreću u ovom svijetu. Ništa nije vječno, sve je promjenljivo i nestalno. I kada sve ide kako treba, u jednom trenutku nas napuštaju snage i sve što smo mukom stekli moramo ostaviti drugome. Zato nas sv. Pavao potiče da tražimo „ono što je gore“, a Isus u evanđelju da zgrčemo blago na nebu jer nebo (Bog) je jedino nepromjenljivo i konačno. Svatko tko je nekoć u sebi osjetio osjećaj ispraznosti, dobro razumije Božju Riječ...

Nedjelja, 11. 8. 2019.**DEVETNAESTA NEDJELJA KROZ GODINU
ČITANJA:**

Mudr 18,6-9; Ps 33,1.12.18-20.22; Heb 11,1-2.8-19; Lk 12,32-48

Iz neznanja čovjek često krivo prosudi i ne obrati pozornost na bitne stvari. Iz tog razloga Bog je ljudima unaprijed objavljivao što će se dogoditi, da kada se dogodi znaju od koga taj događaj potječe i komu trebaju zahvaliti! Odlomak iz poslanice Hebrejima nadovezuje se na knjigu Mudrosti s porukom da s vjerom nadaleko vidimo. Čovjek vjernik je čovjek nade u Božja obećanja. Iako ta obećanja još nisu ispunjena, vjerom znamo kome smo povjerovali. Isus nas u evanđelju opominje da nam „bokovi budu opasani i svjetiljke upaljene“ jer čovjek zaspi, a Bog ne zaboravlja.

Nedjelja, 18. 8. 2019.**DVADESETA NEDJELJA KROZ GODINU
ČITANJA:**

Jr 38,4-6.8-10; Ps 40,2-4.18; Heb 12,1-4; Lk 12,49-53

Koliko li je samo časno biti prorok Božji..., ali smo nakon par stoljeća! U vremenu kada prorok živi, on nije prorok nego luda koju treba ubiti. Je li Božja Riječ na dobrobit ili na štetu? Jednoumlje današnjice govori jedno, a „proroci Božji“ govore drugo. Vremena se mijenjaju, a prilike ostaju iste. Danas biva da je moderni čovjek „vjernik“ u bolji svijet, a kršćanin „ateist“ koji neprestano ruši „novi svjetski poredak“. Pitam se tko će završiti u bunaru...? Mir u svijetu? Nikad! Možemo samo imati mir u srcu!

Služba riječi u misi, I. dio

Tolle lege! Uzmi i čitaj!

Aurelije Augustin, glasoviti profesor retorike, našao je utočište u vrtu svoje milanske kuće. Dan je vruć. Misli su uzavrele. Postao je nesigurnim. Njegov otmjeni život ne može tako dalje. Temelji njegove krive filozofije (krivovjerje maniheizma) ljuljaju se. On traži izlaz. Tada čuje iz susjedova vrta glasove djece koja se igraju. Pjevaju jedni drugima: „Tolle lege!“ - „Uzmi i čitaj! Uzmi i čitaj!“ On posluhnu. Biblija se nalazi na stolu u vrtu. Uzima je i pušta da se svitak odmata, uzima gdje se svitak zaustavio i nalazi Poslanicu Rimljanima 13,11: „Braćo, vrijeme je već da se oda sna prenememo...“ Čitanje ga pogađa kao munja. Odlazi k biskupu, k Ambroziju, i prijavljuje se kao pristupnik za krštenje. Jedno jedino čitanje Svetoga pisma postaje povod odluke, obraćenja.

Bogati Antun u katedrali svoga rodnoga grada u Egiptu u liturgiji riječi jedne nedjelje čuje rečenicu: „... sve ostaviti!“ On napušta misu, napušta katedralu, smjesta prodaje posjed, odlazi u pustinju, postaje ocem monaštva.

Sve počinje od Božjega govora... Dragi čitatelji ljetnog broja *Zvonika* želimo ovim prilogom započeti govor o velikoj cjelini unutar misnoga slavlja, a to je Služba riječi. Liturgija je po svojoj naravi susret. Bog susreće čovjeka u zajednici onih koji slave. Okvir tog susreta očituje se i u slavlju Božje riječi: kroz navještaj riječi i kroz čovjekov odgovor na primljenu riječ. Liturgija je ustrojena dijaloški: komunicira Boga i njegovo spasenje čovjeku, i ujedno komunicira čovjeka i njegov odgovor Bogu. Govor je dvosmjernan. Nije samo izmjena riječi, nego prožimanje, preobražavanje. Navještaj Božje riječi uvijek je Božji govor okupljenoj zajednici. Onaj koji u liturgiji navješta Riječ, tek posuđuje svoj glas Riječi. Ona u liturgiji postaje živa stvarnost, sposobna oživjeti i preobraziti zajednicu.

Rastrčanost Riječi

Božja riječ, odaslana, nikada se ne vraća bez ploda. Zgodno je, stoga, ukazati na značenje latinske riječi *discursus* (diskurs, govor) čije značenje tražimo u glagolu *discurrere* (oprčavati, rastrčati se...). Božji govor u liturgiji je *diskurs*, jer snagom navještaja „trči“, želeći dotaknuti se svakoga, želeći zahvatiti svakoga zbiljom koju komunicira. Predivno je to izraženo u Psalmu 147,15: „Gospodin besjedu svoju šalje na zemlju, *brzo trči* riječ njegova“. Knjiga mudrosti najavljuje Mesijin dolazak kao Riječ koja se iznenada pojavljuje – doslovce „skače“ – s neba: „Dok je mirna tišina svime vladala... *jurnula* je tvoja svemoguća riječ s nebesa, kao žestok ratnik u sredinu zemlje“

(Mudr 18,14-15). S istim razumijevanjem apostol Pavao shvaća svoje djelo navještavanja evanđelja: djelo misionarenja stavlja u službu „trčanja Božje riječi“ pa upravo tim izričajem i moli zagovor zajednice u Solunu: „Molite, braćo, za nas da riječ Gospodnja *trči* i proslavlja se“ (2Sol 3,1). U liturgiji navještana Božja riječ trči, pristupa svakom slušatelju i dotiče ga, s ciljem da bude proslavljena u svakome komu je navještana. Liturgija je otajstveni ambijent koji omogućuje da Riječ zahvati zajednicu.

Kad Božja riječ „ne trči“, kada nije „diskurzivna“ i ne dotiče ljude, s pravom se govori o *odumiranju Riječi*. Zato prorok s pravom opominje narod da ne bude poput otaca koji se *oglušiše na riječ njegovu* te „trčahu za tuđim bogovima da im služe“ (Jr 11,10). Grješnik je u Starom zavjetu nazvan čovjekom što „riječi Božje baca iza leđa“ (Ps 50,17). Smisao navještaja jest da se navještana riječ ljudima „ureže u srce“ (Pnz 6,6).

Nije li nam gorjelo srce?

Liturgija nije samo *mjesto susreta* s Božjom riječju. Liturgija je, povijesno gledajući, *mjesto nastanka* zapisane Božje riječi. Riječ koja je u liturgijskoj zajednici navještana, naknadno je zapisivana, oblikovana u „Pismo“, da bi ta „zapisana riječ“ uvijek iznova bila *oživljavana* kroz slavljenje u liturgijskoj zajednici. Crkva još od samih početaka, a na osobit način u svetoj liturgiji, časti božanska Pisma nalazeći u njima *kruh života* (Dei Verbum, 21). Već na dan uskrsnuća Uskrsli krijepi prestrašene učenike riječju koja vraća život. Stoga uskliknuše: *Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?* (Lk 24,31).

Osvrćući se na naša liturgijska slavlja primijetiti ćemo da smo potrebni temeljitoga produbljenja *vjere u Riječ* kako bismo s više svjetla mogli razumijevati Pisma koja u liturgiji čitamo. Stoga ćemo u narednim nastavcima ove rubrike posvetiti osobitu pažnju promišljanju značaja i uloge Božje riječi u liturgiji.

/nastavlja se/

P. S.

Riječ Božja se može i štoviše treba čitati i izvan okvira liturgije. Osvjedočeni primjerom sv. Augustina s početka ovoga teksta, ponesimo (naravno, uz neki dobar roman) i Sveto pismo sa sobom na odmor, plažu ili, ako nikuda ne idemo, nađimo više vremena za druženje s Božjom riječi. *Tolle lege! Uzmi i čitaj!*

Matejevo evanđelje (IV.)

Treće veliko poglavlje Matejeva evanđelja vrlo utješno govori nama vjernicima i pokazuje cilj stvaranja i otkupljenja. To je pak maleni, jednostavan čovjek (11,2-13,52).

Isus susreće one Židove koji misle da su veliki pred Bogom. Oni imaju svoje zakone u koje se ne mogu uklopiti ni Ivan Krstitelj ni Nazarećanin (11,16-19). Po njima ne može doći nova inicijativa od Jahve. Posjeduju sve, osobito propise, misleći da je to božanska volja, i

tko se ne pokorava takvim običajima nije prihvatljiv, nije od Boga. Isus proklinje gradove u kojima je činio čuda, no ipak ga nisu poslušali (Korozain, Betsaida, Kafarnaum; 11,20-24). Nisu, jer vjeruju da su na vrlo visokom položaju pred Bogom: bogati su, moćni i ne susreću svoju ograničenost u ovozemaljskim problemima života. Vlast, novac smatraju Božjim blagoslovom. Ništa drugo se nije događalo u ono vrijeme nego kao u naše. Novinari, mediji trče za „velikima“, a „mali“ čovjek pak trpi, teškom mukom održava vlastiti život i život obitelji. „Vrednote“ su bogatstvo, upliv, moć, mnoštvo užitaka. Ponekad to zahvati i malenog, ali nitko mu ne pruža mogućnost ispuniti te želje. Moramo reći da je dobro što ne omogućavaju prijeći u taj „drugi svijet...“. Sebičnost „gornjeg sloja“ zapravo je blagoslov za običnoga čovjeka. Zašto?

Kada „mali“ Adam ne zna ući u svijet materijalnog obilja, onaj koji vjeruje u Krista otkriva da postoji jedno drugo polje života, a to je: *Ja sam put, istina i život. Nitko ne dolazi Ocu, osim po meni!* (Iv 14,6). Čovjek ne stoji nasuprot materijalnom svijetu. Taj je svijet pod njegovim nogama! Čovjek je okrenut prema drugoj osobi, a to je Uskrslu Nazarećanin i bližnji, tj. bilo koja osoba. Kada počinje shvaćati ovo, onda se pojavljuje najdublji cilj života: *Dođite k meni, svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti!* (Mt 11,28). Čovjek nije umoran i opterećen od Boga, nego od onih koji su grabežljivi za materijalnim dobrima i ne okreću se osobi. „Mali“ čovjek u svojoj vjeri i moralu, po Isusu Kristu, shvaća da dobrim djelima izgrađuje sebe i svoj svijet: obitelj, rodbinske veze, radno mjesto itd. Kao što je Ocu bio cilj Adam, i Sin se utjelovio u Isusu, tako i katoliku cilj postaje brat pored njega i Bog.

Čovjek nije umoran i opterećen od Boga, nego od onih koji su grabežljivi za materijalnim dobrima i ne okreću se osobi. „Mali“ čovjek u svojoj vjeri i moralu, po Isusu Kristu, shvaća da dobrim djelima izgrađuje sebe i svoj svijet: obitelj, rodbinske veze, radno mjesto, itd. Kao što je Ocu bio cilj Adam, i Sin se utjelovio u Isusu, tako i katoliku cilj postaje brat pored njega i Bog.

Relacija: 1. čovjek odan materijalnim stvarima, 2. čovjek odan Bogu totalno mijenja nutarnje strukture stvorenja: volju, osjećaje, interese i akcije. Prvi se spušta u svijet, koji je i od njega samog manje vrijedan, taj svijet ga uništava u ljudskosti. Drugi se pak stalno diže, čak unatoč svojim grijesima, i njegove humane, bogosinovske vrednote pretvaraju ga u neizrecivo blago. Onako kako je već svaki čitatelj ove rubrike osjetio u roditeljima, u djeci svojoj, u bratu ili sestri, u plemenitim prijateljima: „Dobro što je tu, i on/ona mi je najdublje zadovoljstvo i radost!“ Iz pastoralnog iskustva: uspješni političar, zatim „uspješni poduzetnik“ s bankama, tvornicama, s tisuću jutara zemlje itd., kada je došla bolest i shvatio je da njegov život ide kraju, umjesto rado- sti nad gomilom „blaga“, samo

je ovo znao izustiti: „Nisam mislio da će me ljudi tako brzo zaboraviti...“. Premda je imao tri plaćene sestre koje su skrbile o čovjeku u krevetu, nije imao nikoga koji bi dobronamjerno došao posjetiti ga i u ljudskom razgovoru tješiti, pružati svjetlost time što tjedno više puta kuca na vratima i daje potporu podnositi teret bolova i gledati naprijed u nebo. Nadajmo se da

mu je taj zadnji period trezvenosti donio obraćenje i smirenje u Bogu...

Samo u osobi se mogu realizirati Isusove riječi: *Naći ćete okrepu dušama svojim* (Mt 11,29c). Čak i u gorkim iskustvima kojima su kršćanina prevarili, ponizili, uništili na neki način, jedino je Bog smirenje, liječenje rane, primanje snage da se nanovo počne izgradnja porušenoga, da se vjernik ne osjeća praznim, izgubljenim, nego pun svjetla i snage da doda još nekoliko dobrih djela, što daleko više vrijedi nego jedan „proslavljeni“ život u medijima. Neka to bude glumac, znanstvenik, umjetnik, političar, bogataš... *Slavim te Oče, Gospodaru neba i zemlje... što si ovo objavio malenima!* (Mt 11,25)

Nedavno smo slavili dolazak Duha Svetoga. On prebiva u hramu katolika. S njim zajedno pogledajmo osobnu povijest što je već za nama i otkrit ćemo da smo u ostvarivanju dobrih djela najbogatiji jer prstom možemo pokazati na osobe koje su dobile svjetlost od nas – i zbog ovoga nas čeka sveukupna utjeha kod Oca, slava koja je beskrajna.

„Neka ti bude dobro!“ – Šalom!

Temeljno polazište razmišljanja o ljudskom zdravlju biblijskoj perspektivi podrazumijeva skrb o čovjeku kao cjelovitom biću. Život ljudi satkan je od odnosa prema okolišu u koji je (u)rođen i u kojemu se razvija. Te odnose čovjek može razvijati ili narušavati. Sve što čovjek čini ima posljedice na njegov odnos prema Bogu, drugim ljudima i stvorenjima, a najviše utječe na njega samoga. Zbog toga se i briga o ljudskom zdravlju u biblijskom svijetu ponajprije prikazuje kao izgrađivanje osobnih dobrohotnih odnosa s Bogom, s drugim ljudima i prirodom koja ga okružuje.

Briga o vlastitom tijelu i duši (ne)donosi zdravlje

Duša i tijelo u čovjeku nisu odijeljeni tako da se može povući među njima jasna granica, nego su međusobno prožeti u konkretnom obliku postojanja te tvore ljudsko biće, ljudsku osobu, čovjeka. Jedinstveno očitovanje i oblik tijela i duše čini čovjekov identitet, osobu. Svaka je ljudska osoba jedinstveni i neponovljivi izraz „slike Božje“ koju je Bog stvorio i načinio da živi i postoji u skladu s Božjim stvaralačkim planom, u skladu s drugim ljudima i s okolišem svog postojanja (usp. Post 1,28-31). Usklađeni život donosi blagostanje i život, a neusklađenost dovodi do nereda, patnje i umiranja (usp. Post 3,16-19; Izl 20,5; 2 Kr 5,27). Zdrav život samo je dio stanja blagoslovljenosti – blagostanja. Kao što bolest ruši i uništava čitav život i odnose s ljudima i okolišem, tako i zdravlje obnavlja život i izgrađuje blagostanje (usp. Job 19,13-20). Zdravlje se u biblijskim tekstovima ne opisuje kao Božji dar koji čovjek (pri)ima bez svojih zasluga. Ozdravljenje se ostvaruje vlastitim aktivnim zahvatima u kojima je čovjek „djelatnik“ vlastitoga ozdravljenja. Zdravlje je posljedica ljudskog djelovanja, učinak ljudske pravednosti i poslušnosti Božjim zapovijedima (usp. Ps 38,2-6; 39,9-12; 107,17; Jak 5,16). Zdravlje se događa ondje gdje je i kad je Bog prisutan (usp. Hoš 6,1; Mt 11,2-5; Mk 6,33; Iv 9,1-7). Duhovna i tjelesna slabost nastupa udaljavanjem čovjeka od Boga i neskladom ljudskoga bića s okolišem svog života (usp. Lk 17,11sl.; 1 Kor 15,24; Otk 21,1sl). Zato se gubitak zdravlja pojavljuje kao prvi znak ljudske udaljenosti od Boga i odvojenosti od prirode (usp. Rim 8,22-25). Bolest, bilo kojeg oblika ili vrste, je prvi pokazatelj da nešto nije u redu, da nešto nije na svome mjestu u međuljudskim odnosima, u odnosu prema Bogu ili u odnosu prema okolišu života (usp. Post 2,17; 3,19; Jr 17,9; Prop 9,3; Rim 7,15-20). Povratak brizi o sebi, vlastitom tijelu i duši uvijek vodi putem ozdravljenja i učvršćivanja, obnavljanja i čišćenja sveukupnih odnosa čovjeka s Bogom, ljudima i prirodom (usp. Ps 119,165; Jr 7,23; Iv 10,10; Gal 5,22).

Cjelovito zdravlje i blagostanje

U biblijskom misaonom svijetu život čovjeka ne može se odvojiti od Boga i od okoliša. Bog, čovjek i zemlja čine stvarnost života. Biblijska poruka iznosi cjelokupnu stvarnost kao jednu mnogostranu međusobno povezanu cjelinu. Prilikom stvaranja Bog je čovjeka učinio od praha zemaljskog i udahnuo mu svoj dah (Post 2,7). Od tog trenutka, tijekom cijele biblijske povijesti, na ljudska se bića gleda kao na jedinstvene, ali i kao na potpuno integrirane osobe u stvoreni svijet (Post 5,1.2; Ps 8,4-6; 139,13-17; 1 Kor 6,15; 3 Iv 2; 2 Pt 1,3.4). Stanje svijeta u kojemu je život čovjeka zajedno sa svim stvorenjima moguć označeno je hebrejskom riječju *šalom*. Njome se izražava potpuno osobno i zajedničko blagostanje, cjelina, potpunost, krepkost, dobro zdravlje, napredak, dobrobit, sklad među ljudima, sklad sa samim sobom, sklad sa svim bićima i stvorenjima. U korijenu ove riječi je misao o cjelovitosti, potpunosti i potpunom zdravlju. Njezino bi se značenje moglo naslutiti iz izraza: „Neka ti bude dobro!“ ili „Neka u tvom životu sve bude zadovoljavajuće!“ U Bibliji *šalom* obuhvaća sve što je povezano sa životom uključujući tjelesno, duševno, duhovno i društveno, bez obzira na to radi li se o pojedincu, zajednici ili cijelom narodu (Post 29,6; 43,27.28). U hebrejskom jeziku *šalom* označava aktivnu, dinamičnu zauzetost za cjelovitost i zadovoljstvo, usredotočenost i nepomućeno stanje uma, opuštenost koja potječe iz svijesti o usklađenosti s Bogom Stvoriteljem čovjeka i cijeloga svijeta. Biblijski pojam *šalom* ne označava samo tjelesno i psihičko zdravlje, nego se proteže na sve što obuhvaća čovjekov život, potpuno blagostanje što ga Bog nudi onima koji obdržavaju njegov Savez (usp. Br 25,12; Iz 54,10; Jr 32,40; Ez 34,25), a ne daje ga onima što narušavaju sklad i jedinstvo stvorenja (Iz 48,22; 57,21; 59,8).

Temeljno poslanje kršćanske vjere, što ga nakon uskrsnuća Krist povjerava svojim učenicima, jest pronositi i promicati blagostanje u svijetu (usp. Iv 14,27; Rim 5,1; Ef 2,14). Zdravlje, blagostanje, cjelovito je stanje u kojemu su svi elementi jedne osobe u međusobnom skladu. Unutarnje zadovoljstvo povezuje se odgovarajućim tjelesnim i duševnim aktivnostima koje potječu iz doživljaja života u blagostanju s Bogom, bližnjima i svojom sredinom. Takva cjelovitost je preduvjet zdravlja. Biblijski shvaćeno dobro zdravlje uključuje promicanje dobrobiti za fizičko tijelo, emocionalni i duhovni svijet, sklad s okolišem i svim stvorenjima. Briga za vlastito tijelo i vlastitu dušu neodvojiva je od brige za učvršćivanje odnosa s Bogom i svijetom oko nas samih. Cilj ljudskog života je blagostanje za sva bića, a ne samo briga oko osobnog zdravlja i osobnog prosperiteta. Živi i zdravi bili – Šalom!

Razgovor s mladomisnikom, vlč. Lukom Poljakom

Želio sam biti ruke, noge, usta, uši i oči Spasitelja među njegovim pukom

Luka Poljak rođen je 25. kolovoza 1991. u Osijeku kao prvi sin majke **Marije** i oca **Zorana**, koji osim Luke imaju i mlađeg sina **Roka**. Župljanin je župe sv. Obitelji na osječkom Jugu 2 i njen prvi mladomisnik u povijesti, i to baš u 50. obljetnici njenog osnutka. Od malena je odgajan u vjerskom duhu te je prva iskustva vjere doživio s roditeljima, bakom i djedom, a pohađao je i vrtić sestara Kćeri milosrđa u Osijeku. U vrijeme pohađanja prvih razreda osnovne škole pridružuje se ministrantima rodne župe, a pri kraju iste i Franjevačkoj mladeži. Nakon svršetka osnovnoškolskog obrazovanja upisuje isusovačku klasičnu gimnaziju u Osijeku. Treći razred srednje škole provodi na međunarodnoj razmjeni učenika, školujući se godinu dana u Finskoj. Nakon mature, motiviran primjerom braće franjevac iz osječke Tvrđe, jednu godinu života provodi u franjevačkom samostanu u Samoboru. Potom upisuje Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu, a studij teologije nastavlja potom u Splitu i dovršava ga na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove Sveučilišta Gregoriana u Zagrebu, gdje je diplomirao 2018. godine. Od prve nedjelje Došašća 2017. bio je na pastoralnom praktikumu u župi sv. Marka u Žedniku, gdje je primio red đakonata u jesen 2018. Za svećenika je zaređen 25. svibnja 2019. u subotičkoj stolnoj bazilici.

Zv.: Kako je tekao tvoj put duhovnog zvanja?

L. P.: S obzirom na to da potječem iz aktivne vjerničke obitelji, mislim kako je to bio ključni temelj za promišljanje o svećeničkom zvanju. Od samih početaka moga života, naš obiteljski život bio je prožet zajedničkom molitvom, redovitim pohađanjem svetih misa, ali i susretima s brojnim svećenicima, redovnicima i redovnicama. O svećeničkom zvanju prvi put sam počeo razmišljati još u prvim razredima osnovne škole. Tadašnji kapelan moje župe, **fra Zdravko Lazić OFM**, postao mi je velikim uzorom i promatrajući ga, kako na oltaru naše župne crkve tako i na ulici među ljudima, želio sam imati život poput njegovog – biti ruke, noge, usta, uši i oči Spasitelja među njegovim pukom. Iako je kratko bio našim kapelanom, u mom srcu ostavio je trajnu uspomenu i inspiraciju. Također, ne mogu izostaviti još jednog svećenika koji me i dan danas nadahnjuje u pastoralu, a to je pokojni mons. Nikola Kerčov, rodnom iz Perleza u Banatu. On je bio župnik moje bake i mog djeda te smo često kao djeca pohodili i njihovu župnu crkvu sv. Josipa Radnika u Osijeku. Za mene upravo mons. Nikola (kojega smo od milja zvali „gazda“) predstavlja zemaljski ideal u poslanju biskupijskog svećenstva, a uključuje potpunu posvećenost službi i povjerenom narodu, žrtvovanje vlastitih želja i boljitka u korist župne zajednice, neprekidna žeđ za duhovnim razvitkom te istinska poniznost i skromnost. Do odlaska u srednju školu, moja želja za svećeničkim zvanjem je nekako jenjavala, ali nije nestala. Poput svakog tinejdžera želio sam iskusiti čari odrastanja u vidu zabava, izlazaka, putovanja i sl. Međutim, nakon jedne duhovne obnove u osječkoj isusovačkoj rezidenciji i odlaska na hodočašće Franjevačke mladeži u Asiz, u meni se želja intenzivirala i počeo sam otvoreno promišljati o životnom zvanju. Pri kraju srednje škole upoznajem se s braćom franjevcima u osječkoj Tvrđi (čiji samostan je dijelio trg s mojom gimnazijom) i u čiju

crkvu počinjem sve češće dolaziti tražeći duhovnu okrepju ispred kipa Gospe Osječke. Tu upoznajem našeg ovogodišnjeg mladomisnika, **vlč. Nebojšu Stipića** te naše prijateljstvo od tada neprekidno traje. Na njegov prijedlog, a na podršku **fra Zoltána Dukaija OFM**, prvi put posjećujem Suboticu, Bačku i našu vojvođansku ravnici i to baš za priliku stote obljetnice Dužijance. I tu počinje moja privrženost i zaljubljenost u ove krajeve. Od tog trenutka, Bačka je dobila posebno mjesto u mom srcu i nekako sam uvijek čeznutljivo gledao na krajeve s lijeve obale Dunava. Za vrijeme fakulteta sam se duhovno lomio i izbjegavao sam uopće pomišljati o ostvarenju svećeničkog poziva. Pokušao sam te lomove „sanirati“ tako što sam počeo raditi i zarađivati, puno sam putovao, bavio se folklornom umjetnošću. Ukratko, vodio sam život koji sam mislio da je za mene i forsirao sam ga. Međutim, Božja ljubav ponekad može u srce ući samo ako to isto srce slomi. Imao sam sve, ali sam bio nesretan, u dubini svog bića sam znao kako ne vodim život koji mi je namijenjen. Tada sam, nakon intenzivnog razdoblja molitve, proglasio svojevršni „bankrot“ i predao sav svoj život u Božje ruke i upitao Ga: „Sve što sam mislio kako je dobro za mene, propalo je. Ajde sad Ti, reci mi što da radim?!“ – i jednostavno sam znao odgovor: biti svećenikom. Odlučio sam se za Subotičku biskupiju baš zato što nije jednostavno i što pastoral na ovim prostorima iziskuje puno više rada i žrtve nego li u Hrvatskoj. Želio sam svoj život do njegova konca posvetiti Bogu i njegovom narodu, ovdje na našim bačkim ravninama.

Zv.: Potječeš iz katoličke obitelji. Kako su tvoji najbliži reagirali na tvoj odabir zvanja? Jesu li bili iznenađeni ili je to bilo za očekivati?

L. P.: Prvi put sam svojim roditeljima izjavio kako ću postati svećenikom sa svojih osam godina života. Svima je to bilo vrlo simpatično i sa zanimanjem su promatrali kako sam se još kao maleno dijete igrao svete mise. Kada sam pak to drugi put izjavio u razdoblju srednje škole, roditelji i ostali članovi obitelji su tome pristupili s određenom dozom ozbiljnosti. Ne u smislu zabrana ili svađa, nego su mi željeli posvijestiti kako odabir tog zvanja sa sobom donosi mnoštvo obveza i odgovornosti te da takve odluke ne valja donositi naglo i nepromišljeno. Moj su odabir uvijek poštovali i podupirali. Kada sam treći put svojim roditeljima rekao kako bih želio biti svećenikom i to u Subotičkoj biskupiji, kroz razgovor su shvatili kako više nisam zanesenjak i teenager koji živi na trenutnom ushitu, nego odrasla i zrela osoba koja je nakon dugo vremena promišljanja i izlaska iz žrnja

odrastanja došla do konačnog zaključka i odgovora na pitanje životnog poslanja.

Zv.: Što je utjecalo na tebe da od budućeg franjevca postaneš dijecezanski svećenik?

L. P.: Moram priznati kako tu nije bilo neke posebne ili konkretne spoznaje, jednostavno sam u dubini srca spoznao kako poslanje redovnika nije bilo meni namijenjeno, ali se franjevaštva nikada nisam odrekao. Kako sam od malena bio privržen braći franjevcima, nekako sam smatrao kako je očekivano od mene postati franjevcem, stoga sam se javio upravi provincije sv. Ćirila i Metoda za primanjem u kandidate za redovnika franjevca. Želio bih citirati ovom prilikom fra Zoltána Dukaija, koji je u propovijedi na mojoj mladoj misi rekao kako nisam bio dovoljno kvalitetan kako bih postao franjevcem. Nekima to možda zvuči surovo, ali je to istina. Jednostavno, nisam posjedovao karakteristike za njegovanje franjevačkog poslanja, pa sam odlučio svoje zvanje temeljito ispitati i dati sebi vremena kako bi Bog stvari izveo na pravi put. Cijeli period traženja puta u svećeničkom zvanju ne smatram uludo utrošenim vremenom, nego svojevršnom

„formacijom života“ čiji je cilj bio duhovna i ljudska zrelost. Uvijek volim reći kako izvana možda nosim crnu reverendu i bijeli kolar oko vrata, ali moje srce uvijek nosi smeđi habit i povezani konop s tri čvora. Jednako tako, i braća isusovci su poprilično pridonijeli mom duhovnom rastu, prvenstveno u ljubavi prema teologiji i studiju. Isusovci su me učinili čovjekom koji je žedan znanja i zadobivanjem životnih iskustava, a sve to u konačnici ima jedan cilj: potraga za mudrošću koja Bog. Sve to, upravo mi najviše pomaže u službi dijecezanskog svećenika.

Zv.: U jednom razdoblju života bio si voditelj folklornih ansambala u Solinu i Gatima kod Omiša, bio si predavač na seminarima folklorne baštine, postavljao si koreografije narodnih plesova u Hrvatskoj i inozemstvu, rado odijevaš nošnju i sudjeluješ na kulturnim manifestacijama... Koliko je po tebi važan kulturno-folklorni segment za vjerski i crkveni život?

L. P.: Važan je zbog jedne zajedničke točke – narod. I ja sam kao svećenik došao iz naroda i stavljen u službu narodu. Svi narodi naše biskupije, bilo Hrvati, Mađari, Slovaci, Nijemci, Rusini ili Ukrajinci svoj su nekadašnji život prilagođavali upravo vjeri. Svi naši narodni običaji svoj život crpe upravo iz kršćanske vjere, ti običaji nisu samo svjedok jednog narodnog identiteta nego u prvom redu onog kršćanskog. Običaji nisu samo smotre

uspomena, oni su živi podsjetnik na naše pretke i ono što su nam predali na čuvanje jer je vrijedno. Bez Boga, naši običaji gube svoj najsigurniji temelj – svoju bit. Bit Dužijance nije oblačenje u narodne nošnje i paradiranje po gradu, bit Dužijance nije u izložbama, vijorenju zastavama ili konjskim zapregama, nije niti u svečanim sjednicama, nego u zahvali Bogu. Bez zahvale Onom koji nam daje blagostanje po zemlji koju je On stvorio, taj konkretni običajni primjer osuđen je na propast i zaborav – kao uostalom i svi poganski običaji koji su izumrli prije tisuće godina.

Običaji nisu samo smotre uspomena, oni su živi podsjetnik na naše pretke i ono što su nam predali na čuvanje jer je vrijedno. Bez Boga, naši običaji gube svoj najsigurniji temelj – svoju bit.

Zv.: Odrastao si i živio u Hrvatskoj. Koliko se po tebi razlikuje duhovni život u Hrvatskoj od duhovnog života u Bačkoj?

L. P.: Duhovne potrebe su ovdje veće, a mogućnosti djelovanja skromnije. No, to ne smatram lošim, nego nadahnjujućim. Svećenika „tjera“ na nekonvencionalno i kreativnije djelovanje, što rezultira trajnim posvećenjem u radu, odnosno ne postoji razdoblje kada ste sve dovršili. Uvijek postoji nešto vrijedno poboljšavanja ili usavršavanja. U to sam se uvjerio promatrajući naše svećenike Subotičke biskupije, u prvom redu **preč. Željka Šipeka**, župnika žedničkog kod kojeg sam proveo razdoblje pastoralnog praktikuma i đakonata. Iskustvo i znanje koje mi je on predao za mene su neprocjenjivo blago i smjerokaz za vršenje uspješnog i predanog svećeničkog poslanja. Također, tu želim osobito istaknuti i **vlč. Lazara Novakovića** koji mi je držao duhovne vježbe pred moje svećeničko ređenje, a čije smjernice i savjete još uvijek rado prebirem u umu. Na kraju, ne obazirem se pretjerano na uvjete Crkve u Hrvatskoj jer je moje poslanje ovdje protkano specifičnostima i zahtjevima koji se u Hrvatskoj možda i ne pojavljuju.

Zv.: Gajiš posebnu ljubav prema svetoj liturgiji. Smatraš li da je svetost i uzvišenost liturgije pomalo u sjeni modernijeg izričaja liturgijskoga slavlja?

L. P.: Bogoslužje je središte našeg kršćanskog života i smatram kako svakome ono predstavlja područje interesa. Ne smatram da postoje sjene u bogoslužju jer naša vjera je vjera svjetla. Razlika je u tome kakvo je to svjetlo, je li to svjetlo u srcu, ili svjetlo reflektora. Reflektori mogu obasjati osobe izvana, a u srcu im i dalje može biti tama. Svjetlo u srcu, čovjeka osvjetljuje, pa makar nestalo struje. Rad i istraživanje koje sam proveo u godini i pol dana pripremanja diplomskog rada na temu liturgijske obnove u XX. stoljeću, doveli su me do zaključka kako bogoslužje može postati bogoljubno i duhovno privlačno ako nam poruku prenosi na nebeski način. Autentičnost naše vjere proizlazi iz bogoslužja, a

Cijeli period traženja puta u svećeničkom zvanju ne smatram uludo utrošenim vremenom, nego svojevrsnom „formacijom života“ čiji je cilj bio duhovna i ljudska zrelost.

ta autentičnost ne može imati svoje svjetovne duplikate. Vjernici dolaze u crkvu na izvor onoga što im svijet ne može dati, ali zato može Bog: vječno spasenje. Ne smatram problematičnim „moderniji“ ili „tradicionalniji“ pristup bogoslužnoj praksi, mene zanima autentičnost i dostojanstvo s kojim naše svete čine obavljamo. Sveta misa ne može biti prostor eksperimentiranja ili osobnog ukusa, ona je jedna – baš kao što je i Crkva jedna. Ona je i sveta, bez obzira kakvu misnicu nosili ili koliko svijeća se nalazi na oltaru. Vanjski znakovi progovaraju o autentičnosti samo ako je duhovnost autentična.

Ne smatram problematičnim „moderniji“ ili „tradicionalniji“ pristup bogoslužnoj praksi, mene zanima autentičnost i dostojanstvo s kojim naše svete čine obavljamo.

Zv.: Gdje ćeš obavljati svoju svećeničku službu nakon mlade mise i čemu bi se osobito volio posvetiti tijekom svoga svećeničkog života i djelovanja?

L. P.: Trenutačno sam na službi župnog vikara u župi sv. Petra i Pavla u Bajmaku. Svećenički život za mene predstavlja vrata mnogostrukog djelovanja i trajnog usavršavanja u pozivu. Osobito sam zainteresiran za župni pastoral te rad na obnovi i popularizaciji pučke pobožnosti, a posebno želim naglašavati važnost sakramenta ispovijedi pa se trudim svakog dana pola sata prije mise provesti u ispovjedaonici. No, otvoren sam i za svako novo učenje, kao i za nove vrste služenja.

Foto: Aleksandra Dević

Sedam darova Duha Svetoga

Blaženi Alojzije Stepinac rekao je: „Izvanredna vremena traže izvanredna sredstva, a to je Duh Sveti sa sedam svojih darova.“ Za kršćane su uvijek „izvanredna“ vremena jer svako vrijeme nosi neke svoje izazove na koje je potrebno odgovoriti. Krist nam je zato poslao Duha Branitelja koji nam daje sedam svojih darova. Puninu dara Duha Svetoga primamo u sakramentu potvrde, kojega još zovemo i sakramentom kršćanske zrelosti. To se događa u godinama kada vjernik polako ulazi u svijet odraslih i može i treba svjedočiti svoju pripadnost Kristu i Crkvi. Budući da čovjek to sam ne može, Duh na njega izlijeva svoje darove, koji će mu u tome pomoći.

Mudrost

Dar mudrosti daje se vjerniku da u svome životu može razlikovati bitne od nebitnih stvari kako ne bi, zaveden primamljivim ponudama svijeta, zalutao na stranputicu, nego ostao vjeran Kristov učenik. Uz pomoć ovoga dara vjernik može gledati na svijet u Božjem svjetlu, koje mu pomaže na pravi način prosuditi stvarnost. Zato se često postupci i odluke vjernika razlikuju od onih koji ne slijede Isusa, a to se događa zahvaljujući daru mudrosti jer je vjerniku Bog jedino mjerilo u prosuđivanju stvari.

Razum

Dar razuma daje nam se radi razumijevanja, tj. da budemo sposobni čuti i razumjeti Božju riječ. Toliki slušaju a ne čuju, pogotovo ne razumiju, a vjernik u svakom susretu s riječju Božjom otkriva nove poticaje i poruke za sebe i svijet. Ovaj nas dar usmjerava na pozornost u susretu s Božjom riječju bilo kod slavlja sakramenata ili nekim drugačijim prigodama, upućuje nas na Bibliju kao na Božju poruku, a ne neku običnu knjigu. Kršćanin se hrani riječju Božjom, a darom razuma on je i shvaća onako kako mu je Bog upućuje.

Savjet

Davati savjete je nezahvalno, a tražiti savjete ne volimo, no upravo nas ovaj dar na to upućuje, ali za to i osposobljava. Kršćanin koji u sebi nosi puninu dara Duha Svetoga, savjete ne daje iz osobne perspektive, ne nameće svoju volju, nego ostavlja drugome mogućnost slobodnog izbora, a savjetuje ga prvenstveno u svjetlu Kristova nauka. Ovaj dar mu omogućava da u dvojbenim situacijama zna prepoznati ono što vodi k Bogu i na to uputiti i drugoga. Također, imati dar savjeta znači i biti sposoban primati savjete od drugog i tražiti ih, prepoznati kada je potrebno posavjetovati se, pobijediti svoju oholost i ne oslanjati se samo na sebe, nego se uteći se za savjet svome bratu.

Jakost

Jakost se odnosi na snagu naše vjere. Ona nam pomaže vjeru sačuvati u teškim trenucima kušnje. Mnogo nas toga kroz život želi odvući od Boga, ali zahvaljujući ovome daru imamo snage oduprijeti se i ostati vjerni svome Spasitelju. Događi se u životu da nam molitve ne budu uslišane i da nam je zbog nečeg teško, a dar jakosti pomaže da ni tada ne izgubimo vjeru i nadu te da se i dalje pouzdajemo u Boga.

Znanje

Čovjek s darom znanja koje dolazi od Duha Svetoga, nije bogat samo ljudskim znanjima koja stječe u školi, čitajući i obrazujući se. Znanje koje daje Duh Sveti je duhovno znanje. Ono nam pomaže da bolje razumijemo drugoga čovjeka, bolje shvatimo i doživimo Boga i njegovu prisutnost, da razumijemo svijet koji je on stvorio. To je ono znanje koje imamo, a ne možemo objasniti, ono koje u nama izaziva radost, ono koje nas upućuje na Boga i bližnjega. Njega posjeduju svi oni ljudi u čijoj nam je blizini ugodno jer nas razumiju, jer uvijek znaju što da nam kažu da se osjetimo utješeno i dobro. Pomoću ovoga dara osjetimo i prepoznamo Božju blizinu i njegovu prisutnost u našem životu. Ono nas čuva od vjerskih zabluda i upućuje na pravu vjeru.

Pobožnost

Kako bi naša pobožnost bila Bogu ugodna i ispravna, Duh Sveti na nas izlijeva dar pobožnosti. Ovaj nas dar upućuje da se Bogu molimo i klanjamo iz ljubavi, a ne iz običaja, navike, koristi ili iz straha od neke kazne. Bog se želi s nama povezati, želi biti uz nas, sudjelovati u našem životu, štiti nas i pomagati, ali i mi moramo to isto željeti. Da bi ga pustili u svoj život naša pobožnost, a to je molitva, sudjelovanje u životu Crkve, pristupanje sakramentima, treba biti iskreno i otvorena srca.

Strah Božji

Primajući ovaj dar ne znači da se Boga trebamo bojati. Dar straha Božjeg je dar strahopoštovanja prema Bogu. On nas čini sposobnima shvatiti koliko je Bog velik u odnosu na nas, da shvatimo da je on iznad ovoga svijeta i da je sve u njegovoj moći, da je on za nas tajna koju ne možemo nikada u potpunosti razotkriti, ali nam je istodobno i blizak. Ipak, jedan strah prati ovaj dar, a to je strah od grijeha. Postajemo osjetljiviji na grijeh i želimo ga se kloniti jer grijehom narušavamo prijateljstvo s Bogom, a ne želimo ga uvrijediti jer ga volimo.

Tako se Duh Branitelj pobrinuo izlijevanjem svojih sedam darova na nas, da uz sebe uvijek imamo moćna sredstva za obranu svoje vjere te postanemo i ostanemo širitelji Radosne vijesti i riječju i životom.

Trojedini Bog

Jedino mi kršćani ispovijedamo Trojedinoga Boga. Bog je jedan, samo je jedan Bog, bez sumnje, ali unutar tog jednoga Boga postoje tri božanske osobe: Otac, Sin i Duh Sveti. To nam govori kako je Bog u sebi zajedništvo. Bog je Bog zajedništva, njega ne smijemo zamišljati kao individualista ili kojeg usamljenika. Božanske osobe su međusobno usko povezane, one komuniciraju, one su u odnosu, u relaciji. Vidimo kako božanske osobe izlaze jedna od druge, poklanjaju se međusobno, stvaraju zajedništvo, jednom riječju – ljube se. Zato možemo izjaviti da je naš trojstven Bog upravo Bog ljubavi i to ne samo prema vani, nego već u sebi, Bog je u sebi zajedništvo i ljubav triju božanskih osoba.

Bog zajedništva stvara čovjeka na svoju sliku i priliku, a to znači da smo i mi ljudi, bića zajedništva i odnosa. Stvoreni smo biti okrenuti jedni prema drugima, darivati se međusobno, davati se jedni drugima. Stvoreni smo za ljubav, da znamo ljubav i primati, ali i davati. Stvoreni smo živjeti u odnosima, izgrađivati međuljudske odnose, rasti i sazrijevati u tim odnosima. Stvoreni smo živjeti pomoću drugih i za druge. Čovjek nije i ne može biti otok, ljudsko biće umire ako ostaje samo, život bez drugih postaje besmislen i besciljan.

Vidimo kako Sveto Trojstvo nije neka strana i nerazumljiva teorija u oblacima, već osnova svih naših ljudskih i svakodnevnih odnosa. Trojstvo ulazi u naše konkretne živote i utemeljuje sva naša prijateljstva, sve naše brakove i obiteljske veze i odnose. Da Bog nije u sebi zajedništvo, toga svega ne bi bilo u našim životima. Po Trojstvenom Bogu i mi smo bića zajedništva, živimo od drugih i poslani smo drugima da i oni žive od nas. A svatko od nas u sebi osjeća žeđ za ljubavlju, ali isto tako i potrebu da i on sam ljubi. Osoba treba drugu osobu.

U Bogu se božanske osobe neprestano daju jedni drugima, to je tako veličanstvena stvarnost Boga, da se Bog

odlučio i izvan sebe se davati pa neprestano stvara ovaj svijet, održava ga, ljubi neprestano, u svakom trenutku daruje sebe, šalje i izljevima treću božansku osobu, Duha Svetoga, na ovaj svijet. Ono što Bog živi u sebi to dariva i ovome svijetu: suosjećanje, brigu, nesebičnost, radost... Radost se rađa upravo iz zajedništva i susreta osoba.

I upravo takvom, Trojedinom Bogu pada na pamet utjeloviti se, postati čovjekom, izaći potpuno iz sebe, biti blizu svojim stvorenjima u toj mjeri da i sam postane stvorenje. Takav Bog spreman je na žrtvu, spreman je odreći se sebe zbog onog drugoga. To omogućuje upravo njegova trojstvena narav.

Kada Duh Sveti siđe na nas, priključuje nas u božansko zajedništvo Presvetoga Trojstva i tako nas osposobljava za ljubav. Svaki put kada opraštamo, blagoslivljamo, pohvalimo ili ohrabrujemo ljude oko sebe, sveto Trojstvo zapravo djeluje u nama i kroz nas. S Duhom Svetim u nama je sam Bog prisutan, sve tri božanske osobe, njihovo zajedništvo, a ta njihova međusobna ljubav preko nas se izliva na druge ljude. Svaki put kada ljubimo, sudjelujemo zapravo u tajni Presvetoga Trojstva.

Bog zajedništva stvara čovjeka na svoju sliku i priliku, a to znači da smo i mi ljudi, bića zajedništva i odnosa. Stvoreni smo biti okrenuti jedni prema drugima, darivati se međusobno, davati se jedni drugima. Stvoreni smo za ljubav, da znamo ljubav i primati ali i davati. Stvoreni smo živjeti u odnosima, izgrađivati međuljudske odnose, rasti i sazrijevati u tim odnosima. Stvoreni smo živjeti pomoću drugih i za druge. Čovjek nije i ne može biti otok, ljudsko biće umire ako ostaje samo, život bez drugih postaje besmislen i besciljan.

Katoličke medijske navike i o(bi)čaji

Zainteresirani katolik jedva da se može ispričavati da nešto nije mogao, u svijetu u kojem živimo, saznati ili naučiti. Mediji, čijim smo djelovanjem jednostavno prožeti, ne daju mogućnost da se bude neobaviješten, osim ako se čovjek doista iz petnih žila ne potruži „poisključivati se“ i svjesno ostati „isključen“. Za neke moje znance ovakva odluka je svjesni čin revolta prema medijskoj zbunljivosti za koju smatraju da ju je donijela kultura neprekidnoga i napadnoga informiranja. Svjedočim da postoji prilični broj ljudi koji su odabrali ne informirati se putem televizije, niti je rabe u druge svrhe. Jedan broj njih odabrao je da im izvor informiranja i onoga što donose tehnologije emitiranja na zaslonima bude internet i mediji povezani s ovakvim protokom informacija (najčešće socijalne mreže i aplikacije). Drugi su odlučili biti neinformirani, ostavljajući mogućnost da će za „servisne informacije“ ionako saznati od svojih bližnjih. Po njihovim iskazima, nisu uskraćeni ni za jedan podatak koji im može biti presudan za, primjerice, poslove koje obavljaju. Zabavu traže u stvaralaštvu pisaca, u upoznavanju svjetova prirode i ljudskoga stvaralaštva u njoj i u bogatim ili manje bogatim društvenim interakcijama. Ima i onih koji se drže starih dobrih tiskovina, no nekako više iz navike. Bez pretenzije da napravim ozbiljno i metodološki utemeljeno istraživanje, pa da njegove rezultate analiziram, ipak je najveći broj ljudi s kojima se susrećem, s kojima radim, kao i braće u sestara u župnoj zajednici, vrlo aktivan sudionik svijeta brzoga protoka informacija, koje onda spontano prepričavamo, komentiramo, rabimo za svoje potrebe, želeći svakoga dana još, najnovijih, najvažnijih, ako je moguće i što točnijih. Dobar dio njih barata pojmovima „neovisnoga informiranja“ i „slobodnih medija“, za koje sam siguran da su teško razumljive onima koji ne poznaju tehnike plasiranja informacija putem emitera čije informacijske proizvode najčešće konzumiramo.

Katolici su također dobar dio mojeg (ne potpuno znanstveno odabranog) uzorka. Dobrim dijelom svakodnevno, ili barem jedanput tjedno, diskutiram o primljenim informacijama, o tome „što nam je iskočilo na vremenskoj crti“, kako je tko koju stvar najavio, događaj realizirao, što jest a što nije napisao, objavio, rekao i komentirao. U uzorku sam i ja sam. Pokušavam sagledati i „skenirati“ vijesti koje dobivam, čitam ili čujem, te o kojima razmišljam. Veliki dio njih potječe s katoličkih portala, najvećma s hrvatskih, a u nešto manjoj mjeri s onih koji tekstove objavljuju na engleskom jeziku. Katolički portali, bilo da su oni elektronička inačica tiskovina, s odabranim tekstovima koji se nađu i u tiskanom izdanju, ili isključivo plasiraju elektronički sadržaj, postali su vrlo značajni dio života katolika. Pokušat ću to argumentirati vlastitim primjerom i primjerima katolika koje susrećem.

Katolički portali pomažu u katehizaciji odraslih. Čak i ako su današnji odrasli katolici imali slabiju, ili samo prigodnu katehetsku obuku, oni se ne mogu (više) ispričavati da nauk Crkve nemaju gdje saznati. Pri tome, relativno je lako provjeriti koji su portali odobreni od strane crkvene vlasti, a koji nisu (nekada samo letimičnim pregledom sadržaja). Spomenuti crkveni nauk, dodatno, imaju prilike saznati ilustriran brojnim

primjerima i time je njegovo usvajanje olakšano. Svidi li se on nekomu, to je drugo pitanje!

Katolički portali ne mogu bez Biblije! Tu treba staviti točku. Možemo li zvati katoličkimima one koji se uzdaju isključivo na ljudska umovanja, i čak njima podređuju svetopisamske tekstove na manipulantski način?

Katolički portali pomažu u životu u Duhu. Nude prilike za meditacije, molitve, slavljenja, informiraju o životu pojedinih zajednica, uključuju u svoje sadržaje brojne primjere svetaca i blaženika koje Crkva stavlja kao izvanredno dobre uzore nasljedovanja.

Katolički portali izvor su vjerske literature koju obično ne bismo mogli nabaviti u tiskanome obliku. Nekada donose veće ulomke, ponekad i u nastavcima, a, ovisno o suradnicima, i prijevode s jezika koje mnogi od zainteresiranih čitatelja ne razumiju.

Katolički portali su vjerni prijatelji liturgijskoga i sakramentalnoga života. I ovo je znak njihove pouzdane povezanosti s Crkvom. Promicati nerazdvojitost života i djelovanja katolika od liturgije kao izvora i snage za taj život i djelovanje, biti snažno uz liturgijski kalendar koji jasno obilježava život na Zemlji svakoga katolika, poticati na razaznavanje onoga što sekularnost našega okružja čini od svete liturgije samo su neka obilježja ovoga aspekta djelovanja katoličkih portala.

Pravi katolički portali pridonose razumijevanju Crkve kao zajednice Božjega naroda na Zemlji, među ostalim i ne libeći se iznijeti poteškoće u životu i djelovanju te iste Crkve. Strogo se čuvajući senzacionalizma i medijskoga kaljanja, pazeći na ljudsko dostojanstvo i čast, pozivajući se na provjerene izvore, oni ukazuju na nedosljednosti i grješnost članova Crkve, uključivo i crkvene službenike. Ovaj dio njihove misije svakako nije lak, a nije niti lako prihvatljiv samim katolicima.

Katolički portali potiču na razmišljanje o Crkvi vremena sadašnjega i prostora ovdašnjega. Što je u njoj ono tradicionalno i kolika je maksimalno dopuštena mjera modernoga? Dotiče li Crkva svakodnevno „vrata paklena“ (Mt 16,18) koja je pokušaju nadvladati, ili je to mjesto privilegiranih sretnika koji pjevaju i mole se? Je li dovoljno osjetljiva na potrebe onih koje Isus zove svojom „najmanjom braćom“ (Mt 25, 45)? Smije li katolik otvoreno i javno kritizirati Papu? Kako biti dobar apologet katoličke vjere u nekatoličkome okruženju? Je li ekumenizam uzaludan posao s onima koji ga se gnušaju i koji ga preziru? Kako spriječiti egzodus mladih iz crkvenih zajednica? Što je to sa mnom ako mi je nedosljednost pojedinih crkvenih službenika češće na usnama nego molitva za njih? Jesu li pripadnici crkvenih pokreta fundamentalisti? Kako će se završiti put u jednom smjeru muslimanskih vjernika u Europu kome svjedočimo?

Katolički portali nisu i ne smiju biti medijski „biznis“, iako mnogi opstaju jednim dijelom zahvaljujući reklamama. Za nadati se je da i naši čitatelji imaju često prilike čitati hrvatske katoličke portale i da su im oni važni pomoćnici u življenju vjere jer jedino kao takvi umiju obavljati teške evangelizacijske zadatke koji su im vlastiti. Ako uhvatite sebe da „skrolate“ na zaslonu svoga mobitela tijekom ovogodišnjeg ljetnog odmora, zaustavite se. Ima portala koje čekaju na vas i koji će vas, nakon čitanja, obogatiti.

12. ožujka

SVETI ALOJZIJE (Luigi) ORIONE

* 23. lipnja 1872. † 12. ožujka 1940.

Sveti Luigi Orione Giovanni rođen je 23. lipnja 1872. godine u siromašnoj obitelji u Pontecuroneu, u talijanskoj provinciji Alessandriji. Roditelji su uživali ugled poštenih i skromnih ljudi. Od majke je naslijedio vještinu odgoja. U ranoj mladosti je puno radio u polju pomažući svome ocu pa za školu gotovo nije bilo ni vremena. S trinaest je godina postao član zajednice Male Braće u Vogheri. Kada ga je pogodila teška upala pluća, morao se vratiti svojoj obitelji. Čudesno je ozdravio kada je nazočio smrti svetoga don Bosca. Nakon ozdravljenja pomogao je ocu u popločenju ulica. Dokazao se kao vrstan fizički radnik. To njegovo iskustvo će se pokazati korisnim za razumijevanje fizičkih i duhovnih patnji radnika. Godine 1886. se pridružio don Boscovu oratoriju u Torinu, gdje se zadržao tri godine.

Godine 1890. stupio je u sjemenište u Tortoni, gdje je studirao filozofiju. Vrijeme svoga studija je obogatio predajući vjeronauk dječacima. Svetom Luigiju bilo je 20 godina kada je ustanovio oratorij za siromašnu djecu. Kad mu je bila 21 godina osnovao je i strukovnu školu za siromašne. Mladi svećenički pripravnik je 3. srpnja 1892. godine svečano otvorio prvi oratorij nazvan po svetom Alojziju, a 1893. otvorio je konvikt svetog Bernardina sa stotinjak dječaka. Njegove tri godine što ih je proveo kod don Bosca, podarile su mu dragocjeno znanje i iskustvo, koje je uvijek ostalo u njegovoj duši. U radu s mladima se uvijek nadahnjivao onim što je naučio kod don Bosca. Poslije studija filozofije počeo je studirati bogoslovje. Stanovao je u malenoj sobici iznad stolne crkve u kojoj je ministrirao. Zato je dobivao sitnu naknadu, što mu je dobro došlo za izdržavanje. U stolnoj crkvi imao je priliku susretati mlade. Okupljao ih je u svojoj maloj sobi i poučavao vjeronauk.

Za svećenika je zaređen 13. travnja 1895. godine. Mladu svetu misu služio je među svojom mladeži koju je premjestio u bivši samostan sv. Klare. Posvetio se brojnim djelatnostima. Oko mladog svećenika su se okupili drugi brojni svećenici i klerici u kojima je vidio jezgru buduće družbe. Osim radom u oratoriju posjećivao je siromašne

i bolesne, borio se protiv slobodnih zidara, radio je na širenju zdravog tiska, često je propovijedao. Nikada nije zanemario skrb o dječacima. Njegovu djelatnost u oratoriju je primijetio još sveti Ivan Bosco. Smatrao ga je jednim od svojih najboljih učenika. Sveti Luigi otvorio je nove kuće u Mornicu Losani u Paviji, Notu na Siciliji, Sanremu i Rimu, gdje je okupio klerike i svećenike koje je nazvao Radnicima malih radova Božanske Providnosti. Biskupsko odobrenje za djelovanje skupina je stiglo 1903. godine. Od tada nose ime Sinovi Božje Providnosti. Kada je Siciliju pogodio veliki potres, sveti Luigi je na tri godine ostavio sve svoje uobičajene dužnosti, da se posveti ljudima koji su na tom području najviše postradali. Posebnu je pozornost posvetio siročadi. Putovao je po cijeloj Italiji kako bi prikupio materijalnu pomoć za svoje mnogobrojne ustanove. Za siročad je znao priskrbiti sredstva za život, osigurao ja za njih i naobrazbu i na koncu posao. Ako je Don Bosco bio uzor za odgoj mladih, don Orione je uzor milosrđa. Nekoliko godina poslije pomagao je ljudima koji su nastradali u potresu u mjestu Marsica. Godine 1915. osnovao je Družbu Malih misionarki sestara milosrdnica.

Kako bi uspješno mogao vršiti brojne zadaće osnovao je Kongregaciju „Sinova Božanske providnosti“ (Congregazione dei Figli della Divina Provvidenza) i „Male Misionarke Milosrđa“ (Piccole Missionarie della Carità). Utemeljio je „Družbe Pustinja (Isposnika) Božanske providnosti“ (Eremiti della Divina Provvidenza) i Sestre „Svetotajstva“ (Suore Sacramentine) u koje su i slijepci imali pristup.

Krajem Prvog svjetskog rata njegovo djelovanje još se više razgranalo. Osnivao je škole, kolonije ljubavi i potpore, s posebnim naglaskom za pomaganje siročadi i siromaha. Tijekom sljedeća dva desetljeća, temelje ovakvih družbi širio je Italijom, ali i Amerikom. Sveti Luigi sam je gorio misionarskim duhom. Zato je od 1914. godine počeo slati svoje suradnike „sinove i kćeri“ u Latinsku Ameriku i Palestinu. I sam je dva puta (1921. i 1934. godine) putovao u Buenos Aires, gdje se zadržao tri godine organizirajući škole, poljoprivredna naselja, župe, domove za siročad, ubožnice nazvane „Mali Cottolengo“. Uvijek je bio aktivan, u pokretu, a vodio je pokornički i siromašni život. Premda je bio krhkog zdravlja organizirao je pučke misije, procesije i hodočašća. Poznato je da je postavljao žive jaslice s namjerom da sve životne dobi zahvati živa vjera. Zadnje tri godine života proveo je u Tortoni odakle je tjedno posjećivao ustanove „Mali Cottolengo“ u Milanu i Genovi. U zimu 1940. don Orione je bio pogođen nizom teških srčanih i plućnih bolesti. Poslušav savjetu liječnika i svoje braće pristao je na odmor od par dana u Sanremu. Tamo ga je 12. ožujka 1940. godine pohodila smrt. Posljednje riječi su mu bile: „Ne bih želio umrijeti među palminim granama, već među siromasima kao Isus Krist.“ Zemaljski život je završio riječima: „Isuse, Isuse, ja odlazim!“ Papa Ivan Pavao II. ga je 1980. godine proglasio blaženim, a svetim 2004. godine. Njegovo se tijelo svake godine na dan njegovoga proglašenja svetim, 26. listopada, izlaže u svetištu Naše Gospe od Brze Pomoći u Tortoni.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Ispovijed (5)

Zaboraviti sebe da liječim Isusove rane. Želim što želite: izbrisati grijeha i kazne, spasiti duše. (Razgovor s Isusom, 003909)

Vjernici su u o. Gerardu otkrivali sigurnoga i iskusnog voditelja duša. To potvrđuje i mladi Gerardov nasljednik na poglavarskoj službi u somborskom Karmelu: „Otac Gerard je poznat u cijelom bačkom kraju po svojoj revnosti“. Isto tako, subotički gvardijan o. Radoslav Kujundžić ističe da je o. Gerard bio vrlo traženi ispovjednik dok je boravio u franjevačkom samostanu u Subotici od 1945. do 1948. godine. Vjernici su u susretu s njim intuitivno otkrivali Božjeg čovjeka i učenog ispovjednika na kojega su se mogli osloniti u vlastitim duhovnim potrebama. U sakramentu Pomirenja o. Gerard ne želi samo davati odrješenje, nego i *liječiti duše*. Duhovni život kršćanina: liječenje tijela i duše isto je što i živjeti po vjeri, ufanju i ljubavi jer po njima raste krotkost, pravda, mudrost, molitva i savršenost (Bilješke hrvatski, 006630). Gerardovo *liječiti duše* ima značenje povezivati duše s Isusom Kristom: *Isuse, kao svećenik neka nastavljam tvoje zemaljsko poslanje, molitvom i pastoralnim djelovanjem, tako će biti naše ponizno tijelo slično Isusovom slavnom tijelu; kao vrt pun proljetnog cvijeća* (Theologia pastoralis, 003375). Gerard u svome životu povezuje motrenje Boga, kontemplaciju s propovijedanjem i ispovijedanjem, po tome će sve Bogu privući da sve Boga hvali (Isto). Moli Boga: *Dajte mi milost da po njoj djelujem i sve i svakoga milujem* (Isto, 002842). Otac Gerard je svjestan da kada je prožet ljubavlju, kontemplacijom, uzornim i svjedočkim životom, onda je i njegov pastoralni rad, propovijedanje, ispovijedanje najučinkovitiji lijek koji *liječi duše*. To potvrđuju njegovi osobni zapisi, u kojima povezuje molitvu, kontemplaciju i djelatnost. *Iz dobrog srca šećer dijeliti. Kad drugo ne mogu, molit ću Boga: grešnicima obraćenje, patnicima olakšanje* (Isto, 004016).

Liječiti duše kontemplativnom molitvom i djelatnošću

Po molitvi i kontemplaciji, o. Gerard želi biti zahvaćen Kristom, da Krist svojom milošću zahvati sve duše. Zapisuje: *Mene si svezao kao svećenika.*

Ja moram druge vezati i k Tebi voditi (Milosrdnost, 004871). Kontemplativna molitva i djelatnost o. Gerarda dovode do iskustva mističnih obilježja. *Zaboravit ću sebe da liječim Tvoje rane. Moram za Tobom ludovati kad vidim druge da Te na križ prikivaju* (Razgovor s Isusom, 003922). Gerardov „recept“ molitve, kontemplacije i djelatnosti uvijek je u povezanosti s Kristom, u Kristu i po Kristu: *Blažen onaj koji je s Bogom sjedinjen po ljubavi. Ljubav je čudnovata, koja zlu zatvara vrata. Vatru sjetila gasi, a duše u napasti spasi. Dokle god Boga ljubimo, dobro činimo, pravu slast uživamo. Već smo blaženi. Tko je prema bližnjemu ljubazan, vazda je Bogu ugodan. Od dobrote pravim med kad ju hvalim, kad ju drugima dijelim. Tko ljubi taj je miran, slobodna duha, veseo o Bogu govori, Bogu je sličan tko je za sve mrtav. Toliko Boga ljubi da samo za Njega živi, jer je za Njega stvoren* (Blago duše, 008620). Ono što je u kontemplativnoj molitvi iskusio, o. Gerard ne može mirovati i samo za sebe zadržati. Unutarnje iskustvo Boga goni o. Gerarda da dušama podijeli iskustvo Boga u meditativno-kontemplativnoj molitvi: *Treba letjeti u boj, kao vrijednih pčela roj* (Theologia pastoralis, 003375). U intimnom sjedinjenju s Bogom, o. Gerard moli za: *obraćenje grešnicima, olakšanje patnicima. Preporučujem vam sve dokle mi je duša u tijelu* (Isto, 003383). S maksimalnom strpljivošću i blagošću sjedao je u ispovjedaonicu. Sav se dao na raspolaganje pokornicima. Radovao se svakome koji je iskreno došao potražiti mir svojoj duši, očitovanjem svojih grijeha protiv Boga i bližnjega svoga. Zbunjene i uplašene u ispovjedaonici hrabrio je da se ne boje svećenika, niti očitovati svoje grijeha. Kada je uvidio da se pokornik doista iskreno ispovjedio, da se kaje i žali što je Boga i bližnjega uvrijedio, radosno je pristupio odrješenju njegovih grijeha, kako sam zapisuje: *Kada svećenik grešnike odriješi, onda mu dušu kao lijepu pticu iz ruku ispusti, pa kaže: Isuse, trči za njom, uhvati je, lijepa je, možeš se s njom igrati* (Isto, 002686-87). Gerardova blagost, strpljivost, ljubav prema pokornicima privlačila je njegovoj ispovjedaonici sve one koji su se željeli pomiriti s Bogom i bližnjima.

(nastavlja se)

Gerard je druge privlačio euharistijskome Isusu

Sveta misa i molitva na grobu oca Gerarda

U karmelićanskoj crkvi u Somboru, 24. lipnja svečano je obilježena 63. obljetnica smrti sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića. Svečano misno slavlje predslavio je tom prigodom subotički biskup Ivan Pénzes, uz koncelebraciju dvadesetak svećenika u nazočnosti generalnog postulatora karmelskog reda iz Rima o. Romana Gambalunga i provincijala hrvatske karmelske provincije sv. oca Josipa, o. Srećka Rimca, a prigodnu propovijed održao je kapelan iz Novog Sada, vlč. Danijel Katačić.

Svoju propovijed vlč. Danijel Katačić započeo je ovim riječima: Obično se u narodu kaže kako veliki ljudi ili se rađaju ili umiru na velike dane u crkvenoj godini. Naš o. Gerard rodio se za nebo kada cijela Crkva slavi rođenje svetog Ivana Krstitelja, Gospodinova preteče. Iako nam se možda čini kako su ova dva lika nepovezana, ona su zapravo vrlo slična. U nastavku svoje propovijedi napravio je poveznicu kroz tri slike. Na prvome mjestu tu je zauzetost Ivana Krstitelja da ukazuje na Isusa. I naš o. Gerard je bio taj koji je svakodnevno slaveći svetu misnu žrtvu svojim vjernicima pokazivao i privlačio ih k Jaganjcu Božjemu. On, koji je neizmjereno štovao Isusa prisutnog u svetoj euharistiji, nije htio svoje iskustvo zadržavati samo za sebe, nego je i druge privlačio euharistijskome Isusu. Primjer o. Gerarda poticaj nam je da i tijekom svete mise i tijekom molitve pred Isusom u svetohraništu usmjerimo svoje misli na onoga s kojim smo se došli družiti, na Jaganjca Božjega koji nam se posve daje pod prilikom Kruha. Druga slika koja nam otkriva poveznicu sv. Ivana Krstitelja i našeg oca Gerarda jest njihova zauzetost u pozivu na obraćenje. I o. Gerard bio je neumoran u pozivu na obraćenje. Kažu da je uvijek bio tu negdje, u ovoj crkvi, i

čekao kada će tko doći na svetu ispovijed. Isto tako pripovijedaju oni koji ga se još sjećaju, da je često znao i prilaziti vjernicima koji su tijekom dana dolazili s pitanjem: „Hoćete li se ispovijedati?“ Otac je Gerard dakle bio vrlo revan u želji da se grješnici pomire s Bogom po sakramentu svete ispovijedi. A za treću sliku, rekao je: sv. Ivana Krstitelja i o. Gerarda ova treća slika povezuje u zauzetosti za obitelj. Sveti je Ivan Krstitelj zbog svoje revnosti za svetost obiteljskog života podnio mučeničku smrt. I o. Gerard bio je revan u pozivu obiteljima da sveto žive obiteljski život. Otac Gerard mnoge je primao na razgovor kako bi im pomagao u njihovim obiteljskim brigama. Čini se da ta njegova misija ni na nebu nije prestala, zapravo tek je tamo na pravi način započela. Pred sam kraj svoje propovijedi vlč. Katačić je posvjedočio blizinu oca Gerarda u njegovu životu: Zbog njegove izrazite pobožnosti prema Malome Isusu mnogi su se roditelji odlučili moliti zagovor o. Gerarda kako bi mogli začeti dijete i bili su uslišani. I sam sam u nekoliko navrata molio za neke osobe ili da začnu dijete ili da se komplicirana trudnoća sretno privede kraju. Doista mogu posvjedočiti da je u ovim problemima zagovor o. Gerarda neizmjereno moćan. Bio sam svaki put uslišan. Nekoliko osoba koje poznajem, a koje su na istu nakanu molile oca Gerarda, također su mi posvjedočili da su bile uslišane, rekao je propovjednik te na kraju pozvao braću i sestre da se mole o. Gerardu za njegovo proglašenje blaženim

Djeca ocu Gerardu

Za ovu svečanost Karmelićanski samostan u Somboru, Vicepostulatura slugе Božjega o. Gerarda Tome Stantića i Katehetski ured Subotičke biskupije raspisali su natječaj za djecu osnovnoškolske dobi koji je imao za cilj upoznati najmlađe sa životom i duhovnošću karmelićanina o. Gerarda te ih poticati da mu se mole za zagovor, kao i za njegovo proglašenje blaženim i svetim.

Tema ovogodišnjeg natječaja, koji se sedmu godinu za redom objavljuje, glasilo je: *Učast o. Gerardu dramski prikaz nadahnut životom i mislima Svete Male Terezije*. Djeca su sa svojim vjeroučiteljima ili katehetama trebali pripremiti igrokaz, skeč ili recital koji govori o sv. Maloj Tereziji i o. Gerardu. Propozicije natječaja bile su da dramski prikaz ne smije biti dulji od 5 minuta i ne bi trebao obuhvaćati više od 10 djece. Na natječaj je bilo prijavljeno 6 recitala i igrokaza, a djeca su došla iz Subotice, Đurđina, Bača, Selenče, Vajske, Odžaka i Sonte. Nakon svog nastupa, djeca su dobila prigodne darove.

jer je potrebno čudo. *Nismo ni svjesni što imamo u ocu Gerardu. On je ponos i dika i bačkih Hrvata i cijele Bačke!*

Na misi je pjevao katedralni zbor „Albe Vidaković” iz Subotice, pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, a psalam je pjevao član zbora **Marko Križanović**. Djeca, kojih je među hodočasnicima ove godine bilo mnogo, predmolila su molitvu vjernika, a prinijela su euharistijske darove za misu. Na kraju mise, svim hodočasnicima, biskupu i svećenicima zahvalio je **o. Mato Miloš**, izrazivši radost što se i ove godine okupio veliki broj hodočasnika, istaknuvši da su takvo okupljanje kao i utjecanje u zagovor o. Gerardu vrlo značajni u postupku za njegovo proglašenje blaženim i svetim, te je predstavio

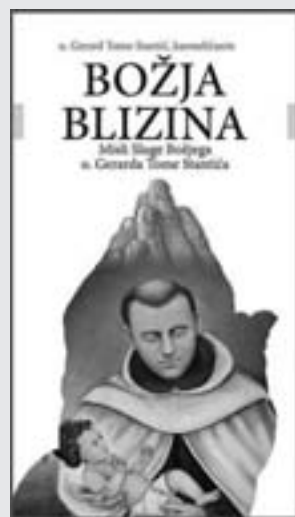
novog vicepostulatora slugе Božjega oca Gerarda Tome Stantića, **o. Tihu Radana**.

Poslije mise biskup je kod groba o. Gerarda predmolio molitvu za njegovo proglašenje blaženim i svetim, a zatim su karmelićani za sve hodočasnike u dvorištu samostana priredili domjenak i druženje. Zabavni program za djecu, uz „šećernu vunu” i sladoled, priredili su **vlač. Dominik Ralbovsky** i njegova sestra vjeroučiteljica **Kristina**. Cjelokupnu proslavu Gerardova 2019. prenosila je Radio Marija Srbije, koja je kroz svih sedam dana pratila duhovnu pripravu.

Božja blizina – Nova knjiga misli Sluge Božjega o. Gerarda

U nakladi Vicepostulature slugе Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanskog samostana u Somboru i Katoličkog društva *Ivan Antunović* iz Subotice, izašla je, pod naslovom „Božja blizina“, knjiga misli slugе Božjega o. Gerarda. Misli je izabrao **o. Mato Miloš**, a knjigu je uredila **Katarina Čeliković**. Duhovne misli o. Gerarda tematski su posvećene Bogu – Ocu, Sinu i Duhu Svetom, Malom Isusu, Nebeskoj Majci te Božjoj riječi po kojoj se Bog utjelovio.

Bože, zdravlja!

Drugi čitatelji! Nemate li nikakve teme za razgovor, pokušajte sugovornika pitati kako je. Bilo istog trena, bilo poslije par rečenica, razgovor će krenuti u smjeru – bolesti koje imamo ili kojih se plašimo. Ipak, govoriti o današnjem shvaćanju zdravlja, koje je najčešće veoma razlikuje i ide u krajnost – jedni (manjina, čini se) ne brinu o zdravlju uopće i drugi (golema većina), koji su od „Bože, zdravlja!“ stigli do – samo da je zdravlja, sve ću moći sam i kojima je zdravlje postalo – Bog. U svakoj obitelji možemo susresti i jedne

i druge, roditelji se trude prenijeti svoje stavove, djeca ih preispituju, a u situaciji teških bolesti – obitelj je možda na najtežem ispitu. Odabrali smo za vas, uz malu kućnu ljekarnu i ideju kako spojiti tjelovježbu i duše-vježbu (krunica uz trčanje), nekoliko misli kojima se vodimo, trseći se zdravlje darovano nam od Boga njegovati i do kraj života očuvati i zdravlje tijela, duha i duše, koliko je to u našoj moći i – uz Božju pomoć, što i vama preporučujemo. (lvh)

Mala kućna „ljekarna“

Svaki dan čujemo i čitamo različite savjete što je dobro za zdravlje – sjemenke kajsije i soda bikarbona protiv raka, celer i češnjak protiv povišenog kolesterola, cimet i maslačak protiv povišenog šećera. Zatim, za ljepotu: maslinovo ulje i jabučni ocat protiv prhuti, čokoladne tablete za mršavljenje, sluz puža golača za kožu – zbilja je bezbroj ideja kako biti zdraviji, ljepši, uspješniji, opušteniji. Ako povjerujemo promidžbi – tako ćemo biti i sretniji. Ovo nije studija što od toga i koliko pomaže uistinu i ima li sve to zbilja smisla. Nije ni raspravljanje je li u kućnoj ljekarni obvezno imati paracetamol protiv vrućice ili je dovoljno imati tuš u kupaonici i alkohol ili ocat za obloge. Ipak, ponekad su svima nama potrebni brzo djelotvorni „čudotvorni“ lijekovi za neke bolesti i tjeskobe koje nas – prije ili kasnije, češće ili rjeđe – svakako sustignu... Ovaj puta popis nije poredan po bolestima koje liječi, već po važnosti jer su to sve pripravci koji djeluju u najvećem broju slučajeva – univerzalno, a potpuno su i za svakoga – od beba do teških bolesnika – neškodljivi. Možete ih koristiti i same i u kombinaciji sa svim lijekovima klasične ili narodne medicine i ništa nećete pokvariti. Ako pogrešno date manju ili veću dozu, nije opasno; preskočite li je, samo naprijed – mirno nastavite liječenje. Nije im potrebno tamno i suho mjesto, zaštićeno od svjetlosti. Nemaju rok trajanja i možete ih koristiti nevezano za položaj Mjeseca. Iako su tako dragocjeni, ne kupuju se – može ih imati svatko, zbilja svatko...

ZAGRLJAJ – medicinsko pomagalo, pomaže kod svih tipova lakših (tjelesnih, psihičkih i duhovnih) bolova, a za teže, slobodno intenzivirati terapiju u dogovoru „bolesnika“ i onoga koji ga liječi. Dobro ga je kombinirati s blagim tapšanjem po leđima ili milovanjem po kosi – ovisi što bolesniku više prija, podjednako je učinkovito. Ako se radi o malenom djetetu, izvrsne rezultate pokazuje i prislanjanje obraza uz obraz – pomaže i kod nicanja zubića, stomaknih grčeva, uzne-mirenosti ili, ničeg osobito.

POLJUBAC – najučinkovitiji „flaster“ kod dječjih povreda, a bračnom paru dio svakodnevne prehrane (poput vitamina C). Preporučena dnevna doza postoji, „od viška glava ne boli“, ali je potrebno odgovorno konzumirati i dijeliti poljupce u terapiji. Važno: od manjka istih, dolazi do ozbiljnog disbalansa u braku.

SMIJEH – oriblete koje valja koristiti na prvi znak promuklosti, bola u grlu ili usnoj duplji, a može se koristiti i preventivno, svaki dan (na svakih sat vremena), kada djeluje i kao izvrstan osvježivač daha.

POGLED PUN ISKRENOG DIVLJENJA, VJERNE LJUBAVI I DUBOKOG POŠTOVANJA – krema nepoznatog načina djelovanja, ali neizbježno pozitivnog učinka: melem na dušu gotovo svake odrasle osobe ranjene otuđenošću današnjice. Stavljanje melema se savjetuje (bar) jednom na dan, svaki dan, po potrebi i češće.

POMIRENJE (proizvodi se u tri varijante, premda svaki oblik lijeka sadrži sve tri tvari: mir sa sobom, s bližnjima, s Bogom) – izvrstan preventivni prirodni pripravak rajskog mirisa! Prve su kapi za oči, koje čiste vaš pogled od svih loših vanjskih utjecaja i daje očima sjaj, te možete nositi u očima ljepotu svijeta oko vas. Drugi je dio sprej prekrasnog mirisa koji traje mnogo dulje od 72 sata i oslobađa nas svih mrlja i na odjeći i na duši. Treći pripravak je serum koji djeluje toliko relaksirajuće i pomlađujuće, da vam se čini da ste bili mrtvi i – oživjeli! Iako poznat od iskona, još uvijek mnogi ne znaju za ovaj eliksir mladosti i života.

DODIR BEBI STOPALA – tretman za čišćenje kože lica od bora i toniranje osmijehom.

NAPOMENA: Svi ovi lijekovi djeluju obostrano – liječe i „pacijenta“ i „liječnika“!

Ovoga ljeta, ne zaboravite prikupiti i spremi zalihe ovih „lijekova“. Još nešto važno: ne brinite o odlaganju prikupljenih, a neutrošenih lijekova, ili onih koje ste uzimali i davali previše, a opet (neobjašnjivo!) ih ima! Oni se sami transportiraju u – Raj, kog dragog Boga, gdje im je i mjesto. Odatle izviru, ondje se trebaju vratiti, kao uostalom i svatko od nas. (vh)

Mudre misli o zdravlju

♥ Umjetnost liječenja sastoji se u tome da održavamo pacijenta u dobrom raspoloženju dok tijelo prirodno liječi bolest. (Francois Marie Arouet de Voltaire)

♥ Sasvim je zdravo da katkad malo i boli. (Alexander Roda Roda)

♥ Skupo je ono zdravlje koje se u ljekarni kupuje. (Danska poslovice)

♥ Veći dio bolesti su rezultat lijekova koji su nam propisani za ublažavanje i otklanjanje prirodnih simptoma. (Elbert Hubbard)

♥ Medicina je toliko napredovala da praktično nije dan čovjek nije zdrav. (Aldous Huxley)

Sveci o zdravlju:

♥ Duševne bolesti jednako nastaju od mlakosti kao i od prevelike revnosti. (Sv. Ignacije Loyolski)

♥ Sa svojim tijelom postupaj tako ljubazno da ti duša rado prebiva u njemu. (Sv. Tereza Avilska)

Savjeti za zdrav životni stil:

♥ Malo ljudi zna kako šetati. Potrebna je ustrajnost, standardna odjeća, stare cipele, oko za prirodu, humor, radoznalost, govor, tišina i ništa posebno. (Ralph Waldo Emerson)

♥ Da biste bili zdravi, jedite lagano, duboko dišite, živite umjereno, radujte se i imajte interes u životu. (William Londen)

♥ Smijeh je sredstvo za smirenje bez negativnih efekata. (Arnold H. Glazgov)

♥ Na svijetu postoji toliko ljudi koji toliko vrijeme potroše u brizi o zdravlju da nemaju vremena uživati u njemu. (Josh Billings)

♥ Tko želi ostati snažan, zdrav i mlad te si produljiti život, neka bude umjeren u svemu. Neka diše svjež zrak, neka njeguje i vježba tijelo, neka čuva hladnu glavu i tople noge, a bolesti neka si liječi postom, a ne lijekovima. (Hipokrat)

Jutarnja tjelovježba provedena u molitvi

Dovoljno je teško „ubaciti“ molitvu u ubrzani život majke (vrlo često, svake suvremene žene, prim a.), a da ne govorimo još i o vježbanju. S ovom ultimativnom intervalnom tjelovježbom za trkače, koja uključuje i krunicu, moći ćete meditirati nad tajnama krunice i imati koristi od 15-minutne tjelovježbe kao da je trajala sat vremena.

Ginny Kochis („Not so formulaic“) svjedoči: „Božjom providnošću naišla sam na program Peggy Bowes, *The Rosary Workout* („tjelovježba s krunicom“). Koncept je bio genijalan: mjeriti intervale koristeći molitve u krunici. Mogu trčati, meditirati nad svetim otajstvima krunice i raditi intervale bez pogledavanja na sat ili korištenja štoperice? Može! Tijekom godina vježbanja napravila sam varijacije tjelovježbe s krunicom, ali ova koju ću podijeliti s vama mi je najdraža. Ne samo da imam koristi od 15-minutne tjelovježbe kao da je trajala sat vremena nego je ultimativna intervalna tjelovježba koja uključuje krunicu također iznimno prilagodljiva: možeš raditi na pokretnoj traci ili vani, možeš sama određivati brzinu i nagib prema vlastitoj fitness-razini, možeš izabrati hoćeš li vježbati 15, 24 ili 30 minuta, možeš poslije imati i intervalni ili trening snage.

Svaki interval temelji se na jednostavnoj pretpostavci: potrebno je 15 sekundi za izmoliti Zdravomariju, 30 sekundi za izmoliti Slava ocu, O moj Isuse i Očenaš – kao rezultat, svaki interval traje 3 minute (10 Zdravomarija traje 2,30 minuta; Slava Ocu, O moj Isuse i Očenaš traju 30 sekundi). Na kraju tjelovježbe, dodajem 15 sekundi dugu molitvu Zdravo Djevice. Svaki interval uključuje kombinaciju hodanja i trčanja: početni ritam (džogiranje), brži ritam (umjereno trčanje) i sprint. Nikada mi nije dosadno, uvijek sam na kraju iscrpljena i jutarnju tjelovježbu provedem u molitvi. Zvuk disanja, ritam koraka na pločniku, lupanje srca u prsima: sve me to dovodi bliže rođenju, muc i uskrснуću našega Gospodina i Spasitelja Isusa Krista.

Dok meditiram nad tajnama svete krunice i trčim, mogu ujediniti fizičke patnje i pobjede s onima Isusa Krista. Fizički je napor težak (jer to nije jednostavna tjelovježba), ali svakoga dana vrijeme posvećujem ne tek samounapređenju već i štovanju Boga na najintimniji i tjelesni način.“ (**Prema: zena.vrsna.com**)

Ljetno uživanje

Stiglo nam je ljeto! Iako su za nama kišni dani i ne čini nam se da je ljeto na redu, ipak dolaze nam dani za odmor. Djeca su već odavno na raspustu, mnogi se spremaju za ljetovanja, neki planiraju radno provesti ljeto. Svakako kako god da ga isplanirali na popisu ljetnih aktivnosti treba biti odlazak na svetu misu. Za Boga nema odmora! On radi 365 dana u godini, 24 sata dnevno. Osim toga, dok odmaramo društvo nam može praviti kvalitetno štivo. Dakako, to ne treba biti neko teško shvatljivo štivo, ali možemo i nešto vezano za vjeru ili neke dobre životopise svetaca pročitati. Valja napuniti baterije za nove jesenske izazove. Pred nama

je i dužijanica. I mi mladi dužni smo zahvaliti Bogu za sve što nam je darovao, napose za novi kruh. Bez mladih na dužijanci ne bi bilo ni dužijance! Pred nama su vrela dani. Valja se dobro rashladiti, kako na gradskim bazenima tako i u kućnoj varijanti. Svi vidovi dobro dođu. Uz dobru duhovnu hranu, trebamo jesti laganu ljetnu hranu, mnogo voća i povrća, nemasnu hranu, a ni tešku. Svakako su salate hit ovoga ljeta. Uživanje u prirodi također je vid odmora. Odlazak na more i sunčanje također su dio ljetnog uživanja. Preporuka je da se maksimalno opustite i uživajte, pred vama je ljetno uživanje.

Larisa

Sreća je u malim stvarima

Uživaj u malim stvarima u životu jer ćeš jednog dana shvatiti da su one bile najveće.

Jedna od vrijednosti koja pomaže cijeniti male stvari je jednostavnost. Ta vrijednost, povezana s poniznošću, pomaže nam prepoznati da imamo puno toga što možemo naučiti te mnogo ljudi od kojih možemo učiti. Knjiga „Pequeña guía de los valores humanos“ (*Maleni vodič ljudskih vrijednosti*) Leslie Rosen, daje nam nekoliko ideja kako živjeti jednostavno:

Znati da nismo savršeni i da možemo mnogo toga naučiti od drugih ljudi;

Sjetiti se da nismo sami sebi dovoljni i da isto tako svi koji nas okružuju to nisu;

Uvjeriti se da se sreća može pronaći u aktivnostima i iznenađenjima svakodnevnog života te da se ona ne može kupiti;

Smatrati da je uistinu ono što nas čini vrednijima i ljudskim upravo naša sposobnost predanja i posvećivanja onima koji nas trebaju;

Biti velikodušni, dragi i tolerantni prema svakoj osobi koju susretnemo;

Sačuvati čistoću pogleda te pristupati ljudima dobronamjerno;

Zadržati jednostavnost i poniznost koje nam omogućuju da budemo fleksibilni;

Otkriti vrijednost jednostavnih užitaka u životu;

Sjetiti se da osobno bogatstvo nema veze s ekonomskim i materijalnim bogatstvom.

Mladi katolici

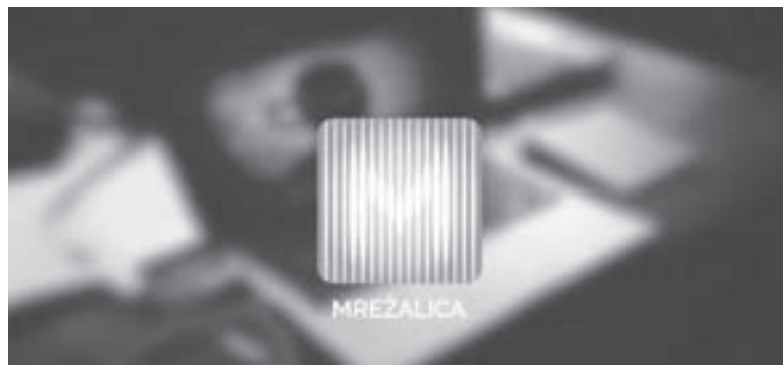
Prva društvena mreža mladih katolika – Mrežalica

Studentski katolički centar (SKAC) pokrenuo je novi projekt *Mrežalica*, prvu društvenu mrežu mladih katolika.

Na njoj se mogu pratiti sva događanja, najave, obavijesti i druge važne informacije na razini župa ili biskupija Crkve u Hrvata te pronalaziti duhovni sadržaji, dobre kolumne, i druge važne vijesti i zbivanja.

Na *Mrežalici* se nalaze detaljni i istiniti profili tisuća mladih sa svim onim što oni jesu, što vjeruju, misle, čine, rade, mole, vole.

Ova nova društvena mreža vodi se temeljnom idejom da ključ ulaska na nju bude pripadnost određenoj župnoj zajednici – koja će

imati svoga administratora, i koji će u nju pustiti samo one članove koji doista pripadaju toj zajednici. Tek ulaskom u takvu zajednicu, korisniku postaje dostupan sav svijet *Mrežalice* po cijeloj Hrvatskoj i svijetu. Od toga časa postaje moguće pratiti sva zbivanja, vijesti i sadržaje koji trebaju jednom mladom katoliku.

Osim detaljnih profila mladih katolika diljem Hrvatske koji će se od sada moći pronaći sve na jednom mjestu, na njoj će biti i dio za vijesti, najave, kolumne, duhovne sadržaje, evanđelje dana, ali i puno detaljniji profili mladih – i sve ono što bi nam moglo trebati na jednoj takvoj društvenoj mreži.

Također, i mladi Subotičke biskupije mogu biti članovi ove društvene mreže.

Mrežalica.hr

Bura i mirno more (srdžba i blagost)

Koliko li smo se samo puta osjetili povrijeđeno, ljuto, srdito. A znamo da srdžba i nestrpljivost vode k osveti. Osjećamo tada da je povrijeđena pravda pa želimo osvetu i kaznu. A to je tako suprotno blagosti kojom nas Bog uči – umjerenosti i svladavanju sama sebe.

Moramo se boriti protiv srdžbe i nestrpljivosti. Jer, kada srdžba plane, poremeti nam um. Uzburka se sve u nama, kao more pred buru. I onda pokušavamo neku svoju pravdu istjerati, a ustvari nagomilavamo još nepravde, često nevinima.

Srdit čovjek škodi i samom sebi. U sebi stvara nemir, buru, vulkan strasti. Ponižava sam sebe, umanjuje si ugled i omalovažava se. Opraštanje smatra slabošću. A ustvari je on tada slab, zaslijepljen.

A treba postići blagost, mirno more... Krotkost, ljubiti neprijatelje. Silu ne pobjeđujemo silom, nego ljubavlju i strpljivošću. Blagost je nadmoć razuma, ispravan sud, zrelo životno iskustvo, snaga volje, dobrotu, ponizno i dobrohotno srce. I tako se najviše privlače ljudska srca.

Svatko bježi pred vulkanom, pred burom. Nagla čovjeka ne podnosi nitko.

Strpljiv, blag, staložen čovjek živi sabrano, spreman na sve, ničemu se ne čudi i ništa mu nije nemoguće. Nepravda je križ i treba je podnositi i trpjeti. Potrebno je šutjeti dok bura u nama i oko nas ne prođe. Jer ćemo pogriješiti. Opomenuti, ne vikati. Tuđe pogreške gledati kao svoje – strpljivo i obzirno. Kraj nedaća svih čekati da bura prođe, zasija ono divno sunce poslije kiše i možemo uživati u mirnom moru.

Jelena Pinter

Kako je mali slavuj naučio važnu životnu lekciju

Bio jednom malen slavuj koji se izgubio u šumi. Dugo je tražio roditelje, ali ih nije uspio pronaći. Tako je rastao usamljen bez igdje ikoga. Kad je odrastao, postade svjestan da ne zna pjevati, nitko ga ne bijaše poučio. Odlučio je naučiti pjevati po svaku cijenu. Tražio je tko bi ga mogao poučiti. Susretne tako pijetla i reče.

Možeš li me poučiti pjevati kao slavuj?

Pijetao sav ponosan odgovori:

Ako budeš mene oponašao, jam-čim ti da ćeš pjevati bolje od bilo kojeg slavuja.

Tako ga počeo poučavati da pjeva njegov „ku-ku-ri-kuuuu“. Slavuj počeo pjevati, a išlo mu je tako dobro da je pjevao bolje od pijetla. Odletio je u šumu pjevajući svoj „kukuriku“. Jednog jutra čuje ga patka pa će mu iznenadena:

Tko te je naučio tako loše pjevati?

Slavuj odgovori:

Možeš li me ti naučiti pjevati kao slavuj?

Patka uvaženo odgovori:

Nemoj gubiti vrijeme učeći pjevati kao slavuj. Ja pjevam puno bolje od slavuja. Slijedi me i pjevat ćeš kao anđeo.

Tako ga počeo poučavati svoj „kva, kva, kva“. Slavuj

se trudio i uskoro je pjevao bolje od patke. Ode, veselo pjevajući „kva, kva, kva“. Kada je sova s vrha nekog stabla čula slavuja kako pjeva kao patka, reče mu:

Zar ti ne znaš pjevati kao slavuj?

Jedna patka mi je rekla da je ovo pjevanje ljepše – odgovori slavuj.

Moraš pitati nekog drugog slavuja, kao što si ti, on će te naučiti kako se pjeva – reče sova.

Da, ali u ovoj šumi nema nikoga kao ja – odgovori slavuj tužno.

Onda moraš pustiti iz grla onaj glas koji imaš unutra.

Udahni duboko, pusti da te srce nosi i zapjevaj prvu melodiju koja ti dođe. Samo tako ćeš znati koji je tvoj pjev – odgovori sova.

Slavuj učini tako. Pope se na najvišu granu jednog stabla i prepustivši se srcu počeo pjevati kao pravi slavuj. Njegova je pjesma odjekivala cijelom šumom, ispunjavajući je udivljenjem. Tako lijep pjev još se nije čuo.

Otad slavuj više nije trebao nikog oponašati da bi lijepo pjevao. Otkrio je da ne treba nikoga kopirati da bi bio ono što on jest. Bilo je dovoljno da se prepusti onom što je srce govorilo i pjesma koja je bila u njemu sama je izlazila.

Bitno.net

Dječja Dužijanca

Kako je lijepo biti bandaš ili bandašica, pa još kad si malen i nisi opterećen mnoštvom obveza oko ove lijepe i drage nam manifestacije. Sve ti „razgale“ mama i tata, Organizacijski odbor, i *ruvo* i što moraš raditi, kako se ponašati, uglavnom ne divaniti puno, a biti ljepota i ponos, dika svoje grane! Tako su ponosni i lijepi bili ove godine mala bandašica **Petra Ivković Ivandekić** i bandaš **Matija Matković**. Njih dvoje imaju puno toga zajedničkog: oboje su najstarije dijete u obitelji, imaju po dvoje mlađih, Matija dva brata **Lazara** i **Iliju**, a Petra ima brata **Filipa** i sestru **Antoniju**. Kao stariji sigurno vode računa o svojoj mlađoj braći i sestri, ali o tim odnosima nećemo ovoga puta. Idu u istu školu „Matko Vuković“ u 3. razred na hrvatskom jeziku, kod učiteljice

Ljubice Ramović, a skupa su išli i u vrtić „Marija Petković - Sunčica“. Još jedna važna stvar im je zajednička, od malena sudjeluju u Dužijanci, vole nošnju i običaje i njeguju to u svojim obiteljima. Kao i ostala djeca, i mali bandaš i bandašica 1. lipnja uživali su sa svojim prijateljima i rivalima u dječjim igrama koje je Organizacijski odbor Dužijance na čelu s **Denisom Lipozenčićem** organizirao u sportskoj dvorani Osnovne škole „Széchenyi István“. Centralni događaj Dječje Dužijance zbio se u nedjelju, 2. lipnja u 10 sati na svetoj misi u katedrali u Subotici, gdje su sve važne uloge u misnom slavlju povjerene djeci. Budućnost Dužijance postoji kad god djeci dajemo da osjete da su važni korijeni što ih *nana* i *bačo* u nas usadiše! /M. P./

Misa zahvalnica za kraj školske godine

Ove godine zahvalili smo dragom Bogu za završetak školske 2018./2019. godine. Katedrala je u subotu 8. lipnja u 10.30 sati bila ispunjena učenicima, nastavnicima, profesorima i ravnateljima. Čula se pjesma dječjeg zbora „Zlatni klasovi“, a mudra poruka **mons. Stjepana Beretića** potaknula je djecu da razmišljaju kako radno provesti ljetne dane. U svojim mislima zahvale imali su vrijeme u kom mogu zaključiti jesu li dali sve od sebe za dobar uspjeh u školi, što bi se moglo

popraviti, kako pomoći prijatelju i kako učiniti djela dobrote od kojih će se osjećati bolje. Zahvalni dragom Bogu, radujemo se raspustu koji je pred nama, ali i tomu što smo godinu stariji, mudriji i nadamo se pametniji. Organizacijski odbor u suradnji s Ministarstvom i ove godine uspješno je okupilo djecu iz većine subotičkih i prigradskih škola.

Dragi učenici, provedite kvalitetno svoje slobodno vrijeme na raspustu koji je pred vama. /**M. P.**/

Susret i hodočašće vrtića Marija Petković

Po petnaesti puta u nizu, 1. i 2. lipnja okupila nas je naša blaženica, čuvarica i zaštitnica naših vrtića koji nose ime Marija Petković na susret i druženje u molitvi, pjesmi, ples, more i zajedništvu. Ovo je zajedništvo posebno jer su za njega i roditelji pronašli vremena i došli s djecom i svojim obiteljima iz Zagreba, Osijeka, Splita, Subotice i naravno Blata. Na predavanju u svetištu roditelji su čuli mudru poruku **prof. Mladena Parlova** koji je naglasio važnost odgoja djece u zajedništvu majke i oca, važnost obiteljske molitve i kršćanskoga odgoja. Zajednička misa u svetištu sve nas je duhovno okrijepila i povezala. Božju riječ nam je tumačio don Mladen, a pjesmom su nas razveselila djeca iz zbora „Stope“ iz Blata na čelu sa **s. Julijanom Beretić**. Svatko je donio dar iz svoga mjesta za prinos darova i pripremio molitvu vjernika. Nakon mise uslijedio je program u Velikoj dvorani Općine Blato. Sva su djeca priredila prigodni program, pun veselih stihova, glume i pjesme te razveselila srca nazočnih roditelja i gostiju. Iscrpljena tijela, ali puna srca nahranili smo se u konobi „Zlinje“, zajedničkim ručkom i druženjem. Ove dane slobodno vrijeme svi su proveli na moru u Prižbi. U nedjelju se nastavilo druženje u crkvi Svih svetih u Blatu, kao i zajedničkim druženjem

na ručku u konobi Zlinje. Pamtit ćemo nježni zagrljaj naše blažene Marije Petković, koja nas je okupila i pokazala ljepotu svog rodnog mjesta, važnost obitelji i vesele vrtićke dane. /**Marina Piuković**/

Slikovitost dječje ljubavi

ili

o knjizi „Izabrane pjesme“ Male Terezije

Mala Terezija jedna je od omiljenijih svetica u povijesti Crkve. Ova karmelićanka je živjela koncem XIX. stoljeća i to svega dvadeset i četiri godine. Nakon smrti objavljeni su njezini spisi među kojima je najveću popularnost doživjela knjiga „Povijest jedne duše“. Papa u miru Benedikt XVI. govorio je kako moramo učiti u školi svetaca, a uvjerena sam da nam u osobnom rastu mogu pomoći upravo stihovi Male Terezije.

Sveta Terezija od Djeteta Isusa i Svetoga Lica napisala je ukupno 54 pjesme od kojih se 23 nalaze u zbirci „Izabrane pjesme“. Redovničko ime ove svete odražava i program njezina života koji snažno odjekuje njenom poezijom. Naime, Terezija je odisala vjerom koju nalazimo u djeteta koje se s potpunim pouzdanjem predaje u Božje ruke, a bila je zagledana u konkretnu pojavu Božje ljepote na zemlji. Tako je nastojala i uspijevala živjeti najveću ljubav u najsitnijim stvarima svakodnevnog života. Taj često neprozirni spoj vječnosti i svakodnevne pretočila je neodoljivom jednostavnošću pjesničkog jezika u zanosne i plastične pjesničke slike koje ostaju neizbrisivo urezane u čitateljevoj svijesti.

I sama želeći ostati nevinom, čistom, milom i bezazlenom poput djeteta, uzimala je za uzor i osobito štovala nevinu dječicu čiji je pokolj naredio Herod. U prekrasnoj pjesmi „Nevinoj dječici“ ispisuje očaravajuću viziju raja koji sjaji zlatnim uvojcima nevine djece čija su prijestolja svetačka koljena. Moleći za dječje vrline razigrano i u slobodi dodaje:

*Mali nestašnici, djetinja vam smjelost / draga Isusu je,
o milosti! Svaki od vas smije / da mu lice pomiluje!*

Mnogi su govorili i pisali o evanđeoskoj „malenosti“ nauka Male Terezije. Malenost i skromnost motiva te neodgovodnost sjedinjenja s Božjom ljubavlju zbog prolaznosti ovozemaljskog života kao osnovna tema, obilježavaju poznatu joj pjesmu „Samo ovaj dan“ čiji se naslov refrenski ponavlja na kraju svake strofe:

*Za Tobom, Kriste, duša u ljubavi izgara,
i samo danas pruži u pomoć mi dlan.
Zavladaj srcem mojim i daruj smiješak meni
samo ovaj dan!*

Svetica maestralno poentira u svakodnevnosti izgovaranja ove molbe za male stvari i savršenstvo u njima koja će se protegnuti u taj isti dan u vječnosti.

Pjesma „Želje pred svetohraništem“ gradacijski niže slike svakodnevne, sigurno nas vodeći do razina biblijskih simbola. Obojena je dječjom, naivnom iskrenošću

koja otvoreno pjeva o zavisti spram predmetnih dijelova tabernakula: malom ključu koja otvara vrata svetohraništa, svjetlu koje uvijek svijetli Isusu, tanjuriću i bijelom platnu na kojima je položena hostija te kaležu u kojemu se nalazi Isusova krv. Motivima se približava i na koncu progovara o samom misteriju otajstva suptilno mijenjajući osnovni ton u ozbiljnu i zrelu ljudsku zauzetost za Božju ljubav:

*Ja sam grozdom, koji za Te / mora biti izažen.
Kad me patnja stisne, tad ćeš / ljubavi mi vidjet plam,
ja užitka drugog neću / već da za te pregaram.*

O važnosti euharistije osim poetskim jezikom pisala je Mala Terezija i u svojim dnevnim zapisima ovako: „Isus ne silazi s neba svaki dan da ostane u zlatnom ciboriju, nego da nađe drugo nebo koje mu je neizmjereno milije nego prvo: nebo naše duše“.

Najpoznatiji i najbrojniji su prikazi Male Terezije s ružama. U potresnoj pjesmi „Okrunjena ruža“ doznajemo pravi razlog tome. Naime, zamišljajući Isusov hod po zemlji Mala Terezija je vapila posuti mu stazu *priprostim* i *neumjetnim nakitom*, a to su latice ruže. Svjesna da ljudi bacaju vani orunjene stabljike ruža, pjeva o žrtvi umiranja svijetu:

*Isuse, za Tebe život i budućnost / prosula sam ja;
pogledima ljudskim moram mrijeti kano / ruža uvela.*

Osjeća vrijednim život pod Isusovom djetinjom stopom i sretnom smrt zarad nebeske ljepote posebice zato što bi latice njezina života mogle ublažiti muke Isusova hoda do Golgote koja se i danas dešava u životima naših bližnjih.

Ovo je samo nekoliko odrednica o poeziji Male Terezije koja polazeći od najobičnijih svakodnevnih stvari i predmeta progovara o vječnim i neprolaznim istinama. Jedna od nepravredno zapostavljenih, a iznimnih osobina poezije je to da se stihovima uvijek možemo vraćati, da nam za stih ili dva ne treba mnogo vremena, da se lako pamte i time mogu uvijek nanovo promišljati. Stihovi su poput strelovitih molitva. Neka nam stihovi Male Terezije koji odišu toplinom, slikovitosti i jasnoćom pjesničkog izraza pomognu da bistrije i jednostavnije volimo Boga i bližnje.

Kako „preživjeti“ adolescenciju? (2. dio)

Udaljavanje

Ono što primjećujem da najviše pogađa roditelje jest udaljavanje djece, točnije gubljenje kontakta s njihovim dojučerašnjim mezimcem ili mezimicom. Do jučer mamin sinčić više nije sklon ni okrenuti se ako ga zovete, ne obraća pozornost na ono što mislite da je važno, možda će tražiti u svemu korist i djelovat će kao da nema neki plan. Ova teenagerska „pošast“ vidjet će se i u njegovoj sobi u kojoj „kao da je bomba pala“, a njemu to uopće nije važno ili to i ne primjećuje. Jedan od pokušaja roditelja je nastojanje da razgovorom riješe svoje dvojbe, žele da mu se dijete „povjeri“, da mu kaže... a to bi bilo posljednje što teenager želi. Niste zato loš roditelj, trebate samo biti kreativniji i istraživati dalje!

Samostalnost uz poziv na odgovornost

Umjesto stalnog ugađanja dobro je utvrditi poligon za odgovornost, bilo u vidu neke aktivnosti u kući, sobi ili prema ukućanima, što će svakako izazvati burnu reakciju, pa tako grubost ne gine s ove ili one strane. Bez uzbuđenja, molim! Raditi stvari na „svoj način“ dio je ove faze života koja produbljuje individualizaciju i kroz koju prolaze da bi stigli u zemlju vlastite osobnosti. Ako je ne prođu, nego se adaptiraju na roditeljske zahtjeve non stop, mogu izgubiti volju za otkrivanjem tko su ili što vole i što im je važno, a to onda znači da će stalno isključivati dio ličnosti koji ih čini živim. Razgovor je relativna stvar kada je u pitanju razumijevanje jer se on ne bi trebao siliti niti se dogoditi samo kada roditelj to hoće. Ponekad pomaže ulazak u njihov svijet, ma kako vam daleki bili japanski crtani junaci, bendovi koji repaju ili igrice koje se igraju interplanetarno u zakazano vrijeme. Jedna mama mi je rekla da su je teme koje je pokretala njena teenagerica „bacale u nesvijest“, ali je odlučila biti tu. Prepoznala je da je ponekad to značilo da je njena dojučerašnja djevojčica svjesno odbacivala sve njene vrijednosti i uvjerenja. Kasnije smo to prepoznali kao nesvjesnu potrebu mlade djevojke da bi se odvojila od roditelja i shvatila tko je.

Kada treba šutjeti?

Neki roditelji tijekom terapijskog procesa zaključie da je nekad pametnije šutjeti. Doista, ponekad treba prepoznati trenutak, što donosi i dobre bodove za odnos s djetetom. S tim u svezi su i debate s vašim teenagerom. One šalju dozvolu na razmišljanje i ohrabruju ga, iako znaju biti dio ulaska u neku vrst „ratne zone“. Ovi razgovori znaju biti vrlo plodonosni jer se povezujete na nekoj razini u istoj temi, iznosite svoje mišljenje koje može biti dijelom

usuglašeno s njegovim. „Slažem se s tobom u ovome, a ovo što kažeš mi je ...daleko, jer... mislim da...“. Debata, ma kako ukrštala koplja može voditi u bliskost jer bliski raspravljaju.

„Volim te“ se podrazumijeva

Apsolutni stav ljubavi i prihvatanja vašeg teenagera treba biti dežuran oblik svake roditeljske ljubavi. Iako se u ovoj dobi roditelji uglavnom bave korigiranjem i kritikom ponašanja, nekad zanemare važne bezuvjetne poruke prije svega da je teenager (ma koliko ga teško razumijemo) usprkos svemu, voljen! Roditelji ne bi trebali odustati i kada kažu teenageru da ga vole, a zauzvrat dobiju prevrtanje očima ili neki od auditivnih „krikova“ uz naježenost osobe kojoj je upućeno.

Roditelji koji prepuštaju drugom roditelju odgoj riskiraju jer isključuju sebe iz odnosa i dragovoljno stoje po strani, a to nije ono što mlada osoba treba vidjeti – oba proaktivna roditelja (ako je moguće ne u isto vrijeme jer dva na jednog zna biti baš naporno). Također, otpisivanje važnosti jednog roditelja vrlo je toksično, a uz to, dijete se osjeća sigurnije kada vidi da vi i partner djelujete timski... Ovo je osobito važno kada ste rastavljeni.

Prihvatite svog teenagera

Prihvatite ga kakav jest, prilagodite svoje reakcije kada shvatite kako funkcionira, ma kako vam njegov svemir izgledao dalek. Nije jednostavno, ali pomaže. Kada vaše dijete prepozna da ste na njegovoj strani, može krenuti dalje putem razvoja. Roditelji pružaju uzor, tj. model i to od odnosa prema sebi do vlastite seksualnosti i socijalnih relacija. Od ranih dana dijete će promatrati kako gledate ili tretirate sebe. Bilo da živite s partnerom ili sami sa svojim teenagerom, nastojite stvoriti dom jer dom jest mjesto u komu se sabiru misli i gdje se sagledava situacija. Pa i ova teenagerska koja prolazi kad-tad.

(završetak)

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Darovana milost ljubavlju uzvraćena

Ovogodišnji lipanj, osim što je bogat mirisnim cvjetanjem lipe koju nam Bog daje za lijek, prelijep je i duhovnim darovima. Tijekom ovih trideset dana imali smo, osim nedjelja, desetak što većih ili manjih blagdana. Otac nam je poklonio milost Presvetoga Trojstva, Tijelova, Duhova, Srca Isusova, Marije Maje Crkve, Srca Marijina, Rođenje Ivana Krstitelja, svetih Petra Pavla i sveca cijelog svijeta, sv. Antuna Padovanskog. Koje li ljubavi nebeskog Roditelja prema svojoj djeci. Svakim blagdanom otvaraju nam se milosna otajstva: Božjeg imendana, darivanje njegova Sina po svetoj Pričesti i njihove ljubavi Duha Svetoga. Srce Isusovo potpomaže srcu Marijinu da nas kao Majka Crkve sve zakriljuje i štiti. Mi smo uistinu ljubljena djeca Božja. Rođenje Ivana Krstitelja ukazuje nam kako se još i nerođena djeca raduju Isusu, a on ih blagoslivlja pod srcem mame. Branimo i štitimo nerođene!

Stupovi crkve, Petar i Pavao, svaki na svoj način primjeri su ljubavi prema Isusu. Oni su, nakon što ga je prvi izdao a drugi progonio Crkvu, osjetili milost ljubavi koja prašta u tolikoj mjeri da im nije za njega bilo teško podnijeti i smrt. A mi, jesmo li spremni za Isusa podnijeti i manje poteškoće i žrtve? Sveti Antun Padovanski kao i mnoštvo drugih svetaca nalaze se na milosnoj lepezi i đerdanu po kojima Bog sipa na nas rosne latice svoje božanske ljubavi. Bog je sebedaran. Nenadmašan u ljubavi i dobroti. A k tomu je i naš otac. Zar nismo u stanju odgovoriti ljubavlju na njegovu milost? On to željno čeka od svoje djece.

Mnogi od nas mogu posjećivati bolesnije, starije i mlađe od nas, nemoćnije, potrebitije, one u domovima, prošetati se s nekim u kolicima, porazgovarati... Ne moramo niti razgovarati, dosta je da smo tu pokraj nekoga tko nas treba. Sve je to vraćanje ljubavi Ocu na milosti koje nam je dao. Jer što god smo učinili nekom od potrebitih ili malenih, njemu smo učili. Možemo li se naći i u ovoj priči koja slijedi, kao i u prošlima?

Dječak je svom dušom želio susresti Boga. Znao je da treba dugo putovati do mjesta gdje on živi. Zato je spremio svoju putnu torbu s omiljenim kolačićima i pakiranjem od šest boca voćnog soka te krenuo u svoju pustolovinu.

Nakon nekog vremena susreo je starca. Sjedio je u parku i mirno hranio nekoliko golubova. Dječak je sjeo blizu njega i otvorio svoju prtljagu. Upravo se htio osvježiti voćnim sokom kad mu se učini da je starac gladan pa mu ponudi jedan kolačić. Ovaj ga zahvalno primi i nasmiješi se dječaku. Starčev je osmijeh bio tako prijateljski da ga je poželio ponovno vidjeti. Ovaj put ponudio je bočicu voćnog soka. Starac mu se ponovno nasmiješio. Dječak je bio izvan sebe. Sjedili su cijelo popodne jedući i smiješeći se, a da nisu izgovorili niti jednu riječ. U međuvremenu se smračilo. Dječak je osjetio umor, ustao i pošao kući. Poslije nekoliko koraka okrenuo se, potrčao do starca i snažno ga zagrljio. Ovaj mu je darovao najveći i najljepši osmijeh do sada. Kada je dječak ubrzo otvorio vrata svoje kuće majka je bila iznenađena radošću koja je zračila s njegova lica. Upitala ga je:

- Što ti se samo dogodilo da si tako veseo?

Odgovorio je:

- Ručao sam s Bogom.

No, prije nego što je majka uspjela išta reći, dodao je:

- Znaš što?! Bog ima najljepši osmijeh koji sam ikada vidio...

U međuvremenu starac, također prožet radošću, vratio se kući. Njegov je sin bio začuđen sjajem mira i radosti na njegovu licu. Upita ga:

- Tata, što si to doživio danas da tolika radost zrači iz tebe?

Odgovorio je:

- Jeo sam kolačiće u parku s Bogom.

I još reče pod dojmom susreta:

- I, znaš što?! Puno je mlađi nego što sam mislio...

Dragi moji stari, bolesni i nemoćni prijatelji! Ne budimo iznenađeni ako nas Bog posjeti preko naših starih ili mlađih pa čak i nepoznatih prijatelja. Posjetimo rado i mi druge. Primajmo Boga u posjet i nosimo gdje god i kome god išli. Za sreću i radost potrebno je tako malo. Smiješak, dodir, kolačić, lijepa riječ, pohvala, mala pažnja, stisak ruku, topli zagrljaj i ljudi koji su ušli u naš život, tek tako, slučajno. Pamtit ćete to dugo, s osmijehom na licu. Bog vas blagoslovio, dragi prijatelji, a ljubav njegova pratila i čuvala na svakom koraku!

Čovjek nikada ne umire

Gornji naslov zasigurno zvuči pomalo čudno! Kako to? Svi smo svjedoci da ljudi svakodnevno umiru i mi ih sahranjujemo. Zato postoji groblje. Jednom će i nas pokopati. To je činjenica. Tako svi mislimo i tako se ponašamo. Ali, vjernik tu činjenicu rasvjetljuje Riječju Božjom. Svoje mišljenje korigiramo istinom koju nam govori Gospodin Bog. On je naš Stvoritelj i sigurno on najbolje zna. Jer stvoreni smo po njegovoj zamisli. On nam je Spasitelj jer nas je odlučio izvući iz naše tragedije te smo dobili priliku izgubljeni vječni život ponovno zadobiti.

Zato, vjerujući Gospodinu Bogu, pokušajmo barem u kratkim crtama čuti njegovu riječ. Ovo želim posvijestiti svima nama, povodom događaja kojih smo svjedoci upravo prethodnih tjedana. Širom svijeta u Katoličkoj Crkvi ovo je vrijeme prvih svetih pričesti. Divno je vidjeti djecu u bjelini kako svečano pristupaju tomu svetom sakramentu. A kada je riječ o sakramentu

Euharistije, Gospodin Isus je tako jasno i otvoreno govorio kada je taj sakrament ustanovio. To nam je najljepše zabilježio sv. Ivan apostol u 6. poglavlju svoga Evanđelja kad je govorio o kruhu života! Isus je najprije oduševio ljude za život kada ih je čudesno liječio i čudesno nahranio s pet kruhova i dvije pečene ribice. Bilo je oko pet tisuća muškaraca, a žena i djece još više. Tako oduševljeni htjeli su ga proglasiti svojim kraljem. U tom oduševljenju, Gospodin Isus je nastavio, govoreći da on ima hranu koja ostaje za život vječni. I odmah dodaje: *Nju će vam dati Sin čovječji!*

Sada će početi polemika jer to ni njima nije išlo u glavu, da postoji hrana za život vječni! Oni spominju manu koju im je dao Gospodin na putu kroz pustinju. Ali, od te hrane su ipak umrli. Gospodin Isus je vidio da oni misle zemaljskim aršinima, pa pojačava svoju tvrdnju tako da ponavlja: *Zaista, zaista, kažem vam, nije vam Mojsije dao kruh s neba, nego Otac moj daje vam kruh s neba..., jer kruh je Božji onaj koji silazi s neba i daje život svijetu!*

Ne shvaćajući o kakvom se kruhu radi, oni traže toga kruha i kažu: „Gospodine, daj nam uvijek toga kruha!“ Isus im daje pravi odgovor i kaže: *Ja sam kruh života!* To im se nije svidjelo. Na to su se jako iznenadili jer to ne odgovara njihovom razmišljanju, pa su počeli

Duh se hrani duhom i duhovnom hranom. Duhovna hrana je dobrota, istina, pravda, ljubav, milosrđe... A to je Gospodin Bog. On je sama Dobrota, sama, Ljubav, sama Istina, sama Pravednost...! Time treba nas ljude nahraniti da bismo živjeli vječno. Jer duh ne umire.

mrmljati: „Kako nam ovaj može dati svoje tijelo za jelo?“ Gospodin Isus im dalje tumači: *Ja sam kruh živi koji je s neba sišao! Tko bude jeo od ovoga kruha, živjet će uvijek!* Koji bude jeo njegovo tijelo i pio njegovu krv, ostat će u njemu i on u čovjeku. Po blagovanju te hrane,

živjet će po njemu.

Kao što se vidi, Gospodin naglašava: živi kruh, život, živjet će uvijek, život vječni...! Isus vidi da oni misle na kruh za tijelo, a on misli na kruh za dušu. Oni to ne razlikuju. Oni misle da je čovjek samo tijelo, a on tvrdi da je čovjek duh kojega isto tako treba hraniti. A duh čovjekov se ne može hraniti materijalnom hranom, nago duhovnom. Duh je osoba. Duh sam ja i ti. Taj duh može samo osoba nahraniti. A ta osoba je Gospodin Isus. Duh se hrani duhom i duhovnom hranom. Duhovna hrana je dobrota, istina, pravda, ljubav, milosrđe... A to je Gospodin Bog. On je sama Dobrota, sama, Ljubav, sama Istina, sama Pravednost...! Time treba nas ljude nahraniti da bismo živjeli vječno. Jer duh ne umire. Samo je pitanje gdje će živjeti vječno: u nebu ili paklu! Isus želi da živimo vječno s njim u nebu. Zato nam daje sebe, za hranu naše duše. Da se nahranimo njegovom dobrotom, njegovom ljubavlju, njegovom Istinom...! To je pravi život za čovjeka i blago onom tko to vjeruje i tko se hrani tom hranom!

Zato mi vjernici revno odlazimo na svetu misu i pobožno se pričesćujemo Tijelom i Krvlju Isusovom, da bismo, kada nam tijelo umre, živjeli vječno. Zato i svoju djecu vodimo onako svečano na Prvu svetu Pričest jer želimo da znaju, vjeruju i hrane se tom hranom i da postignu život vječni!

Škola u srednjem vijeku

Sve do Mohačkoga poraza (1526.) u Bačkoj se prosvjeta odvijala u katoličkim crkvenim školama. Postojala je kaptolska, samostanska i župna ili seoska škola. Učiteljsku službu obavljali kanonici, redovnici i župnici. U kaptolskim školama su se školovali svjetovni svećenici. S početka je bilo dovoljno naučiti pisati i čitati latinski, k tomu su se predavale i osnove pjevanja. Bogoslovlje je bilo sadržano u drugim predmetima. Za čitanje su se uzimali klasični pisci s tekstovima prilagođenim crkvenom duhu. Čitalo se i Sveto pismo i djela crkvenih otaca. Predavanja su tekla na latinskom jeziku. Kaptolske škole su bile u Titelu, Srijemskoj Kamenici (Kő) i Hájszentlőrinczu.

U samostanskim školama su se u prvom redu obrazovali redovnici. Sustav samostanskih škola se u bitnome nije razlikovao od onoga u kaptolskim školama. Kasnije se ipak samostanskim školama počela učiti gramatika, dijalektika, govornništvo, glazba, matematika i astronomija. U samostanskim školama je izobrazba trajala osam godina. Do Mohačkog poraza u Bačkoj bile su samostanske škole u Baču, Drži (kod Bača), Gajdobri, Baji, Futogu, Kovilju, Kolutu, Somboru (Czoborszentmihály) i u Senti.

Seoske (župne) škole trebale su igrati ulogu nekadašnjih pučkih (narodnih) škola, pa ipak u tim se školama predavao zapravo samo vjeronauk. Nije se u svakoj školi učilo pisati i čitati. Učitelj je bio župnik. Predavanja su se održavala redovito nedjeljom i blagdanom u crkvi ili u župnome domu. Seoske su škole nastale u rimokatoličkim crkvenim općinama – u župama. Na području Bačko-bodroške županije prije Mohačkog poraza bilo je 230 župa. Vjerojatno je pri svakoj župi bila i škola. Nema podataka o školama neke druge crkve.

Svjetovnjaci na mjestu učitelja

Poznato je da je Budimski sabor 1309. godine uveo službu kantora učitelja. Osim što je vodio liturgijsko pjevanje, kantor učitelj obavljao je i dužnost učitelja u seoskoj školi. Naredni su državni sabori od 1382. do 1515. godine opetovno požurivali uvođenje te službe, pa je vremenom bilo sve više svjetovnih učitelja. Od XIV. stoljeća u selima i u gradovima sve češće učitelja ne bira župnik nego gradsko poglavarstvo. Nije poznato kakva je bila izobrazba tih svjetovnih učitelja. Vjerojatno da ni njihova izobrazba nije bila puno više od izobrazbe tadašnjih svećenika. Za službu učitelja postojale su povlastice. Tako je kralj Matija Korvin 1458. godine donio zakon prema kojemu svjetovni učitelji nisu bili dužni plaćati ni desetinu ni porez. Njegov nasljednik je 1515. godine toj povlastici pridodao još jednu: učitelji su bili oslobođeni od vojničke dužnosti.

Tursko ropstvo

Mohački poraz je dolaskom Turaka i progonom stanovništva donio kraj prosvjeti. Bačka i Bodroška županija

je razorena. Stanovništvo je što izginulo što izbjeglo. S narodom zajedno nestali su i redovnici, ali i plemstvo.

Vojna krajina

Školstvo je moglo ponovo zaživjeti tek nakon oslobođenja od Turaka. Kada je ustrojena vojna granica, Beč je odredio da se u svakoj općini pod vojnom upravom ima osnovati župa i u župi škola. Vojna krajina je uspostavljena 1703. godine. U Donjoj vojnoj krajini odmah su organizirane općine i škole u 14 naselja, spomenut ćemo samo nekoliko: Donji i Gornji Kovilj, Kač, Čurug, Titel, Žabalj... U tom su kraju škole bile pod okriljem Srpske pravoslavne Crkve. Početkom 18. stoljeća velika većina stanovništva u Bačkoj bila je pravoslavna. Uz svaku pravoslavnu župu počela je djelovati i srpska pravoslavna pučka škola. Za katolike, koji su u to vrijeme činili jednu petinu stanovništva Bačke, škole su najprije počele djelovati pod okriljem franjevačkih samostana u Baču, Somboru, Baji i Subotici. Kroz osamnaesto stoljeće nastavlja se naseljavanje Bačke, pa se osnivaju i nove župe. Uz svaku župu organizirana je i pučka škola.

Bačko-bodroška županija

Kada je 16. listopada 1876. godine ukinuta vojna krajina, dužnost osnivanja i izdržavanja škola i učitelja pala je na općine. Učitelje je na prijedlog županije imenovao ministar prosvjete. Tijekom 18. stoljeća među novopridošlim doseljenicima su i reformirani kršćani. Oni su prvu svoju školu osnovali 1784. godine u Torži (danas Savino Selo). Nikle su škole reformatske crkve i u Feketiću, Crvenki, Moravici, Pačiru. Novonastanjeni vjernici Slovačke evangeličke crkve prvu svoju školu osnovali su 1782. godine Bačkom Petrovcu, Kisaču...

Kraljica Marija Terezija

Sustavnu uspostavu prosvjete donijela je kraljica Marija Terezija i njezin sin Josip II. koncem XVIII. stoljeća. Dokument Ratio Educationis je objavljen 10. studenog 1777. godine u Novom Sadu. Tada je proglašena obveza školovanja u pučkim školama. To je bila obveza županije i općina. Općinama je priznato pravo osnivanja škola. Učitelji su se na teret županije obrazovali u Subotici i u Somboru. Kraljevsko namjesničko vijeće je 16. travnja 1778. godine sve škole u Bačko-bodroškoj županiji podredilo Pečuškom školskom odboru, a za nadzornika katoličkih škola imenovalo je pečuškog kanonika Daniela Mittelpachera. Somborskog ravnatelja Avrama Mrazovića imenovalo je vijeće za nadzornika srpskih pravoslavnih škola.

/Prema studiji Bálinta Argay-ja, Közoktatás, Bács-Bodrog Vármegye, I. svezak, iz Magyarország vármagyéi és városai, Magyarország monográfiája, Budapest, 1909., 412-430/

Slika glavnog oltara

Presveto Trojstvo

Uljana slika glavnog oltara crkve Presvetog Trojstva u Somboru predstavlja patrona crkve tj. Oca, Sina i Duha Svetoga. Slika je nastala još za vrijeme djelovanja franjevaca u Somboru, a podatke o slici možemo naći u kronici koju je pisao somborski franjevac Bona Mihaljević. Kronika obuhvaća razdoblje od 1717. do 1787. godine. Iz kronike saznajemo da je Petar Novak gvardijan somborskog samostana 30. svibnja 1784. godine na blagdan Duhova blagoslovio novu sliku glavnog oltara. Gvardijan je prikazao i svetu misu za dobročinitelje, koji su financijski potpomogli izradu nove slike.

Autor slike je Pavle Kronovetter. Rođen u Pešti 1750. Otac i djed su mu također bili slikari. Pavle je kao slikar radio na više mjesta, u Egeru, Kalači, nastanio se u Somboru sjedištu Bačko-bodroške županije, gdje se i oženio. Umro je mlad, u 37. godini, 1787. godine.

Uljana slika na platnu visoka je 5.86 m, široka 2.96 m. Na sredini slike je velika plava kugla koja simbolizira zemlju. S desne strane kugle je Nebeski Otac stvoritelj, predstavljen kao bradati starac. Iza glave starca je trokut zlatne boje smješten kao oreola. Desna ruka Oca savija se iznad kugle, u lijevoj ruci koju podiže prema gore drži palicu. U liku starca predstavljen je Stvoritelj, Gospodar svemira, Bog, Otac koji ljubi, prva osoba Trojedinoga Boga iz čije volje je postalo sve. S lijeve strane kugle Isus je predstavljen kao mladić, koji desnom rukom drži svoj križ. Lijevom rukom pokazuje na svoje golo tijelo. Mladić predstavlja Sina, koji svoje oči upire u Oca, pokazuje svoj križ i svoje tijelo koje je prošlo muku križa, sve to kao dokaz da je njegovo spasenjsko djelo ostvareno. Sin je druga osoba Trojedinoga Boga, koji je na svijet došao učiniti sve ono što je Očeva volja. U polukružnom završetku gornjeg dijela slike vidimo jednog goluba iz kojega izviru zlatni kraci. S anđelima koji ga okružuju stvara zasebni prostor na slici. Oblaci na tom dijelu slike stvaraju jedan veliki krug, u sredini je udubina u kojoj je golub simbol Duha Svetoga, treća osoba Trojedinoga Boga. Budući da se radi o velikoj baroknoj slici, nalazimo anđele koji ispunjavaju prazne dijelove slike. Nalazimo ih u pozadini, na oblacima, kako lete. Slika je dinamična, nijedan lik ne stagnira, svi su u pokretu, to je svojstvo baroknog slikarstva.

Slika je prošla kroz dvije veće obnove. Prvu je obavio Karoly Jakobey oko 1888. godine, kada je bila velika

obnova crkve. Druga obnova oltarne slike bila je 1938. godine, isto se veže uz obnovu crkve. Budući da je cijela crkva obnavljana, Pastoralno vijeće župe odlučilo je da se i oštećena slika glavnog oltara obnovi. Obnovu slike je radio Andrija Kujundžić, slikar iz Sombora. Kada je slikar krenuo u posao vidjeli su da je donja trećina slike u toj mjeri oštećena da se treba odstraniti i nanovo slikati. Da bi se slika mogla izvaditi iz ukrasnog okvira, okvir je morao biti oštećen. Nakon vraćanja obnovljene slike popravljan je i okvir i nanovo pozlaćen, što je povećalo troškove obnove.

Dan Ivana Antunovića za najbolje u obrazovanju

Svečanom akademijom i dodjelom nagrada i priznanja najboljim učenicima na hrvatskom nastavnom jeziku 13. lipnja obilježen je praznik hrvatske zajednice u Srbiji – *Dan Ivana Antunovića*, narodnog preporoditelja vezanog uz prosvjetu i obrazovanje.

Pozdrav uzvanicima i čestitke najboljim učenicima uputila je predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća **Jasna Vojnić**. Nazočnima se obratio i zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Dario Magdić**, a u ime Ministarstva obrazovanja i znanosti Republike Hrvatske svečanosti je prisustvovao i **Momir Karina**, koji se skupu obratio u ime ministrice **Blaženke Divljak**.

Ovom prigodom proglašena je i učenica generacije cjelovite nastave na hrvatskom jeziku, a nagrada *crvena kravata* pripala je **Matei Rudinski**, učenici 8. razreda OŠ „*Matko Vuković*“ iz Subotice, koja je učenica generacije. Za ovu nagradu plasirali su se s iznimnim uspjehom i **Anamarija Kuntić** iz OŠ „*Matko Vuković*“ i **Ivan Huska** iz OŠ „*Ivan Milutinović*“, Subotica.

Hrvatsko nacionalno vijeće ovom prigodom je pohvalilo i nagradilo i profesore koji su se ovogodišnjim radom s učenicima posebno istaknuli. Ove godine nagradu su dobili profesorica hrvatskog jezika i književnosti u OŠ „*Matko Vuković*“ i profesorica filozofije i logike u Gimnaziji „*Svetozar Marković*“ u Subotici **Mirjana Crnković**, te profesor biologije u OŠ „*Matko Vuković*“ **Zlatko Neorčić**. Na kraju akademije ravnatelj *Školske knjige* iz Zagreba **Ante Žužul** uručio je predsjednici HNV-a Jasni Vojnić knjigu *120 tisuća riječi hrvatskog jezika*. /**Prema. HR, Ž. V.**/

Žigmanov dobio nagradu Hrvatski stećak

Književnik Tomislav Žigmanov iz Subotice ovogodišnji je dobitnik nagrade *Hrvatski stećak* za osobit doprinos hrvatskoj književnosti koju dodjeljuje ogranak Matice hrvatske u Stolcu, u Bosni i Hercegovini.

Ovogodišnji nagrađenik veliki je borac za prava Hrvata u Vojvodini, kulturni djelatnik, urednik, predavač, zastupnik, književnik i pisac. Autor je šesnaest knjiga i kroz svoj rad svakako njeguje dragu nam hrvatsku riječ što je osobito teško ondje gdje živi i stvara, rekao je prilikom uručjenja nagrade **Mladen Bošković**, predsjednik Matice hrvatske Stolac.

Primajući nagradu, Žigmanov je istaknuo kako je ovo priznanje poticaj za daljnji rad na polju književnosti. Nagrada *Hrvatski stećak* uručena je 6. lipnja u okviru Vidoške pjesničke noći koju organizira Matica hrvatska

Stolac u suradnji s Općinom Stolac, a koja je okupila autore iz Vojvodine, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

U Tovarniku održani 3. Dani Antuna Gustava Matoša

Najnovija knjiga u Knjižnici „*Matošev milenij*“, knjiga II., *Sonetist Antun Gustav Matoš prirediteljice dr. sc. Vlaste Markasović*, predstavljena je 12. lipnja u Vijećnici Općine Tovarnik u okviru svečanog programa prigodom 146. obljetnice rođenja i 105. obljetnice smrti velikog hrvatskog književnika.

Nakon pozdravnih riječi dopredsjednika Društva hrvatskih književnika **Mirka Čurića** i načelnice općine Tovarnik **Ruže Veselčić-Šijaković** te **Katarine Čeliković** u ime Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, uvodnu riječ o sonetima imao je glavni urednik knjige **dr. sc. Goran Rem**. O prirediteljici i njenom pristupu sonetima govorila je i **dr. sc. Ružica Pšihistal**, a potom je dr. sc. Vlasta Markasović predstavila svoje razumijevanje Matoševih soneta.

Mostovi stvaralaštva

„*Mostovi stvaralaštva – Amaterizam i mladi u interkulturalnom društvu*“, bila je tema dvodnevne godišnje konferencije europske mreže za

kulturno-umjetnički amaterizam – AMATEO, održane 7. i 8. lipnja u Skupštini Vojvodine.

Konferencija je okupila sudionike iz 18 europskih zemalja – članove brojnih amaterskih udruga i goste, a u ime hrvatskih institucija na konferenciji su sudjelovali Katarina Čeliković iz ZKVH-a i **Darko Sarić Lukendić** iz HNV-a. U svečanom programu sudjelovale su „Kraljice Bodroga“ i članovi HKUD-a „Bodrog“ iz Monoštora koji su predstavili svoju tradicijsku kuhinju. Na otvaranju konferencije obratila se i predsjednica Amateo mreže **Suzane Fazakerley** (Danska) i izrazila zahvalnost na gostoprimstvu, ističući značaj postojanja mreže amaterskih društava i saveza.

Nova knjiga *Šokci i bećarci*

UG „Urbani Šokci“ iz Sombora tiskali su knjigu *Šokci i bećarci* sa željom da pokažu sličnosti i razlike bećaraca u šokačkom Podunavlju. Autorice su **Marija Šeremešić** i **Milica Lerić**.

Knjiga je podijeljena u dva dijela. U prvom dijelu donosi tekstove Marije Šeremešić o šokačkim mjestima u Podunavlju uz fotografije nošnji iz svakog mjesta i tekstove bećaraca. Drugi dio napisala je Milica Lerić, diplomirana teoretičarka umjetnosti koja je uradila stručni prikaz sličnosti i razlika bećaraca u šokačkom Podunavlju. Prvo predstavljanje priređeno je 6. lipnja u Baču, dan kasnije u Sonti, a Šokcima u Beregu 17. lipnja. Na predstavljanju u Baču osim autorica sudjelovala je pjevačka skupina UG „Tragovi Šokaca“, a u Sonti pjesnikinja iz Sombora **Marica Mikrut** i KPZH „Šokadija“ iz Sonte.

Objavljena knjiga Vlaste Markasović *Sonetist* *Antun Gustav Matoš*

Iz tiska je u svibnju izašla knjiga *Sonetist Antun Gustav Matoš* autorice dr. sc. **Vlaste Markasović** u nakladi Društva hrvatskih književnika Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u Knjižnici Matošev milenij, knjiga II.

Knjiga donosi sve Matošove sonete i opsežnu studiju dr. sc. **Vlaste Markasović**, istaknute znanstvenice i pjesnikinje iz Vinkovaca. Urednik je **Mirko Čurić**, a recenzentice akademkinja **Dubravka Oraić Tolić** i dr. sc. **Sanja Jukić**.

Petrovaradin, 17. i 18. svibnja - Konferencija „Kulturni profil Spomen-doma bana Jelačića“ održana je u hotelu *Leopold I.* i okupila je stručnjake koji su angažirani u centrima kulture i spomeničke baštine u Hrvatskoj, odnosno Srbiji.

Pula, 23. i 24. svibnja – „Hrvatska pjesnička mladost Vojvodine“ glasilo je naziv programa koji je predstavljen na manifestaciji „Kod Marula“, koju je osmu godinu organizirao Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika. Tom prigodom predstavili su se autori poezije mlađe generacije iz ovdašnje hrvatske zajednice – **Darko Baštovanović** iz Beočina, **Marija Brzić** iz Zemuna, **Vedran Horvacki** i **Nevena Mlinko** iz Subotice. O stva-

ralaštvu mladih pjesnika u Puli je govorio ravnatelj ZKVH-a i urednik časopisa *Nova riječ* **Tomislav Žigmanov**.

Subotica, 30. i 31. svibnja - Hrvatske autentične igracke *Zvutka*, *Pagus*, *Čičulin* i *Znatiželjna* predstavljene su u vrtićima „*Marija Petković*“ *Sunčica* i *Biser*. Radionice i predstavljanje spomenutih igracka nazočnima je predstavila i pokazala projektna menadžerica u kulturi struc. spec. oec. **Tanja Tandara** iz Zagreba iz Udruge za projektni menadžment u kulturi *poVUcizakulturu*.

Sonta, Subotica, Monoštor, 4. - 6. lipnja – Zagrebačko Gradsko kazalište „*Žar ptica*“ gostovalo je tri dana u Vojvodini i djeci izvelo predstavu „*Dnevnik Pauline P.*“, prema djeci omiljenom tinejdžerskom romanu **Sanje Polak**, u režiji **Snežane Banović**.

Iz programa „Dužijanica 2019.“ izdvajamo...

13. 7. 2019. subota	6.30 sati	Takmičenje risara – Njiva kraj crkve sv. Josipa Radnika u Đurđinu
14. 7. 2019. nedjelja	10.00 sati	Dužijanica – crkva sv. Petra i Pavla apostola, Bajmak
	10.30 sati	Dužijanica – crkva Presvetog Srca Isusova, Tavankut
18. 7. 2019. srijeda		Natjecanje u pucanju bičevima – Đurđin
18. 7. 2019. četvrtak	19.00 sati	Otvorenje Izložbe s <i>Božjom pomoći</i> – Gradski muzej Subotica
21. 7. 2019. nedjelja	20.00 sati	Revija novog ruva – dvorište HKC „Bunjevačko kolo“
24. 7. 2019. srijeda		Postavljanje izloga u središtu grada za natjecanje aranžera izloga – Subotica
28. 7. 2019. nedjelja	10.00 sati	Dužijanica – crkva Presvetog Trojstva, Mala Bosna
	14.00 sati	Konjičke utrke Dužijanica – Gradski hipodrom
4. 8. 2019. nedjelja	10.00 sati	Dužijanica – crkva sv. Josipa Radnika, Đurđin
	18.00 sati	Dužijanica – kod križa u centru, Mirgeš
08. 8. 2019. četvrtak	19.00 sati	Književna večer u organizaciji Katoličkog društva „Ivan Antunović“ – Svečana dvorana HKC „Bunjevačko kolo“, Subotica
09. 8. 2019. petak	19.00 sati	Izložba radova od slame nastalih na XXXIV. Sazivu kolonije slamarki u Tavankutu – Vestibul Gradske kuće, Subotica
	20.00 sati	Tamburaška večer, predstavljanje bandaša i bandšice i izbor pratilaca, proglašenje najljepšeg izloga – Gradski trg, Subotica
		Izložba rukotvorina – Glavni trg, Subotica
10. 8. 2019. Subota	18.00 sati	Svečana Večernja – katedrala-bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica
	19.30 sati	Polaganje vijenca od žita na spomenik Risaru i spomen-bistu Blaška Rajića – park ispred Gradske kuće, Subotica
	20.00 sati	Skupština risara – Gradski trg, Subotica
	20.20 sati	Nastup folklornih ansambala „Dužijanica“ – Gradski trg, Subotica
Središnja proslava Dužijance 2019.		
11. 8. 2019.	08.45 sati	Blagoslov i ispraćaj bandaša i bandšice – crkva sv. Roka, Subotica
	9.00 sati	Povorka do katedrale sv. Terezije Avilske
	10.00 sati	Svečano euharistijsko slavlje – katedrala sv. Terezije Avilske, Subotica
	12.00 sati	Svečana povorka kroz grad, predaja kruha gradonačelniku – Gradski trg, Subotica
	19.00 sati	Posjet grobu Blaška Rajića – Kersko groblje, Subotica
	20.00 sati	Bandašicino kolo – Gradski trg, Subotica

Proštenje sv. Ane na Kerskom groblju

Petak, 26. 7. 2019. u 18 sati na hrvatskom jeziku.
Predvoditelj: **vlč. Dražen Skenderović**, kapelan

Proštenje sv. Roka u župi sv. Roka

Petak, 16. 8. 2019.
8-17 sati – klanjanje kao zadovoljština za grijehe
pobačaja i za spas nerođenih beba;
17.30 sati – Sveta misa proštenja koju će predslaviti
vlč. Marijan Vukov, kapelan župe sv. Jurja u Subotici.

BUNARIČKO PROŠTENJE

TRODNEVNICA, 22. – 24. 8. 2019. u 19 sati:

- četvrtak, 22. 8. – klanjanje
- petak 23. 8. – križni put
- subota, 24. 8. – pokorničko bdjenje, procesija
sa svijećama i sveta misa.

Nedjelja, 25. 8. 2019.

Svete mise proštenja:

- 6.30 sati – dvojezična sveta misa za hodočasnike
- 8 sati – na mađarskom jeziku
- 10 sati – na hrvatskom jeziku
- 16 sati – za bolesnike i djelatnike Caritasa.

Jubileji bračnih parova u Sv. Roku u Subotici

Susret ministranata u Tavankutu

GERARDOVO 2019.

„Dan Ivana Antunovića“ u Kalači

Dan hrvatske zajednice i najbolji učenici

DJECA U DUŽIJANCI

Tijelovska procesija u župi sv. Roka

Prva pričest u subotičkoj katedrali

Priskakanje vatre na sv. Ivana Cvitnjaka u Đurđinu

Te Deum u subotičkoj katedrali

„Lira naiva“ u Surčinu

HKC „Bunjevačko kolo“ na Đakovačkim vezovima